

ILO-asiakirja 3/2007

**KÄSIKIRJA
KANSAINVÄLISEN TYÖJÄRJESTÖN (ILO)
SOPIMUSTEN JA SUOSITUSTEN
KÄSITTELYMENETTELYSTÄ**

 TYÖMINISTERIÖ

Helsinki 2007

ISBN 978-952-490-150-5
ISSN 0782-3290

**Käsikirja Kansainvälisen työjärjestön (ILO)
sopimusten ja suositusten käsittelymenettelystä
Tarkistettu painos 2006**

**Handbook of procedures relating to
international labour Conventions and Recommendations
International Labour Office, Geneva Rev. 2006**

Työministeriö on Kansainvälisen työjärjestön luvalla suomentanut ja julkaissut tämän käsikirjan ILO:n sopimusten ja suositusten käsittelymenettelystä. Käsikirjaa on täydennetty asetuksella Suomen ILO-neuvottelukunnasta ja luettelolla ILO:n sopimuksiin ja suosituksiin liittyvistä suomenkielisistä asiakirjoista ja selvityksistä. Käsikirjan edellinen painos on vuodelta 1997.

Käsikirja on tarkoitettu ohjeeksi ILO:n perussääntöön, sopimuksiin ja suosituksiin liittyvistä menettelytavoista eikä se sinällään sisällä velvoittavia määräyksiä.

ILO:n julkaisuissa käytetyt nimitykset, jotka ovat sopusoinnussa YK:n käytännön kanssa, tai niissä esitetty aineisto ei merkitse ILO:n puolelta minkäänlaista kannanottoa minkään maan tai alueen tai sen viranomaisten lailliseen asemaan tai maan rajoihin.

Copyright © 2006 International Labour Organization
Suomennoksen copyright © 2007, työministeriö

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE	6
I KANSAINVÄLISTEN TYÖNORMIEN HYVÄKSYMINEN	7-12
Sopimusten ja suositusten luonne ja oikeudellinen perusta	7
Asian ottaminen konferenssin esityslistalle	7
Kaksinkertaisen käsittelyn menettely	7
Yksinkertaisen käsittelyn menettely	9
Sopimusten ja suositusten tarkistaminen	9
Sopimusten tai suositusten kumoaminen tai peruuttaminen	9
Kielet	10
Huomioon otettavat erityiset seikat	10
Joustamiskeinot	10
Sopimukset ja suositukset vähimmäisvaatimuksina	11
Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kuuleminen	11
II SOPIMUSTEN JA SUOSITUSTEN SAATTAMINEN ASIANOMAISTEN VALTIOELINTEN KÄSITELTÄVÄKSI	13-17
Perussäännön mukaiset velvoitteet	13
Hallintoneuvoston muistio	14
Toimiston menettelytavat	16
Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kuuleminen	17
Työnantaja- ja työntekijäjärjestöille tiedottaminen ja niiltä saadut huomautukset	17
Yhteenveto	17
Toimiston antama apu	17
III SOPIMUSTEN RATIFIOINTI JA VELVOITTEIDEN HYVÄKSYMINEN	18-24
Menettelytapa	18
Ratifiointia koskevan tiedonannon muoto	18
Ratifiointiasiakirjaan sisällytettävät tai oheistettavat pakolliset lausumat	18
Vapaaehtoisten lausumien sisällyttäminen tai liittäminen ratifiointiasiakirjoihin	19
Vapaaehtoiset lausumat sopimuksen velvoitteiden laajentamiseksi	21
Pöytäkirjojen ratifiointi	21
Varausten tekemisen kieltä	22
Ratifiointien rekisteröinti ja velvoitteiden hyväksyminen	22
Voimaantulo	22
Ratifiointinista johtuvat velvoitteet	22
Sopimusten sisällyttäminen kansalliseen lainsäädäntöön	23
Työmarkkinajärjestöjen kuuleminen	23
Emämaahan kuulumattomat alueet	23
Seuraus ILOsta eroamisesta	23
Ratifiointiluettelo	24

IV	RATIFIOITUJA SOPIMUKSIA KOSKEVAT RAPORTIT	25-31
	Raportointivelvoite	25
	Raportointijärjestelmä	25
	Yksityiskohtaiset raportit	28
	Yksinkertaistetut raportit	30
	Työmarkkinajärjestöjen kuuleminen	30
	Raporttien lähettäminen työmarkkinajärjestöille	30
	Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen esittämät huomautukset	30
	ILO:n menettelytavat raporttien pyytämisessä	31
	Yhteenveto	31
	<i>Sopimukset ryhmiteltyinä kahden vuoden ja viiden vuoden raportointijaksoihin (maat englanninkielisen aakkosjärjestyksen mukaan)</i>	32-37
V	RATIFIOIMATTOMIA SOPIMUKSIA JA SUOSITUKSIA KOSKEVAT RAPORTIT	39-41
	Velvoite raportoida ratifioimattomista sopimuksista	39
	Velvoite raportoida suosituksista	39
	Liittovaltiot	39
	Raportoitavien asiakirjojen valinta	39
	Vuoden 1998 julistuksen seuranta	40
	Raportin muoto	40
	ILO:n raporttienpyyntökäytäntö	40
	Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kuuleminen	40
	Raporttien toimittaminen työnantaja- ja työntekijäjärjestöille	41
	Yhteenveto	41
VI	SOPIMUKSIIN JA SUOSITUKSIIN SISÄLTUVIEN VELVOITTEIDEN NOUDATTAMISEN PYSYVÄ VALVONTAJÄRJESTELMÄ	42-47
	Valvonnasta vastaavat pysyvät toimielimet	42
	<i>A. Asiantuntijakomitea</i>	
	Kokoonpano, toimintaperiaatteet ja toimiala	42
	Komitean työskentelyjärjestys	42
	Asiantuntijakomitean huomautusten esittäminen hallituksille	45
	<i>B. Normien soveltamista käsittelevä konferenssikomitea</i>	
	Kokoonpano ja toimihenkilöt	45
	Toimiala	45
	Komitean työskentely	45
VII	TYÖNANTAJA- JA TYÖNTEKIJÄJÄRJESTÖJEN ROOLI	48-49
	Raporttien ja tietojen lähettäminen työnantaja- ja työntekijäjärjestöille	48
	Edustavien järjestöjen kuuleminen	48
	Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen huomautusten lähettäminen	48
	Osallistuminen konferenssiin	49
VIII	SOPIMUSTEN JA SUOSITUSTEN TULKINTA	50
	Kansainvälisen tuomioistuimen tulkinta	50

	Kansainvälisen työtoimiston epävirallinen lausunto	50
	Valvontaelinten antamat selvitykset	50
IX	SOPIMUSTEN JA SUOSITUSTEN MUUTTAMINEN	51-52
	Sopimusmuutosten luonne	51
	Sopimusmuutosten metodit ja vaikutus	51
	Suosituksen muuttaminen	52
X	SOPIMUSTEN IRTISANOMINEN	53-54
	Irtisanomisehdot	53
	Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kuuleminen	53
	Irtisanomisesta ilmoittamisen muoto	53
	Toimiston menettelytavat	54
	Irtisanomisen vaikutus	54
XI	ERITYISMENETTELYT	55-59
	<i>A. Ratifioitujen sopimusten noudattamista koskevat kantelut</i>	
	Perussäännön määräykset	55
	Menettely kanteluiden tutkimiseksi	55
	<i>B. Ratifioitujen sopimusten noudattamista koskevat valitukset</i>	
	Tärkeimmät perussäännön määräykset	56
	Muut perussäännön määräykset	56
	Tutkimuskomission menettely	57
	<i>C. Yhdistymisvapauden loukkausta koskevat valitukset</i>	
	<i>1. Hallitoneuvoston yhdistymisvapauskomitea</i>	57
	Kokoonpano ja toimiala	57
	Valitusten vastaanottokelpoisuus	57
	Komitean työn organisointi	58
	<i>2. Yhdistymisvapautta käsittelevä tutkimus ja sovittelukomissio</i>	59
	Kokoonpano, toimiala ja menettelytavat	59
	<i>D. Sopimusten ja suositusten asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi saattamisen laiminlyönti</i>	
	Perussäännön määräys	59
XII	KANSAINVÄLISELTÄ TYÖTOIMISTOLTA SAATAVA APU KANSAINVÄLISIIN TYÖNORMEIHIN LIITTYVISSÄ ASIOISSA	60-61
	Kansainväliset työnormit ja tekninen yhteistyö	60
	Epäviralliset neuvontapalvelut	60
	Välitön yhteydenpito	60
LIITTEET		
I	Kansainvälisiä työnormeja koskeva toimintakalenteri	62
II	ILO:n sopimukseen ja suosituksiin liittyvät englanninkieliset perusasiakirjat	66
III	ILO:n sopimukseen ja suosituksiin liittyviä suomenkielisiä asiakirjoja ja selvityksiä	68
IV	Kansainvälisen työkonferenssin vuosina 1919 - 2003 hyväksymät sopimukset	69
V	Asetus Suomen ILO-neuvottelukunnasta	77

ESIPUHE

Tässä käsikirjassa kuvataan Kansainvälisen työjärjestön käsittelymenettelyä sopimusten ja suositusten hyväksymisen ja soveltamisen yhteydessä. Tässä painoksessa otetaan huomioon kansainvälisten työnormien valvontajärjestelmän muutokset, joista Kansainvälisen työjärjestön hallintoneuvosto päätti istunnossaan maaliskuussa 2003.¹

Käsikirja on suunniteltu ensi sijassa avuksi niille kansallisille hallintoviranomaisille, jotka vastaavat ILO:n perussäännössä asetettuihin kansainvälisiin työnormeihin liittyvien velvoitteiden noudattamisesta. Näissä ohjeissa esitetään menettelytapoja koskevat määräykset ja järjestön luoma käytäntö noiden määräysten voimaan saattamiseksi. Käsikirja on tarkoitettu myös työntekijöiden ja työnantajien käyttöön, joilla on menettelyssä omat selvät tehtävänsä.

Kansainvälisen työtoimiston tehtäviin kuuluu tiedon ja koulutuksen antaminen hallitusten ja työmarkkinajärjestöjen virkamiehille kaikista tässä käsikirjassa kuvattuihin menettelyihin liittyvistä seikoista. Tämä tapahtuu osittain eri alueilla pidetyissä seminaareissa, ILO:n päämajassa Genevessä, ILO:n koulutuskeskuksessa Torinossa (Italiassa) ja kaikissa jäsenvaltioissa sekä epämuodollisilla neuvontakerroksilla, joita kansainvälisen työnormiosaston virkamiehet ja monitieteisten työryhmien normiasiantuntijat tekevät. Hallitukset ja järjestöt voivat milloin vain pyytää toimistosta lisäselvityksiä mistä tahansa tässä käsitellyistä asioista. Tämän käsikirjan on laatinut Kansainvälinen työtoimisto, joka antaa lisäapua ja neuvoja sillä varauksella, että ILO:n perussäännön mukaan toimistolla ei ole mitään virallisia valtuuksia tulkita perussääntöä eikä konferenssin hyväksymiä asiakirjoja.

Tämän käsikirjan liite I sisältää kansainvälisiä työnormeja koskevan toimintakalenterin. Liitteessä II luetellaan saatavilla olevia ILO:n sopimuksia ja suosituksia koskevia asiakirjoja. Liite III koskee ILO:n sopimukseen ja suositukseen liittyviä suomenkielisiä asiakirjoja ja selvityksiä. Liite IV sisältää kaikkien niiden sopimusten lyhyet nimet, joista voi luettelon mukaisesti pyytää raportteja. Liitteessä V on asetus Suomen ILO-neuvottelukunnasta.

¹ Ks. asiakirja GB.283/LILS/6.

I KANSAINVÄLISTEN TYÖNORMIEN HYVÄKSYMINEN

Sopimusten ja suositusten luonne ja oikeudellinen perusta

1. Sopimukset ovat asiakirjoja, joiden ratifioinnista seuraa oikeudellisia velvoitteita. Suosituksia ei voi ratifioida, mutta ne ohjaavat politiikkaa, lainsäädäntöä ja käytäntöä. Kansainvälinen työkonferenssi hyväksyy sekä sopimukset että suositukset², ja perussäännön 19 artiklassa määrätään seuraavasti:

1. Kun konferenssi päättää hyväksyä ehdotuksen jossakin esityslistalle otetussa asiassa, on sen määrättävä, onko ehdotuksen muotona oleva:
 - a) kansainvälinen sopimus; vaiko
 - b) suositus, kun käsiteltävää asiaa tai jotakin sen puolta ei voida välittömästi hyväksyä sopimuksella.
2. Kummassakin tapauksessa vaaditaan sopimuksen tai suosituksen hyväksymiseen konferenssin loppuäänestyksessä kahden kolmanneksen enemmistö läsnäolevien edustajien äänistä.

Asian ottaminen konferenssin esityslistalle.

2. Hallintoneuvosto määrää konferenssin esityslistan (perussäännön artikla 14). Erityisen kiireellisissä tapauksissa tai muista erityisistä syistä (näin on tapahtunut esimerkiksi pöytäkirjaluonnosta harkittaessa) hallintoneuvosto voi päättää esittää asian konferenssille yhtä käsittelemistä varten; mutta muuten asia esitetään kaksinkertaista käsittelemistä varten (ts. keskustelu kahdessa konferenssin istunnossa)(ohjesääntö³, artikla 34, kohdat 4, 6 ja 7). Hallintoneuvosto voi myös päättää jättää kysymyksen valmistelevalle teknisen konferenssin käsittelemiseksi (perussääntö artikla 14, kohta 2; ohjesääntö artiklat 34 (5) ja 36). Konferenssi voi itse päättää läsnä olevien edustajien kahden kolmanneksen äänten enemmistöllä, että asia sisällytetään seuraavan istunnon esityslistalle (perussääntö artikla 16, kohta 3).

Kaksinkertaisen käsittelyn menettely

3. *Kaksinkertaisessa käsittelyssä* on seuraavat vaiheet:⁴

- a) Työtoimisto laatii selvityksen asiaa koskevasta lainsäädännöstä ja käytännöstä eri maissa sekä tekee kyselyn. Selvityksessä ja kyselyssä, jotka lähetetään hallituksille vähintään 18 kuukautta ennen asiaa käsittelevää konferenssin istuntoa, pyydetään hallituksia kuulemaan edustavimpia työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä ennen vastaustensa viimeistelyä (ohjesääntö, artikla 39 kohta 1).

² Kuten toisinaan myös pöytäkirjat, jotka ovat osittaisia ja vapaaehtoisia muutoksia tai lisäyksiä aiemmin tehtyihin sopimuksiin

³ Kansainvälisen työkonferenssin ohjesääntö, joka sisältää myös hallintoneuvoston ohjesäännön.

⁴ Normaalit aikarajat voivat vaihdella tämän menettelyn eri vaiheissa, jos kysymys on otettu esityslistalle vähemmän kuin 18 kuukautta ennen sen istunnon alkamista, jossa asiaa on tarkoitus ensimmäisen kerran käsitellä, tai jos asiaa käsittelevän kahden istunnon välinen aika on lyhyempi kuin 11 kuukautta (ohjesääntö, artikla 39, kohdat 5 ja 8).

- b) Hallitusten vastausten on oltava toimistossa viimeistään 11 kuukautta ennen asiaa käsittelevän konferenssin istunnon alkamista, jotta ne otettaisiin selvityksessä huomioon (ks. ohjesääntö, artikla 39 kohta 2).
- c) Toimisto laatii saamiensa vastausten pohjalta lisäselvityksen, jossa otetaan esille tärkeimmät konferenssissa käsiteltävistä kysymyksistä. Tämä selvitys on lähetettävä hallituksille tavallisesti viimeistään neljä kuukautta ennen konferenssin istunnon alkamista (ohjesääntö, artikla 39 kohta 3).
- d) Konferenssi käsittelee nämä selvitykset - tavallisesti komiteassa -, ja jos konferenssi päättää, että asiasta voidaan valmistella sopimus tai suositus, se hyväksyy johtopäätökset ja joko päättää ottaa asian seuraavan istuntonsa esityslistalle tai pyytää hallintoneuvostoa ottamaan sen myöhemmän istunnon esityslistalle (ohjesääntö, artikla 39 kohta 4).
- e) Toimisto laatii luonnokset sopimuksiksi tai suosituksiksi sekä saatujen vastausten että ensimmäisen konferenssikäsittelyn pohjalta ja lähettää ne hallituksille kahden kuukauden kuluessa konferenssin istunnon päättymisestä (ohjesääntö, artikla 39, kohta 6).⁵
- f) Hallituksia pyydetään jälleen neuvottelemaan työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa, ja niillä on kolme kuukautta aikaa esittää muutosehdotuksia tai huomautuksia (ohjesääntö, artikla 39 kohta 6).
- g) Hallitusten antamien lisävastausten pohjalta lopullinen selvitys, joka sisältää sopimusten ja suositusten (korjatun) tekstin, lähetetään hallituksille vähintään kolme kuukautta ennen sitä konferenssin istuntoa, jossa näitä sopimuksia tai suosituksia on tarkoitus käsitellä (ohjesääntö, artikla 39 kohta 7).
- h) Konferenssi päättää, ottaako se toimiston laatimat sopimus- ja suositusluonnokset toisen käsittelynsä pohjaksi ja miten se ne käsittelee - yleensä ensisijaisesti komiteassa. Konferenssi käsittelee sopimuksen tai suosituksen hyväksymisen kohta kohdalta, ja siten hyväksytyt luonnokset annetaan viimeistelykomitealle lopullisten tekstien laatimista varten.⁶ Viimeistelykomitean hyväksymät asiakirjatekstit annetaan konferenssille lopullista hyväksymistä varten perussäännön 19 artiklan mukaisesti (ks. edellä oleva 1 kohta ja ohjesäännön artikla 40).
- i) Jos konferenssi hylkää komitean raporttiin sisältyvän sopimuksen, se voi palauttaa sopimuksen viimeistelykomitealle, joka muuttaa sen suositukseksi (ohjesääntö, artikla 40 kohta 6).
- j) Jos sopimus ei lopullisessa äänestyksessä saa tarvittavaa kahden kolmanneksen enemmistöä vaan yksinkertaisen enemmistön, konferenssi voi antaa sen viimeistelykomitealle laadittavaksi suosituksen muotoon (ohjesääntö, artikla 41).

⁵ Jos kahden istunnon välinen aika on lyhyempi kuin 11 kuukautta, hallintoneuvosto tai sen virkamiehet voivat hyväksyä lyhyemmät määräajat (artikla 39(8)). Samalla kun toimisto pyytää hallituksilta sopimus- tai suositusehdotuksia koskevia lausuntoja, se neuvottelee Yhdistyneiden kansakuntien ja muiden erityisjärjestöjen kanssa ehdotettujen määräysten vaikutuksista niiden toimintaan ja esittää kaikki niiden huomautukset konferenssille yhdessä hallitusten vastausten kanssa (ohjesääntö, artikla 39).

⁶ Ks. ohjesääntö, artikla 6.

Yksinkertaisen käsittelyn menettely

4. *Yksinkertaisen käsittelyn* vaiheet ovat seuraavat: ⁷

- a) Toimisto tekee yleisselvityksen eri maiden ao. kysymystä koskevasta lainsäädännöstä ja käytännöstä sekä laatii sopimusten ja suositusten valmistelemista koskevan kyselyn ⁸ ja lähettää sen hallituksille viimeistään 18 kuukautta ennen asiaa käsittelevän konferenssin istunnon alkamista. Hallituksia pyydetään kuulemaan edustavimpia työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä. (ohjesääntö, artikla 38, kohdat 1 ja 3).⁹
- b) Hallitusten vastausten on oltava toimistossa viimeistään 11 kuukautta ennen asiaa käsittelevän konferenssin istunnon alkamista (ohjesääntö, artikla 38 kohta 1).
- c) Hallitusten vastausten pohjalta hallituksille lähetetään viimeistään neljä kuukautta ennen konferenssin istunnon alkamista loppuselvitys, johon sisältyy sopimusten tai suositusten¹⁰ teksti (ohjesääntö, artikla 38 kohta 2).
- d) Jos valmisteleva tekninen konferenssi on käsitellyt kysymystä, toimisto voi hallintoneuvoston päätöksen mukaisesti joko lähettää hallituksille yleisselvityksen ja kyselyn (ks. kohdat a ja b edellä), tai laatia valmistelevan teknisen konferenssin työn pohjalta loppuraportin (ks. c-kohta edellä; ohjesääntö, artikla 38 kohta 4).
- e) Yksinkertaisessa käsittelymenettelyssä sopimusten ja suositusten lopullinen käsittely ja hyväksyminen tapahtuu edellä olevien kohtien 3 h) - j) mukaan.

Sopimusten ja suositusten tarkistaminen

5. Ohjesäännön artikloissa 43-45 esitetään menettelyt sopimusten ja suositusten tarkistamiseksi. Ne ovat kuitenkin pääkohdiltaan samat kuin edellä kohdissa 3 ja 4 kuvatut, ja käytännössä viitataan samoihin ohjesäännön artikloihin.

Sopimusten ja suositusten kumoaminen tai peruuttaminen

6. Työkonferenssi lisäsi 85. istunnossaan kesäkuussa 1997 organisaation perussäännön artiklaan 19 kohdan ⁹¹¹ ja konferenssin ohjesääntöön uudet artikkelit 11 ja 45bis. Sopimuksen katsotaan olevan vanhentunut, ”jos ilmenee, että sopimus on menettänyt merkityksensä tai jos se ei enää edesauta organisaation päämäärien saavuttamista” (perussääntö artikla 19, kohta 9 – tämä määräys ei ole vielä astunut voimaan ratifiointien tai hyväksymisten riittämättömän määrän vuoksi). 270.

⁷ Normaali aikarajat voivat vaihdella tämän menettelyn eri vaiheissa, jos kysymys on otettu esityslistalle vähemmän kuin 26 kuukautta ennen sen istunnon alkamista, jossa asiaa on tarkoitus käsitellä, ja hallintoneuvosto tai sen virkamiehet voivat hyväksyä lyhyemmät aikavälit (ohjesääntö, artikla 38, kohta 3).

⁸ Tai pöytäkirjan valmistelemista.

⁹ Samalla kun toimisto pyytää hallituksilta sopimus- tai suositusehdotuksia koskevia lausuntoja, se neuvottelee Yhdistyneiden kansakuntien ja muiden erityisjärjestöjen kanssa ehdotettujen määräysten vaikutuksista niiden toimintaan ja esittää kaikki niiden huomautukset konferenssille yhdessä hallitusten vastausten kanssa (ohjesääntö, artikla 39).

¹⁰ tai pöytäkirjojen

¹¹ ks. Constitution of the International Labour Organisation Instrument of Amendment, 1997 (ks. myös ILO:n sivu <http://www.ilo.org/public/english/bureau/leg/mend/index.htm>).

istunnossaan marraskuussa 1997 hallintoneuvosto muutti ohjesääntöään hyväksymällä uuden artiklan 12bis siitä, miten menetellään asiakirjojen kumoamista tai peruuttamista koskevan kohdan panemiseksi konferenssin esityslistalle. Kumoamismenettely koskee voimassa olevia sopimuksia. Peruuttaminen koskee sopimuksia, jotka eivät ole voimassa sekä suosituksia. Kumoamista ja peruuttamista koskevat samat menettelytapatakuut. Ainoa ero on, että konferenssi voi peruuttaa asiakirjan jo ohjesäännön perusteella tarvitsematta odottaa perussäännön muutoksen voimaan tuloa¹².

Kielet

7. Sopimuksiksi ja suosituksiksi¹³ hyväksytään englannin- ja ranskankieliset alkuperäistekstit. Toimisto voi laatia virallisia käännöksiä, jotka asianomaiset hallitukset viranomaisina käsittelevät (ohjesääntö, artikla 42).¹⁴

Huomioon otettavat erityiset seikat

8. Perussäännön artiklassa 19 määrätään myös:

3. Laatiessaan yleisesti sovellettavaksi aiottua sopimusta tai suositusta tulee konferenssin kiinnittää huomiota niihin maihin, joiden teollisuusolot ilmaston, teollisuuden organisaation puutteellisen kehityksen ja muiden erityisten seikkojen vuoksi oleellisesti eroavat toisistaan, ja sen tulee ehdottaa sellaisia muutoksia, jotka se katsoo näiden maiden erikoisten olojen tähden tarpeellisiksi.

Tämän vuoksi toimiston laatimissa 3 ja 4 kohtien mukaisissa lainsäädäntöraporteissa ja kyselyissä pyydetään hallituksilta tietoja sellaisista kansallisista erityispiirteistä, jotka saattavat vaikeuttaa suunniteltujen asiakirjojen soveltamista käytäntöön sekä ehdotuksia näiden vaikeuksien voittamiseksi. Työnantajien, työntekijöiden ja hallitusten valtuutetut konferenssissa voivat myös tuoda esiin kansallisia erityisolosuhteita, jotka tulisi ottaa huomioon uusia normeja suunniteltaessa.

Joustamiskeinot

9. Konferenssi on käyttänyt lukuisia menetelmiä varmistaakseen, että kansainväliset työnormit ovat riittävän joustavat.¹⁵ Näitä ovat esimerkiksi:

- a) Lausekkeet, joissa on nimeltä mainittuja maita koskevia lievennyksiä. Konferenssi ei ole viime aikoina käyttänyt näitä.
- b) Sopimuksessa määrätään peruseriaatteet, ja se hyväksytään yhdessä suosituksen kanssa, jossa annetaan ohjeita toimeenpanon teknisiä yksityiskohtia ja käytännön toteutusta varten.

¹² 88. istunnossaan touko-kesäkuussa 2000 konferenssi päätti peruuttaa sopimukset numero 31, 46, 51, 61 ja 66. 90. istunnossaan kesäkuussa 2002 konferenssi päätti peruuttaa 20 suositusta (numerot 1, 5, 11, 15, 37, 38, 39, 42, 45, 50, 51, 54, 56, 59, 63, 64, 65, 66, 72 ja 73) ja 92. istunnossaan kesäkuussa 2004 16 muuta suositusta (numerot 2, 12, 16, 18, 21, 26, 32, 33, 34, 36, 43, 46, 58, 70, 74 ja 96).

¹³ ja pöytäkirjoiksi

¹⁴ ks. myös sopimusten ja pöytäkirjojen loppuartiklat

¹⁵ ks. asiakirja GB.244/SC/3/3 (marraskuu 1989) ja ne kohdat dokumentissa Manual for drafting ILO instruments, 2005, jotka koskevat joustavuutta velvoitteiden laajuudessa ja soveltamisessa.

- c) Normit määritellään yleisin termein - esim. sovitaan sosiaalipolitiikan tavoitteet -, jolloin soveltamistavat määräytyvät kansallisten olosuhteiden ja kansallisen käytännön mukaan (lait, asetukset, työehtosopimukset jne.), kun asiasta on ensin neuvoteltu työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa.
- d) Sopimukset jaetaan osiin tai artikloihin, joiden velvoitteista vain jotkut on hyväksyttävä ratifioitaessa, ja siten, että osa velvoitteista voidaan toteuttaa myöhemmin sitä mukaan kuin sosiaalilainsäädäntö ja toimeenpanokyky kehittyvät.
- e) Sopimukset jaetaan vaihtoehtoisiin osiin, ja velvoitteiden laajuus ja taso vaihtelevat sen mukaan, mitkä osat hyväksytään.
- f) Lausekkeissa sallitaan (toisinaan tilapäisesti) erikseen määritelty matalampi normi sellaisia maita varten, joissa ei esimerkiksi lainsäädäntöä ole ollut asiasta voimassa ennen ratifiointia tai joiden talous, hallinto tai terveyspalvelut eivät ole riittävän kehittyneet.
- g) Lausekkeissa sallitaan esim. erikseen määriteltyjen ammattiryhmien tai yritysten tai harvaan asuttujen ja heikosti kehittyneiden alueiden pois sulkeminen.
- h) Lausekkeissa sallitaan velvoitteiden hyväksyminen erikseen määritellyillä talouden alueilla työskentelevien henkilöiden osalta.
- i) Lääketieteen kehityksen tasalla pysymiseksi lausekkeissa viitataan lähdeeteoksen "viimeisimpään painokseen" tai seurataan asiaa ajankohtaisen tiedon valossa.
- j) Sopimukseen hyväksytään vapaaehtoinen pöytäkirja, joka mahdollistaa sopimuksen ratifioimisen tavallista joustavammin tai joka laajentaa sopimuksen velvoitteita.
- k) Sopimukseen otetaan lausekkeitä, jotka korvaavat osittain aiemman sopimuksen asettamalla vaihtoehtoisia tai nykyaikaisempia velvoitteita samalla kun sopimuksen ratifioiminen entisessä muodossaan pysyy mahdollisena.

Sopimukset ja suositukset vähimmäisvaatimuksina

10. Perussäännön artiklassa 19 määrätään:

8. Missään tapauksessa ei jonkin sopimuksen tai suosituksen hyväksymistä konferenssissa tai jonkin sopimuksen ratifiointia jäsenvaltiossa saa katsoa sellaiseksi toimenpiteeksi, että se vaikuttaisi mihinkään lakiin, päätökseen, tapaan tai sopimukseen, joka turvaa asianomaisille työntekijöille edullisemmat olosuhteet, kuin mitä sopimus tai suositus edellyttää.

Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kuuleminen

11. Niiden ohjesäännön määräysten lisäksi, jotka on mainittu edellä kohdassa 3 ja 4, kolmikantaneuvotteluja koskevan sopimuksen (työtä koskevat kansainväliset normit), nro 144, artiklassa 5, kohta 1 a) ja kolmikantaneuvotteluja koskevan suosituksen (Kansainvälisen työjärjestön toiminnot), nro 152 vuodelta 1976, kohdassa 5 a) määrätään, että työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen edustajia on kuultava hallituksen vastatessa kyselyihin, jotka koskevat

konferenssin esityslistalla olevia asioita ja että hallituksen kommentteista käsiteltäviin tekstiluonnoksiin on keskusteltava heidän kanssaan.

II SOPIMUSTEN JA SUOSITUSTEN SAATTAMINEN ASIANOMAISTEN VALTIOELINTEN KÄSITELTÄVÄKSI

Perussäännön mukaiset velvoitteet

12. Sopimukset tulevat voimaan kussakin valtiossa vasta ILO:n pääjohtajan rekisteröimän ratifioinnin kautta. Kaikkien jäsenvaltioiden on kuitenkin saatettava sekä sopimus- että suositustekstit¹⁶ asianomaisten kansallisten valtioelinten käsiteltäväksi. Tätä koskevat säännökset perussäännön 19 artiklassa ovat seuraavat:

5. Jos kyseessä on sopimus:

- a) sopimus lähetetään kaikille jäsenvaltioille näiden ratifioitavaksi;
- b) kukin jäsenvaltio sitoutuu vuoden kuluessa konferenssin istuntokauden päättymisestä (tahi, ellei tämä erityisestä syystä ole mahdollista, niin pian kuin suinkin, ei kuitenkaan missään tapauksessa myöhemmin kuin kahdeksantoista kuukauden kuluttua konferenssin istuntokauden päättymisestä) saattamaan sopimuksen asianomaisen valtioelimen tai asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi, lain antamista tai muunlaisiin toimiin ryhtymistä varten;
- c) jäsenvaltiot ilmoittavat Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tämän artiklan mukaisesti sopimuksen saattamiseksi asianomaisen valtioelimen tai asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi, ja antavat hänelle kaikki tiedot asianomaiseksi katsotusta valtioelimestä tai asianomaisiksi katsotuista valtioelimistä ja näiden tekemistä päätöksistä;

6. Jos kyseessä on suositus:

- a) suositus lähetetään kaikkien jäsenvaltioiden tutkittavaksi siinä tarkoituksessa, että sitä ryhdytään toteuttamaan kunkin maan lainsäädännön puitteissa tai muulla tavoin;
- b) kukin jäsen sitoutuu vuoden kuluessa konferenssin istuntokauden päättymisestä (tahi, ellei tämä erityisestä syystä ole mahdollista, niin pian kuin suinkin, ei kuitenkaan missään tapauksessa myöhemmin kuin kahdeksantoista kuukauden kuluttua konferenssin istuntokauden päättymisestä) saattamaan suosituksen asianomaisen valtioelimen tai asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi, lain antamista tai muunlaisiin toimiin ryhtymistä varten;
- c) jäsenvaltiot ilmoittavat Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tämän artiklan mukaisesti suosituksen saattamiseksi asianomaisen valtioelimen tai asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi, ja antavat hänelle kaikki tiedot asianomaiseksi katsotusta valtioelimestä tai asianomaisiksi katsotuista valtioelimistä ja näiden tekemistä päätöksistä.

7. Milloin kyseessä on liittovaltio, sovelletaan seuraavia määräyksiä:

- a) sellaisten sopimusten ja suositusten suhteen, jotka liittohallitus katsoo perustuslakinsa mukaan kuuluviksi liittovaltion toimialaan, ovat liittovaltion velvoitteet samat kuin sellaisten jäsenvaltioiden, jotka eivät ole liittovaltioita;
- b) sellaisten sopimusten ja suositusten suhteen, jotka liittohallitus katsoo perustuslakinsa mukaan kaikilta tai joiltakin kohdiltaan kuuluviksi ennemmin osavaltioiden, provinssien tai kantonien kuin liittovaltion toimialaan, mainitun hallituksen tulee:

¹⁶ Ja pöytäkirjat, sikäli kuin ne ovat osittaisia muutoksia ja niitä voidaan siten pitää sopimusten kaltaisina.

i) päättää perustuslakinsa ja asianomaisten osavaltioiden, provinssien tai kantonien perustuslakien mukaisesti tarpeellisista toimenpiteistä näiden sopimusten tai suositusten saattamiseksi viimeistään kahdeksantoista kuukauden kuluttua konferenssin istuntokauden päättymisen jälkeen asianomaisten liittovaltioelinten tai osavaltioiden, provinssien tai kantonien elinten käsiteltäviksi lain antamista tai muunlaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten;

ii) ryhtyä toimenpiteisiin edellytyksellä, että asianomaisten osavaltioiden, provinssien tai kantonien hallitukset siihen myöntävät, määräaikoina tapahtuvien neuvottelujen järjestämiseksi toisaalta liittovaltioelinten ja toisaalta osavaltioiden, provinssien tai kantonien elinten välillä tarkoituksena kehittää liittovaltiossa yhdenmukainen käytäntö näiden sopimusten ja suositusten määräysten täytäntöön panemiseksi;

iii) ilmoittaa Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tämän artiklan mukaisesti näiden sopimusten ja suositusten saattamiseksi asianomaisten liittovaltioelinten, osavaltioiden, provinssien tai kantonien elinten käsiteltäviksi, ja antaa hänelle kaikki tiedot asianomaisiksi katsotuista elimistä ja näiden tekemistä päätöksistä;¹⁷

Hallituneuvoston muistio

13. Yhdenmukaistaakseen kappaleessa 12 mainittujen määräysten mukaisia toimenpiteitä koskevaa hallitusten raportointia hallituneuvosto on hyväksynyt *muistion, joka koskee velvoitetta saattaa sopimukset ja suositukset asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi (Memorandum concerning the obligation to submit Conventions and Recommendations to the competent authorities)*. Hallituneuvosto hyväksyi muistion uudistetun version maaliskuussa 2005.¹⁸ Siinä mainitaan asiaa koskevat perussäännön määräykset, otteita sopimusten ja suositusten soveltamista käsittelevän asiantuntijakomitean¹⁹ raporteista ja normien soveltamista käsittelevän konferenssikomitean²⁰ raporteista, jotka on tarkoitettu selventämään velvoitteen tavoitteita ja luonnetta, sekä joukkoa selvityspyyntöjä. Siinä muistutetaan myös työmarkkinajärjestöjen kuulemisesta, kun konferenssin hyväksymät sopimukset ja suositukset saatetaan asianosaisten valtioelinten käsiteltäviksi. Muistion sisältö on seuraava:²¹

I Tavoitteet

- a) Päättävänä asiakirjojen saattamisessa asianomaisten valtioelinten käsiteltäviksi on edistää sopimusten ja suositusten toimeenpanoa kansallisella tasolla. Edelleen, sopimusten ollessa kyseessä, menettely myös pyrkii edistämään niiden ratifiointia.
- b) Hallituksilla on täysi vapaus esittää mitä tahansa toimenpidettä, minkä ne katsovat sopivaksi sopimusten ja suositusten suhteen. Kun asiakirjat saatetaan asianomaisten valtioelinten käsiteltäviksi, tavoitteena on saada jäsenvaltiot tekemään nopeasti vastuullinen päätös konferenssin hyväksymien sopimusten ja suositusten suhteen.
- c) Velvoite saattaa asiakirjat asianomaisten valtioelinten käsiteltäviksi on ILO:n normitoiminnan perustavaa laatua oleva osa. Yksi tämän velvoitteen tarkoitus on ollut ja on konferenssin hyväksymien sopimusten ja suositusten saattaminen yleisön tietoon, kun asiakirjat saatetaan parlamentaarisen elimen käsiteltäviksi.

¹⁷ Lisäksi perussäännön 35 artiklan 4 kohdassa määrätään: ”Kun sopimuksessa käsitellyt kysymykset kuuluvat emämaahan kuulumattoman alueen omien hallintoelinten toimialaan, jäsenvaltion, joka vastaa tämän alueen kansainvälisistä suhteista, on lähetettävä niin pian kuin mahdollista sopimus mainitun alueen hallitukselle, jotta tämä hallitus voi laatia lakeja tai ryhtyä muihin toimenpiteisiin...”

¹⁸ GB.292/LILS/1(Rev.) ja GB.292/10(Rev.), Appendix I.

¹⁹ Tätä käsitellään jäljempänä kohdissa 55 - 57

²⁰ Tätä käsitellään jäljempänä kohdissa 58 60.

²¹ Lähteet on jätetty pois.

- d) Velvoite vahvistaa ILO:n ja asianomaisten valtioelinten suhdetta ja elvyttää kolmikantadiologia kansallisella tasolla.

II Asianomaiset valtioelimet

- a) Asianomaisella valtioelimellä tarkoitetaan sitä valtioelintä, jolla kunkin valtion perustuslain mukaan on lainsäädäntövalta tai valta ryhtyä muihin toimenpiteisiin sopimusten ja suositusten täytäntöön panemiseksi.
- b) Asianomaisen kansallisen valtioelimen tulisi yleensä olla lakiasäätävä.
- c) Myös niissä tapauksissa, joissa lainsäädäntövalta maan perustuslain mukaan kuuluu toimeenpanevalla viranomaisella, on ILO:n peruskirjan artikla 19:n määräysten hengen ja käytännön mukaista järjestää niin, että tarkoituksenmukainen elin, missä se on olemassa, tutkii konferenssin hyväksymät asiakirjat. Keskustelu tämän elimen kokouksessa tai ainakin kokouksen informointi voi olla tärkeää, jotta asiaa voitaisiin perusteellisesti tutkia ja jotta kansallisia toimenpiteitä voitaisiin parantaa konferenssin hyväksymien asiakirjojen vaikuttavuuden lisäämiseksi. Sopimusten osalta tämä voi johtaa ratifiointipäätökseen.
- d) Jos parlamentaarista elintä ei ole, neuvoa antavan elimen informointi tekee mahdolliseksi konferenssin käsittelemien asioiden perusteellisen tutkimisen. Tämä prosessi varmistaa, että asiakirjat leviävät laajalle yleisön tietoisuuteen, mikä on yksi tämän velvoitteen tarkoitus.

III Velvollisuus saattaa asiakirjat asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi ja velvoitteen laajuus

- a) Artikla 19 edellyttää, että *kaikki* konferenssin hyväksymät asiakirjat saatetaan asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi poikkeuksetta ja tekemättä eroa sopimusten ja suositusten välillä.
- b) Hallituksilla on täysi vapaus sen suhteen, millaisia esityksiä ne tekevät saattaessaan asiakirjat asianomaisten valtioelinten käsiteltäviksi ja sen suhteen, minkä seuraamusten ne katsovat olevan paikallaan. Velvoite saattaa asiakirjat asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi ei sisällä mitään velvoitetta ehdottaa sopimusten ratifiointia tai suositusten hyväksymistä.

IV Missä muodossa asiakirjat saatetaan asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi

- a) Koska perussäännön artikla 19 selvästi edellyttää asianomaisen valtioelimen kannanottoa, sopimusten ja suositusten käsiteltäväksi saattamiseen tulisi aina liittyä lausunto tai ehdotuksia hallituksen näkemyksistä, jotka koskevat asiakirjojen pohjalta toteutettavia toimenpiteitä.
- b) Olennaiset, muistettavat seikat ovat: a) esiteltäessä sopimuksia ja suosituksia lainsäädäntöelimille, tai sen jälkeen, hallitusten tulisi mainita, millaisiin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä näiden asiakirjojen soveltamiseksi käytäntöön, tai ehdottaa, ettei ryhdytä minkäänlaisiin toimenpiteisiin tai että päätöstä lykätään; ja b) lainsäädäntöelinten tulisi voida ottaa kantaa asiaan.

V Määräajat

- a) Jotta kansalliset viranomaiset pysyisivät ajan tasalla niiden kansainvälisellä tasolla hyväksytyjen normien suhteen, jotka voivat vaatia valtiolta toimia niiden voimaan saattamiseksi kansallisella tasolla, sopimukset ja suositukset tulisi saattaa asianomaisten valtioelinten käsiteltäviksi mahdollisimman pian ja joka tapauksessa perussopimuksen 19 artiklan mukaisten aikarajojen puitteissa.
- b) Perussäännön 19. artikla määrää virallisesti, että konferenssin päätökset on saatettava asianomaisten valtioelinten käsiteltäviksi yhden vuoden tai poikkeustapauksissa enintään 18 kuukauden kuluessa konferenssin istuntokauden päättymisestä. Määräys koskee niin liitto- kuin muitakin valtioita; liittovaltioissa 18 kuukauden määräaika on sovellettavissa vain sellaisiin sopimuksiin ja suosituksiin, joiden ne katsovat soveltuvan osavaltioiden, provinssien ja kantoneiden toimenpiteiksi. Sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiot

ovat noudattaneet määräaikoja, pääjohtajalle osoitetussa tiedonannossa olisi suositeltavaa mainita tiedoksiantopäivämäärä.

VI Liittovaltioiden velvoitteet

Perussäännön 19 artiklan kohdassa 7b) (i) määrätään, että aina silloin, kun osavaltioiden, provinssien tai kantonien toimenpiteet katsotaan "asianmukaisiksi", liittovaltion hallituksen on ryhdyttävä tehokkaisiin järjestelyihin konferenssin hyväksymien sopimusten tai suositusten siirtämiseksi osavaltioiden, provinssien tai kantonien "asianomaisille viranomaisille" lainsäädännöllisiä tai muita toimenpiteitä varten.

VII Työmarkkinajärjestöjen kuuleminen

- a) Niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat jo ratifioineet yleissopimuksen kolmikantaneuvotteluista, joiden tarkoituksena on edistää työtä koskevien kansainvälisten normien noudattamista, 1976 (Nro 144) tulee tehokkaasti kuulla työmarkkinajärjestöjä niistä esityksistä, joita asianomaisille valtioelimille tehdään, kun konferenssin hyväksymiä sopimuksia ja suosituksia saatetaan niiden käsittelyyn (Yleissopimus 144, artikla 5, kohta 1(b)).
- b) Työnantajia ja työntekijöitä edustavia järjestöjä tulee kuulla etukäteen. Jotta kuuleminen olisi tehokasta, työnantajien ja työntekijöiden edustajilla on oltava käytettävissään riittävän paljon etukäteen kaikki se aineisto, jota ne tarvitsevat muodostaakseen mielipiteensä, ennen kuin hallitus viimeistelee lopullisen päätöksensä.
- c) Jäsenvaltiot, jotka eivät ole ratifioineet yleissopimusta 144 voivat viitata tämän sopimuksen asiaankuuluviin säännöksiin tai kolmikantaneuvotteluja koskevan suosituksen (1976, nro 152) säännöksiin.
- d) Työnantajia ja työntekijöitä edustavia järjestöjä pyydetään saattamaan uusien normien vaatimia toimenpiteitä koskevat mielipiteensä tiedoksi riippumattomasti. Tämän normien käsittelemiseksi saattamismenettelyn noudattaminen on tärkeä osa hallitusten, työmarkkinajärjestöjen ja kansanedustajien välistä vuoropuhelua.

VIII Työmarkkinajärjestöille tiedottaminen

- a) Perussäännön artiklan 23 kohdan 2 mukaisesti pääjohtajalle lähetetty tieto sopimusten ja suositusten saattamisesta asianomaisten valtioelinten käsittelyyn tulee toimittaa myös työmarkkinajärjestöille.
- b) Tämä määräys on säädetty, jotta työmarkkinajärjestöillä olisi mahdollisuus muotoilla omat huomionsa toimista, joihin on ryhdytty tai tullaan ryhtymään kyseisten sopimusten ja suositusten suhteen.

Toimiston menettelytavat

14.

- a) Heti, kun konferenssi on hyväksynyt sopimukset ja suositukset, hallituksille lähetetään niistä kopiot kiertokirjeenä, jossa muistutetaan perussäännön 19 artiklan määräämistä velvoitteista saattaa asiakirjat asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi. Kirjeeseen liitetään hallintoneuvoston muistio. Asiakirjoista lähetetään kopiot myös kansallisille työnantaja- ja työntekijäjärjestöille.
- b) Yhden vuoden kuluttua sen konferenssi-istunnon päättymisestä, jossa asiakirjat hyväksyttiin, lähetetään muistutuskirje - sekä toinen kopio hallintoneuvoston muistiosta - kaikille hallituksille, jotka eivät ole toimittaneet pyydettyjä tietoja.

- c) Jollei tietoja ole toimitettu, kun asiakirjat hyväksyneen konferenssi-istunnon päättymisestä on kulunut 18 kuukautta, lähetetään uusi muistutus.
- d) Saatuaan tiedot sopimusten ja suositusten saattamisesta asianomaisten valtioiden käsiteltäväksi toimisto tarkistaa asiantuntijakomitean pyynnöstä, ovatko ne tiedot ja asiakirjat toimitettu, joita hallintoneuvoston muistiossa pyydettiin - mukaan lukien vastaukset asiantuntijakomitean mahdollisesti tekemiin huomautuksiin tai selvityspyyntöihin ja konferenssikomitean huomautuksiin. Jollei niitä ole toimitettu, toimisto pyytää hallinnollisena rutiinitoimenpiteenä ko. hallitusta lähettämään puuttuvat tiedot. Asiasta vastaavat valvontaelimet tutkivat saatujen tietojen sisällön.

Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kuuleminen

15. Sopimuksen nro 144 artiklassa 5, kohdassa 1 b) ja suosituksen nro 152 kohdassa 5 b) määrätään, että työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen edustajia on kuultava ehdotuksista, joita on määrä tehdä asianomaisille valtioelimille sopimusten ja suositusten käsiteltäväksi saattamisen yhteydessä. Uudistetussa muistiossa olevan kyselylomakkeen osassa V pyydetään hallituksia ilmoittamaan, onko työmarkkinajärjestöjä kuultu etukäteen ja, jos mahdollista, minkä luontoisia kuulemiset ovat olleet.

Työnantaja- ja työntekijäjärjestöille tiedottaminen ja niiltä saadut huomautukset

16. Perussäännön artiklan 23 kohdassa 2 määrätään, että kaikkien hallitusten on lähetettävä järjestöille kopiot artiklan 19 mukaisesti toimitetuista tiedoista ja että niiden tulee hallintoneuvoston muistion kohdan VI mukaisesti mainita, mille järjestöille asiasta on tiedotettu. Muistiossa pyydetään hallituksia myös mainitsemaan kaikki työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen huomautukset, jotka koskevat käsiteltäväksi saatettujen asiakirjojen senhetkisiä tai tulevia vaikutuksia.

Yhteenvedo

17. Perussäännön 23 artiklan kohdassa 1 määrätään, että yhteenvedo 19 artiklan mukaisesti toimitetuista tiedoista on saatettava konferenssin seuraavan istunnon käsiteltäväksi. Ko. yhteenvedo on nimeltään Raportti III, liiteosa (osa 1A).

Toimiston antama apu

18. Hallitukset ja työnantajia ja työntekijöitä edustavat järjestöt voivat pyynnöstään saada kansainvälisestä työtoimistosta tietoja ja näyteasiakirjoja, joista käy ilmi, millä tavalla muut maat täyttävät asiakirjojen käsiteltäväksi saattamista koskevan velvoitteen.

III SOPIMUSTEN RATIFIOINTI JA VELVOITTEIDEN HYVÄKSYMINEN

Menettelytapa

19. Perussäännön artiklan 19 mukaan:

5 d) jäsenvaltio, jonka asianomainen valtioelin tai asianomaiset valtioelimet ovat hyväksyneet sopimuksen, tiedottaa sopimuksen virallisesta ratifiointista pääjohtajalle ja ryhtyy tarpeellisiin toimenpiteisiin mainitun sopimuksen määräysten täyttämiseksi;

Ratifiointia koskevan tiedonannon muoto

20. Perussäännössä ei ole erityisvaatimuksia tiedonannon muodosta. Kussakin maassa on oma lainsäädäntönsä ja käytäntönsä. Rekisteröintiä varten ratifiointiasiakirjan on kuitenkin täytettävä seuraavat ehdot:²²

- a) siinä ilmoitetaan selvästi, mikä sopimus ratifioidaan
- b) se on alkuperäinen asiakirja (paperilla, ei tele- eikä valokopio) ja sen on allekirjoittanut henkilö, jolla on valta toimia kyseisen valtion puolesta (esim. valtion päämies, pääministeri, ulkoministeri tai työministeri)
- c) siinä ilmaistaan selvästi hallituksen tarkoitus, että kyseisen sopimuksen tulee olla valtiota sitova, sekä hallituksen sitoutuminen sopimuksen määräysten täyttämiseen, mieluiten viitaten nimenomaisesti Kansainvälisen työjärjestön perussäännön artiklaan 19, kohta 5 d).

Ratifiointiasiakirjaan sisällytettävät tai oheistettavat pakolliset lausumat

21. Monissa sopimuksissa on määräyksiä *lausumista*, jotka on esitettävä itse ratifiointiasiakirjassa tai siihen oheistettuna. Jos toimisto ei ole saanut tällaista *lausumaa*, ratifiointia ei voida rekisteröidä. Joissakin tapauksissa pakollisessa *lausumassa* määritellään hyväksytyjen velvoitteiden laajuus tai esitetään muita olennaisia erittelyjä. Kaikissa näissä tapauksissa *lausuman* sisältö on harkittava ennen ratifiointiasiakirjan valmistumista ja sisällytettävä tai liitettävä tarvittavat tiedot ratifiointiasiakirjaan. Kyseiset sopimukset ovat (konferenssin 91. istunnossa (2003) hyväksytyt mukaan lukien):²³

- i) sopimus nro 102, joka koskee sosiaaliturvan vähimmäistasoa, 1952 - artikla 2(b)
- ii) sopimus nro 115, joka koskee työntekijäin suojaamista ionisoivalta säteilyltä, 1960 - artikla 3, kohta 3 c)

²²Tällaisesta ratifiointiasiakirjasta on aina tiedotettava ILO:n pääjohtajalle, jotta ratifiointi tulisi kansainvälisesti voimaan. Jollei näin tehdä, valtio saattaa pitää sopimusta "ratifioituna" omassa sisäisessä lainsäädännössään, mutta sillä ei ole vaikutusta kansainvälisessä lainsäädäntöjärjestelmässä. Asiakirjan ratifiointiin voi siten sisältyä seuraavanlainen toteamus: "... hallitus... ratifioi täten ... sopimuksen ja sitoutuu ILO:n perussäännön 19 artiklan 5 d) kohdan mukaisesti täyttämään velvoitteensa tässä suhteessa", ja sen on allekirjoittanut henkilö, joka on valtuutettu toimimaan asianomaisen valtion puolesta.

²³Huomattava on myös, että yleissopimusta, joka koskee kauppaluksissa noudatettavaa vähimmäistasoa (nro 147, 1976) eivät voi ratifioida sellaiset valtiot, jotka eivät ole täyttäneet ratifiointiin edellytyksenä olevia artiklassa 5(1) asetettuja vaatimuksia, elleivät ne anna artiklassa 5(2) vaadittua sitoumusta.

- iii) sopimus nro 118, joka koskee samanlaisen sosiaaliturvan myöntämistä ulkomaalaisille kuin oman maan kansalaisille, 1962 - artikla 2(3).²⁴
- iv) sopimus nro 123, joka koskee maanpinnanalaisiin töihin kaivokseen pääsemiseksi vaadittua vähimmäisikää, 1964 - artikla 2(2)
- v) sopimus nro 128, joka koskee työkyvyttömyys-, vanhuus- ja jälkeenjääneiden etuuksia, 1967 - artikla 2(2)
- vi) sopimus nro 132, joka koskee palkallisia vuosilomia (muutettu), 1970 - artikla 3(2) ja (3) sekä artikla 15(2)
- vii) sopimus nro 138, joka koskee työhön pääsemiseksi vaadittavaa vähimmäisikää, 1973 - artikla 2
- viii) sopimus nro 146, joka koskee merenkulkijain palkallista vuosilomaa, 1976 - artikla 3(2) ja (3)
- ix) sopimus nro 160, joka koskee työtilastoja, 1985 – artikla 16, kohta 2
- x) sopimus nro 165, joka koskee merenkulkijoiden sosiaaliturvaa (muutettu), 1987 - artikla 4
- xi) sopimus nro 173, joka koskee työntekijöiden saatavien turvaamista työnantajan maksukyvyttömyystapauksessa, 1992 - artikla 3(1)
- xii) sopimus nro 183, joka koskee äitiyssuojelua, 2000 - artikla 4(2)

Vapaaehtoisten lausumien sisällyttäminen tai liittäminen ratifiointiasiakirjoihin

22. Joissakin sopimuksissa (ja pöytäkirjoissa) tarvitaan *lausumia* vain silloin, kun ratifioiva valtio haluaa käyttää sallittuja pois sulkemisia, poikkeuksia tai muunnelmia. Jos näin on, *lausuma* on sisällytettävä tai liitettävä ratifiointiasiakirjaan: jos toimisto vastaanottaa ratifiointiasiakirjan, jossa ei ole mitään lieventävää *lausumaa*, ratifiointi rekisteröidään sellaisenaan, eikä pois sulkeminen, poikeus tai muunnelma ole enää käytettävissä. Kyseiset sopimukset ovat (konferenssin 91. istunnossa (2003) hyväksytyt mukaan lukien)²⁵:

²⁴ (a) Kun jäsenvaltio ratifioi tämän sopimuksen, sen tulee antaa toimistolle artiklan 2(1) mukainen vakuutus, että sillä on toimiva lainsäädäntö, joka koskee sen omia kansalaisia sen omalla alueella sen sosiaaliturvan alueen osalta, jota hyväksyttävän sopimuksen velvoitteet koskevat. Samanlainen vakuutus on annettava ilmoitettaessa artiklan 2(4) mukaisien lisävelvoitteiden hyväksymisestä. (b) Jokaisen valtion, joka hyväksyy sellaista sosiaaliturvan alaa koskevan sopimuksen velvoitteet, jolla on artiklassa 2, kohta 6 a) tai b) mainitun kaltaisista eduista määräävää lainsäädäntöä, tulee ratifiointihetkellä antaa toimistolle selvitys noista eduista. Artiklan 2(7) mukaisesti sellainen selvitys tulee antaa myöhemmin aina ilmoitettaessa uusista sopimuksen artiklan 2(4) mukaisien velvoitteiden hyväksymisestä tai kolmen kuukauden kuluessa asiaa koskevan lainsäädännön hyväksymisestä. Vaikka sellaiset selvitykset ovat pakollisia, ne on tarkoitettu tiedottamista varten, eikä niiden antamatta jättäminen mitätöi ratifiointia eikä ilmoitusta.

²⁵ Sopimus, joka koskee teollisuus-, kauppa- ja kotitaloustyöntekijöiden sairausvakuutusta, 1927 (nro 24) ja sopimus, joka koskee maataloustyöntekijöiden sairausvakuutusta, 1927 (nro 25) on uudistettu lääkintähuolto ja päivärahaa koskevalla sopimuksella, 1969 (nro 130).

- i) sopimus nro 77, joka koskee lääkärintarkastusta, millä todetaan lasten ja nuorten henkilöiden soveltuvaisuus teollisuustyöhön, 1946 - artikla 9(1)
- ii) sopimus nro 78, joka koskee lääkärintarkastusta, jolla todetaan lasten ja nuorten henkilöiden soveltuvaisuus ei-teollisilla aloilla, 1946 - artikla 9(1)
- iii) sopimus nro 79, joka koskee lasten ja nuorten henkilöiden yötyön rajoittamista ei-teollisissa töissä, 146 - artikla 7(1)
- iv) sopimus nro 81, joka koskee ammattientarkastusta teollisuudessa ja kaupassa, 1947 - artikla 25(1)
- v) sopimus nro 90, joka koskee lasten ja nuorten henkilöiden yötyötä teollisuudessa (muutettu), 1948 - artikla 7(1)
- vi) sopimus nro 97, joka koskee muuttavia työntekijöitä (muutettu), 1949 - artikla 14(1)
- vii) sopimus nro 102, joka koskee sosiaaliturvan vähimmäistasoa, 1952 - artikla 3(1)
- viii) sopimus nro 106, joka koskee viikkolepoa kauppaliikkeissä ja toimistoissa, 1957 - artikla 3(1)
- ix) a) sopimus nro 110, joka koskee plantaasityöntekijäin oloja, 1958 - artikla 3, kohta 1 b),
b) pöytäkirja sopimukseen nro 110, artikla 1
- x) sopimus nro 119, joka koskee koneiden varustamista suojalaitteilla, 1963 - artikla 17(1)
- xi) sopimus nro 121, joka koskee työvammatapauksissa myönnettäviä etuja, 1964 - artikla 2(1), artikla 3(1)
- xii) sopimus nro 128, joka koskee työkyvyttömyys-, vanhuus- ja jälkeenjääneiden etuuksia, 1967 - artikla 4(1), artikla 38, artikla 39
- xiii) sopimus nro 130, joka koskee lääkintähuoltoa ja päivärahaa, 1969 - artikla 2(1), artikla 3(1), artikla 4(1)
- xiv) sopimus nro 138, joka koskee työhön pääsemiseksi vaadittavaa vähimmäisikää, 1973 - artikla 5(2)
- xv) sopimus nro 143, joka koskee siirtolaisuuteen liittyviä väärinkäytöksiä sekä ulkomaalaisten työntekijöiden yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhtäläisen kohtelun edistämistä, 1975 - artikla 16(1)
- xvi) sopimus nro 148, joka koskee työntekijöiden suojaamista työympäristössä esiintyvien ilman epäpuhtauksien, melun ja värinän aiheuttamilta vaaroilta, 1977 - artikla 2
- xvii) sopimus nro 153, joka koskee työ- ja lepoaikoja maantiekuljetuksissa, 1979 - artikla 9(2)

- xviii) sopimus nro 168, joka koskee työllisyyden edistämistä ja työttömyysturvaa, 1988 - artikla 4(1); artikla 5(1) ja (2)
- xix) sopimus nro 173, joka koskee työntekijöiden saatavien turvaamista työnantajan maksukyvyttömyystapauksessa, 1992 - artikla 3(3)
- xx) sopimus nro 185, joka koskee merenkulkijoiden henkilöllisyystodistuksia (uudistettu), 2003 – artikla 9.

Vapaaehtoiset lausumat sopimuksen velvoitteiden laajentamiseksi

23. Kaikissa edellä kohdissa 21 ja 22 mainituissa tapauksissa jäsenvaltio, joka on käyttänyt mahdollisuutta rajoittaa sopimuksen soveltamisalaa, voi myöhemmin muuttaa sellaista rajoitusta taikka peruuttaa tai poistaa sen: tämä tapahtuu antamalla *lisälausuma, ilmoitus tai luopumislausunto perussäännön artiklan 22 mukaisessa raportissa*²⁶ kunkin sopimuksen mukaisesti. Lisäksi seuraavissa sopimuksissa määrätään *lausumista*, joilla kyseinen valtio voi laajentaa sopimuksen soveltamisalaa joko ratifiointiajankohtana tai sen jälkeen:²⁷

- i) sopimus nro 129, joka koskee maatalouden ammattientarkastusta, 1969 - artikla 5(1)
- ii) sopimus nro 146, joka koskee merenkulkijain palkallista vuosilomaa, 1976 - artikla 2(4), (5) ja (6)
- iii) sopimus nro 172, joka koskee hotellien, ravintoloiden ja vastaavien yritysten työoloja, 1991 - artikla 1(2) ja (3).
- iv) pöytäkirja vuodelta 1996 sopimukseen nro 147, joka koskee kauppa-aluksissa noudatettavaa vähimmäistasoa, 1976 – artikla 3
- v) sopimus nro 176, joka koskee terveyttä ja turvallisuutta kaivoksissa, 1995 – artikla 2
- vi) sopimus nro 181, joka koskee yksityisiä työnvälitystoimistoja, 1997 – artikla 2(7)
- vii) sopimus nro 183, joka koskee äitiyssuojelua, 2000 – artikla 2(7)
- viii) sopimus nro 184, joka koskee maatalousalan työturvallisuutta ja –terveyttä, 2001 – artikla 3

Pöytäkirjojen ratifiointi.

24. Pöytäkirja on asiakirja, jolla muutetaan sopimusta osittain. Sen voi ratifioida sellainen valtio, jota kyseinen sopimus jo sitoo, tai valtio voi samanaikaisesti ratifioida sopimuksen ja sitoutua siihen. Konferenssi on tähän mennessä hyväksynyt kaksi pöytäkirjaa, jotka tehokkaasti muuttavat asianomaiset sopimukset joustavammiksi. Ne ovat:

²⁶ Ks. raporteista jäljempänä kohdissa 34 - 38.

²⁷ Tämä ei sisällä tapauksia, joissa jäsenvaltion määrittelyt laajentavat sopimuksen velvoitteita, vaikka muodollisesta lausumasta ei ole säännöstä, kuten sopimuksen nro 111 tapauksessa, artikla 1, kohta 1(b).

- i) pöytäkirja vuodelta 1990 sopimukseen nro 89, joka koskee teollisuudessa työskentelevien naisten yötyötä (muutettu), 1948
- ii) pöytäkirja vuodelta 1982 sopimukseen nro 110, joka koskee plantaasityöntekijäin työoloja, 1958.

Kolme muuta pöytäkirjaa laajentavat niiden sopimusten velvoitteita, joihin ne liittyvät:

- iii) pöytäkirja vuodelta 1995 työsuojelutarkastuksia koskevaan sopimukseen, 1947
- iv) pöytäkirja vuodelta 1996 kauppaluksissa noudatettavaa vähimmäistasoa koskevaan sopimukseen, 1976
- v) pöytäkirja vuodelta 2002 työturvallisuutta ja terveyttä koskevaan sopimukseen, 1981

Varausten tekemisen kieltö

25. Sopimukseen sisältyy monia joustavuutta varmistavia määräyksiä (ks. kohdat 8 ja 9 edellä), joista jotkin antavat ratifioiville valtioille erityisesti mahdollisuuden rajoittaa tai lieventää ratifioinnista aiheutuvia velvoitteita (kohdat 21-24). Sopimusten velvoitteita ei kuitenkaan voi rajoittaa muilta osin kuin erityisesti on määrätty (ts. varaukset eivät ole mahdollisia).²⁸

Ratifioinnin rekisteröinti ja velvoitteiden hyväksyminen

26. Jokaisen sopimuksen loppuartikloissa on määräykset, jotka koskevat pääjohtajan suorittamaa ratifioinnin rekisteröimistä, niiden ilmoittamista jäsenvaltioille sekä yksityiskohtaisten tietojen lähettämistä YK:n pääsihteerille rekisteröintiä varten YK:n peruskirjan artiklan 102 mukaisesti. Kaikista ratifioinneista raportoidaan hallintoneuvostolle ja ilmoitetaan jäsenvaltioille *virallisessa tiedotteessa (Official Bulletin)*. Edellä kohdissa 21 - 24 mainitut *lausumat* ja muut toimet, joilla hyväksytään tai muutetaan velvoitteita, käsitellään samalla tavalla.

Voimaantulo

27. Jokaisessa sopimuksessa määrätään sen voimaantulosta. Vuodesta 1928 tavanomaisena käytäntönä on ollut, että sopimus tulee voimaan 12 kuukautta toisen ratifioinnin rekisteröinnistä ja sen jälkeen jokaisen valtion osalta 12 kuukauden kuluttua siitä, kun se on osaltaan rekisteröinyt sopimuksen ratifioinnin. Useat merenkulkusopimukset ja muutamat muut sopimukset sisältävät poikkeavia määräyksiä. Sopimus ei voi vaikuttaa kansainväliseen lainsäädäntöön ennen voimaantuloaan.

Ratifioinnista johtuvat velvoitteet

28. Perussäännön 19 artiklan kohdan 5d) nojalla velvoitetaan ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin mainitun (ratifioidun) sopimuksen määräysten täyttämiseksi.²⁹ Tämä tarkoittaa täytäntöönpanon varmistamista käytännössä ja sopimuksen saattamista voimaan lailla tai muulla

²⁸ Ks. ILO:n Kansainväliselle tuomioistuimelle jättämä muistio kansanmurhatapauksessa (Genocide Case, ILO:n virallinen tiedote, Official Bulletin, Vol. XXXIV (1951), sivut 274 - 312).

²⁹ Ratifioidun sopimuksen mukaisten velvoitteiden päättämisestä *irtisanomalla* jäljempänä kohdissa 71-75.

tavoin, joka on sopusoinnussa kansallisen käytännön kanssa (kuten oikeuden päätökset, välimiestuomioistuimen ratkaisut tai työehtosopimukset) .

Sopimuksen sisällyttäminen kansalliseen lainsäädäntöön.

29. Eräissä maissa perustuslaki antaa ratifioituille sopimuksille lainvoiman. Tällaisissa tapauksissa on kuitenkin tarpeen ryhtyä lisätoimenpiteisiin:

- a) sopimuksen määräysten ja aiemman kansallisen lainsäädännön välillä mahdollisesti vallitsevan ristiriitaisuuden poistamiseksi
- b) sopimuksen sellaisten määräysten voimaansaattamiseksi jotka eivät ole *itsestään toteutuvia* (esim. määräykset, jotka edellyttävät tiettyjen asioiden säatelemistä kansallisella lailla tai muilla säädöksillä tai asianomaisten viranomaisten päätöksellä, tai jotka edellyttävät erityisiä hallinnollisia järjestelyjä)
- c) rangaistuksen määräämiseksi tarvittaessa
- d) sen varmistamiseksi, että kaikille asianosaisille (työnantajat, työntekijät, työsuojelutarkastajat, oikeusviranomaiset ja muut hallintoelimet) tiedotetaan, että sopimus kuuluu kansalliseen lainsäädäntöön, ja että heitä opastetaan tarvittaessa.

Työmarkkinajärjestöjen kuuleminen

30. Suosituksen nro 152 kohdassa 5 c) määrätään kuulemaan työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen edustajia kansallisen käytännön edellyttämällä tavalla, kun valmistellaan ja pannaan täytäntöön lainsäädännöllisiä tai muita toimenpiteitä sopimusten - erityisesti ratifioitujen - ja suositusten voimaansaattamiseksi. Tämä koskee erityisesti sellaisten määräysten täytäntöönpanoa, jotka liittyvät työnantajien ja työntekijöiden edustajien kuulemiseen ja yhteistyöhön heidän kanssaan.

Emämaahan kuulumattomat alueet

31. Perussäännön artiklassa 35 määrätään *lausumista*, joita jäsenvaltiot voivat tehdä sopimusten soveltamisesta emämaahan kuulumattomiin alueisiin, joiden kansainvälisistä suhteista ne ovat vastuussa ³⁰

Seuraus ILOsta eroamisesta

32. Perussäännön artiklan 1 kohdassa 5 (viimeinen lause) määrätään:

...Kun jäsenvaltio on ratifioinut jonkin kansainvälisen sopimuksen, ei (järjestöstä) eroaminen vaikuta tästä sopimuksesta johtuvien tai siihen kuuluvien sitoumusten pätevyyteen sopimuksessa määrättyä aikana.

Ratifiointiluettelo

³⁰ Vuoden 1964 konferenssi hyväksyi muutosasiakirjan perussäännön artiklan 35 korvaamisesta artiklaan 19 lisättävillä uusilla määräyksillä, jotka koskevat emämaahan kuulumattomia alueita. Tämä muutosasiakirja ei ole tullut voimaan.

33. Toimisto julkaisee konferenssia varten raportin³¹, jossa ratifiointit luetteloidaan sopimuksen ja valtion mukaan. Säännöllisesti ajantasaistettua tietoa ratifioinneista on saatavilla myös ILO:n internet-sivuilla.

³¹ Raportti III (osa 2).

IV RATIFIOITUJA SOPIMUKSIA KOSKEVAT RAPORTIT

Raportointivelvoite

34. Perussäännön artiklassa 22³² määrätään:

Kukin jäsenvaltio sitoutuu vuosittain esittämään Kansainväliselle työtoimistolle selostuksen niistä toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt täyttääkseen ne sopimukset, joissa se on osallisena. Nämä selostukset on laadittava hallintoneuvoston ilmoittamaan muotoon ja niissä tulee olla ne tiedot, joita hallintoneuvosto on pyytänyt.

Raportointijärjestelmä

35. Marraskuussa 2001 ja maaliskuussa 2002 hallintoneuvosto hyväksyi uuden raportointijärjestelmän, joka astui voimaan vuonna 2003 viiden vuoden ajaksi³³. Raportit ratifioiduista sopimuksista tulee toimittaa joko joka toinen vuosi ydinsopimusten tai ensisijaisten sopimusten osalta ja joka viides vuosi muiden sopimusten osalta, ellei niitä erityisesti pyydetä lyhyemmin väliajoin.

a) *Yksityiskohtaiset raportit.* Yksityiskohtaiset raportit laaditaan ILO:n hallintoneuvoston kullekin sopimukselle hyväksymässä muodossa.³⁴ Jäsenvaltioita pyydetään laatimaan yksityiskohtainen raportti omasta aloitteestaan silloin, kun ratifioidun sopimuksen soveltamisessa on tapahtunut merkittäviä muutoksia (esimerkiksi merkittävän uuden lainsäädännön hyväksyminen tai muut sopimuksen soveltamiseen vaikuttavat muutokset). *Yksityiskohtaisia raportteja* vaaditaan seuraavissa tapauksissa:

- i) milloin asiantuntijakomitea tai konferenssikomitea niitä erityisesti vaatii (asiantuntijakomitea vaatii yksityiskohtaisia raportteja huomautuksen tai selvityspyynnön alaviitteenä ja konferenssikomitea hyväksyessään päätelmänsä)
- ii) yksityiskohtainen ensimmäinen raportti vaaditaan seuraavana vuonna sopimuksen voimaan astumisesta kyseisessä maassa

³² Perussäännön artiklassa 22 määrätty velvoite raportoida ratifioitujen sopimusten soveltamisesta on erillään monista muista yksittäisissä sopimuksissa annetuista velvoitteista, jotka edellyttävät tietojen (esim. tilastojen ja työsuojelutarkastuksia koskevien raporttien) lähettämistä säännöllisesti Kansainväliselle työtoimistolle. Yksittäisten sopimusten velvoitteet ovat riippumattomia, eivätkä muutokset tässä kuvatussa artikla 22:n raportointijärjestelmässä vaikuta niihin.

³³ Asiakirjat GB.282/LILS/5 marraskuulta 2001 ja GB.283/LILS/6 maaliskuulta 2002

Raportointisysteemin suhteen hallintoneuvosto päätti marraskuussa 2001:

- a) säilyttää kahden vuoden ja viiden vuoden raportointivälit ao. ryhmiin sillä hetkellä kuuluneiden sopimusten suhteen
- b) hyväksyä ydinsopimusten ja ensisijaisten sopimusten aakkosellinen, maakohtainen ryhmittely raportoinnissa
- c) hyväksyä kaikkien muiden sopimusten ryhmittely aihepiireittäin raportoinnissa
- d) lopettaa yksityiskohtaiset raportit ydinsopimusten ja ensisijaisten sopimusten osalta, jollei muutoksia ole tapahtunut ja jolleivät valvontaelimet niitä vaadi
- e) lakata automaattisesti vaatimasta yksityiskohtaista raporttia, mikäli hallitus ei ole pystynyt toimittamaan siltä vaadittua yksinkertaistettua raporttia
- f) lakata automaattisesti vaatimasta yksityiskohtaista toista raporttia

³⁴ Ks. jäljempänä oleva kohta 36, jossa käsitellään *yksityiskohtaisen* raportin sisältöä.

a) *Yksinkertaistetut raportit*. Seuraavat raportit pyydetään seuraavin väliajoin seuraavista syistä, ottaen kuitenkin huomioon, että asiantuntijakomitea voi vaatia yksityiskohtaisia raportteja normaalin raportointijakson ulkopuolella.

i) *Kahden vuoden jakso*. Raportit pyydetään automaattisesti joka toinen vuosi seuraavista 12 sopimuksesta, joita pidetään ydin- tai ensisijaisina sopimuksina.³⁵ Raportointipyynnöt jaetaan kahteen ryhmään. Jäsenvaltiot, joiden nimet alkavat kirjaimilla A-K (englanninkielisen aakkosjärjestyksen mukaan) toimittavat raportit ydin- ja ensisijaisista sopimuksista parillisina vuosina ja muut parittomina vuosina.

Ydinsopimukset:

- *yhdistymisvapaus ja kollektiivinen neuvotteluoikeus*: yleissopimukset nro 87 ja 98
- *pakkotyö*: yleissopimukset nro 29 ja 105
- *yhdenvertaisuus*: yleissopimukset nro 100 ja 111
- *lapsityö*: yleissopimukset nro 138 ja 182

Ensisijaiset sopimukset:

- *työllisyyspolitiikka*: yleissopimus nro 122
- *ammattientarkastus*: yleissopimukset nro 81 ja 129
- *kolmikantaneuvottelut*: yleissopimus nro 144

i) *Viiden vuoden jakso*. *Yksinkertaistetut*³⁶ raportit vaaditaan muista sopimuksista joka viides vuosi noudattaen aihepiirin mukaista ryhmittelyä. Tiettyjen sopimusryhmien suhteen, joihin kuuluu suuri määrä sopimuksia, jäsenvaltioita pyydetään toimittamaan yksinkertaistetut raportit saman aakkosellisen jakautuman mukaan kuin ydin- ja ensisijaisissa sopimuksissa:

- *yhdistymisvapaus (maatalous, emämaahan kuulumattomat alueet)*: yleissopimukset nro 11, 84 ja 141
- *neuvottelumenettely*: yleissopimukset nro 135, 151 ja 154
- *lasten ja nuorten suojele*: yleissopimukset nro 5, 6, 10, 33, 59, 77, 78, 79, 90, 123 ja 124
- *työllisyyden edistäminen*: yleissopimukset nro 2, 88, 96, 159 ja 181
- *ammatinvalinnanohjaus ja ammatillinen koulutus*: yleissopimukset nro 140 ja 142

³⁵ Hallintoneuvosto voi aika ajoin tarkistaa, mistä sopimuksista raportit pyydetään joka toinen vuosi

³⁶ Ks. jäljempänä kohta 37, jossa käsitellään yksinkertaistetun raportin sisältöä

- *työllisyysturva*: yleissopimus nro 158
- *sosiaalipolitiikka*: yleissopimukset nro 82 ja 117
- *palkat*: yleissopimukset nro 26, 94, 95, 99, 131 ja 173
- *työaika*: yleissopimukset nro 1, 14, 30, 47, 52, 89, 101, 106, 132, 153, 171 ja 175
- *perhehuoltovelvollisuuksia omaavat työntekijät*: yleissopimus nro 156
- *muuttavat työntekijät*: yleissopimukset nro 97 ja 143
- *työturvallisuus ja –terveys*: yleissopimukset nro 13, 45, 62, 115, 119, 120, 127, 136, 139, 148, 155, 161, 162, 167, 170, 174, 176 ja 184
- *sosiaaliturva*: yleissopimukset nro 12, 17, 18, 19, 24, 25, 42, 44, 102, 118, 121, 128, 130, 157 ja 168
- *äitiyssuojelu*: yleissopimukset nro 3, 103 ja 183
- *työhallinto*: yleissopimukset nro 63, 85, 150 ja 160
- *merenkulkijat*: yleissopimukset nro 7, 8, 9, 16, 22, 23, 53, 55, 56, 58, 68, 69, 71, 73, 74, 92, 108, 133, 134, 145, 146, 147, 163, 164, 165, 166, 178, 179, 180 ja 185
- *kalastajat*: yleissopimukset nro 112, 113, 114, 125 ja 126
- *telakkatyöläiset*: yleissopimukset nro 27, 32, 137 ja 152
- *alkuperäiskansat*: yleissopimukset nro 107 ja 169
- *erityisryhmien työntekijät*: yleissopimukset nro 110, 149, 172 ja 177

a) *Kausista riippumattomat raportit*. Kausista riippumattomia raportteja ratifioidun sopimuksen soveltamisesta pyydetään:

- (i) kun asiantuntijakomitea pyytää niitä omasta aloitteestaan tai sopimusten ja suositusten soveltamista käsittelevän konferenssikomitean aloitteesta;
- (ii) kun asiantuntijakomiteaa on pyydetty käsittelemään perussäännön artiklassa 24 ja 26 määrättyjen menettelyjen seuranta tai kutsuttu yhdistymisvapauskomitean istuntoon;³⁷
- (iii) kun on saatu huomautuksia kansallisilta tai kansainvälisiltä työnantaja- tai työntekijäjärjestöiltä ja asiantuntijakomitean mielestä tarvitaan yksityiskohtaista raporttia joko hallituksen vastausten vuoksi tai koska hallitus ei ole vastannut;

³⁷ Ks. jäljempänä kohdat 76-84

- (iv) kun raporttia ei ole toimitettu tai valvontaelimien tekemiin huomautuksiin ei ole vastattu (edellyttäen että vastauksen antaminen on laiminlyöty toistuvasti tai vastaus on selvästi riittämätön asiantuntijakomitea saa tutkia asian saatavissa olevien tietojen pohjalta).

d) *Vapautus raportoinnista.* Hallintoneuvoston asettamista ehdoista ja suojatoimenpiteistä riippuen³⁸ raportteja ei pyydetä tietyistä sopimuksista, erityisesti niistä, jotka on hyllytetty.³⁹

Yksityiskohtaiset raportit

36. *Yksityiskohtaisen* raportin tulisi olla sen lomakkeen mukainen, jonka hallintoneuvosto on kutakin sopimusta varten hyväksynyt. Raportointilomakkeesta ilmenevät sopimuksen olennaiset määräykset, joista on annettava tietoja. Siihen sisältyy joihinkin olennaisiin määräyksiin liittyviä kysymyksiä, jotka on suunniteltu auttamaan niiden tietojen valmistelussa, joiden perusteella valvontaelimet voivat arvioida sopimuksen soveltamistapaa. Tyypillinen raportointilomake sisältää kysymyksiä myös seuraavista asioista:

- a) *Lait, asetukset jne.* Kaikki relevantti lainsäädäntö ja muut määräykset on lueteltava ja niistä on toimitettava kopiot, jollei sitä ole aiemmin tehty.
- b) *Sallitut pois sulkemiset, poikkeukset ja muut rajoitukset.* Useiden sopimusten mukaan tietyt henkilöryhmät, taloudellisen toiminnan alat tai maantieteelliset alueet voidaan sulkea sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Silloin edellytetään kuitenkin, että ratifioiva valtio ilmoittaa *ensimmäisessä artiklan 22 mukaisessa raportissaan*, missä määrin se aikoo turvautua näihin rajoituksiin. Siksi on olennaisen tärkeää, että ensimmäisessä raportissa mainitaan tällaiset seikat, koska muuten rajoitukset eivät sen jälkeen enää ole mahdollisia. Samoissa sopimuksissa voidaan edellyttää, että myöhempiin artiklan 22 mukaisiin raportteihin sisällytetään tietoja siitä, missä määrin sopimusta kuitenkin on sovellettu pois suljettuihin henkilöihin, toimintoihin tai alueisiin.

³⁸ Maaliskuussa 1996 hallintoneuvosto vahvisti, ettei raportteja pyydetä tietyistä sopimuksista, jotka eivät enää ole ajan tasalla, niiden ehtojen ja suojatoimenpiteiden mukaisesti, jotka päätettiin hallintoneuvoston 229. istunnossa (helmi-maaliskuu 1985). Asiakirjan GB.229/10/9 kohdassa 4 sanotaan:

a) Jos olosuhteet muuttuvat niin, että jokin kyseessä olevista sopimuksista saa uutta merkitystä, hallintoneuvosto voi uudelleen vaatia yksityiskohtaisia raportteja sen soveltamisesta.

b) Työnantaja- ja työntekijäjärjestöille jää vapaa valta esittää huomautuksia havaituista ongelmista, jotka liittyvät ko. sopimusten alaan. Voimassa olevien menettelytapojen mukaisesti nämä huomautukset käsitellään sopimusten ja suositusten soveltamista käsittelevässä asiantuntijakomiteassa, joka voi pyytää sellaisia tietoja (yksityiskohtainen raportti mukaan lukien) kuin se katsoo tarpeelliseksi.

c) Yleisraporteissa annettujen tai muuten sen käytössä olevien tietojen pohjalta (esim. lainsäädäntötekstit) asiantuntijakomitea on milloin tahansa vapaa tekemään huomautuksia ja pyytämään tietoja ko. sopimusten soveltamisesta, mukaan lukien mahdollisuus pyytää yksityiskohtaista raporttia.

d) Oikeus turvautua perustuslain määräyksiin, jotka liittyvät ko. sopimukseen liittyviin valituksiin (artiklat 24 ja 26) säilyy ennallaan.

³⁹ Seuraavat 24 sopimusta on hyllytetty eikä niistä enää vaadita säännöllistä raporttia: sopimukset nro 4, 15, 20, 21, 28, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 48, 49, 50, 60, 64, 65, 67, 86, 91 ja 104. Sopimusten hyllyttäminen ei vaikuta niiden maiden lainsäädäntöön, jotka ovat ne ratifioineet.

Seuraavista sopimuksista ei raportoida perussäännön 22 artiklan mukaan – sopimukset, jotka on peruutettu: sopimukset nro 31, 46, 51, 61 ja 66; sopimukset, jotka eivät ole astuneet voimaan: sopimukset nro 54, 57, 70, 72, 75, 76, 93 ja 109; ja sopimukset loppuartikloista: sopimukset nro 80 ja 116.

Edelleen, sopimuksen 83 valvonta tapahtuu tutkittaessa ko. sopimuksessa lueteltuja sopimuksia.

- c) *Sopimuksen täytäntöönpano. Kutakin artiklaa* soveltavista lain säännöksistä ja muista toimenpiteistä on annettava yksityiskohtaiset tiedot. Joidenkin sopimusten osalta raportteihin on sisällytettävä erityistietoja (sopimuksen tai sen joidenkin artiklojen soveltamisesta käytännössä tai pois sulkemisten soveltamisesta).
- d) *Ratifiointin vaikutus.* Tietoja pyydetään kaikista perustuslain määräyksistä, jotka antavat ratifioidulle sopimukselle lain voiman ja kaikista lisätoimenpiteistä, joihin on ryhdytty sopimuksen voimaan saattamiseksi.⁴⁰
- e) *Valvontaelinten huomautukset.* Kun normien soveltamista käsittelevä asiantuntijakomitea tai konferenssikomitea on tehnyt huomautuksia tai pyytänyt tietoja, raportissa on ilmoitettava tehdyt toimenpiteet ja annettava pyydetty tiedot.
- f) *Voimaan saattaminen.* Hallituksia pyydetään ilmoittamaan, mitkä viranomaiset vastaavat asiaankuuluvien lakien, säädösten jne. voimaan saattamisesta sekä hallintotoiminnasta, sekä antamaan tietoja näiden toimenpiteistä. Ao. viranomaisten julkaisemia asiaa koskevia raportteja voidaan oheistaa raportteihin tai - mikäli ne on toimitettu aikaisemmin - niihin voidaan viitata.
- g) *Oikeuskäytäntö tai hallinnolliset päätökset.* Hallituksia pyydetään toimittamaan kopio tai tiivistelmä kaikista asiaan liittyvistä päätöksistä.
- h) *Tekninen yhteistyö.* Hallituksia pyydetään ilmoittamaan ne toimenpiteet, joihin on ryhdytty ILO:n teknisen yhteistyön projektien yhteydessä saadun avun tai neuvojen seurauksena.
- i) *Yleisarviointi.* Hallituksia pyydetään esittämään yleisarvio sopimuksen soveltamisesta: otteita asiaan liittyvistä virallisista raporteista, tilastoja työntekijöistä, joita kyseinen lainsäädäntö tai työehtosopimukset koskevat, yksityiskohtaisia tietoja lain rikkomuksista, syytteenpanosta jne.
- j) *Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen huomautukset.* Kaikista tällaisista huomautuksista sekä hallituksen vastauksista niihin on toimitettava täydelliset tiedot.⁴¹
- k) *Raporttien lähettäminen työntekijä- ja työnantajajärjestöille.* On ilmoitettava, mille järjestöille on lähetetty kopio raportista.⁴²

Yksinkertaistetut raportit

37. Näihin sisältyvät vain:

⁴⁰ Ks. edellä oleva kohta 29.

⁴¹ Ks. jäljempänä kohta 40.

⁴² Ks. jäljempänä oleva kohta 39.

- a) *Vastaukset valvovien elinten kommentteihin:* yksityiskohtainen vastaus kaikkiin asiantuntijakomitean kommentteissaan (huomautukset, selvityspyynnöt) esittämiin kysymyksiin sopimuksen soveltamisesta.
- b) *Lait, asetukset jne.:* ilmoitus siitä, onko sopimuksen soveltamiseen vaikuttavassa lainsäädännössä ja käytännössä tapahtunut muutoksia ja tiedot sellaisten muutosten luonteesta ja vaikutuksesta (jos muutokset ovat merkittävät, tulee antaa yksityiskohtainen raportti).
- c) *Sopimuksen täytäntöönpano:* ko. sopimuksessa kuvatut tilastotiedot ja muut tiedot ja ilmoitukset (mukaan lukien pyydetty tiedot kaikista sallituista pois sulkemisista).
- d) *Raporttien jäljennösten lähettäminen työnantaja- ja työntekijäjärjestöille.* Maininta niistä työnantaja- ja työntekijäjärjestöistä, joille on lähetetty jäljennökset yksinkertaistetuista raporteista
- e) *Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen esittämät huomautukset.* Niiltä työnantaja- ja työntekijäjärjestöiltä saadut huomautukset, joille on lähetetty jäljennös yksinkertaistetusta raportista silloin, kun näitä havaintoja ei ole jo toimitettu ILOlle, samoin kuin kaikki kommentit, jotka hallitus haluaa antaa saamistaan huomioista.

Työmarkkinajärjestöjen kuuleminen

38. Sopimuksen nro 144 artikla 5 kohta 1 d) ja suosituksen nro 152 kohta 5 e) edellyttävät, että työmarkkinajärjestöjen edustajia on kuultava kysymyksissä, joita ratifioiduista sopimuksista tehdyissä raporteissa on tuotu esiin.

Raporttien lähettäminen työmarkkinajärjestöille

39. Perussäännön artiklan 23 kohdan 2 mukaan työnantaja- ja työntekijäjärjestöille on lähetettävä jäljennökset kaikista ratifioitujen sopimusten soveltamista koskevista raporteista. Tämä voidaan tehdä joko ennen raportin viimeistelyä pyytämällä huomautuksia, jotka voidaan vielä ottaa raportissa huomioon, tai samalla kun raportit lähetetään ILOlle. ILOlle lähettämässään raporteissa hallitusten tulee joka tapauksessa ilmoittaa, mille järjestöille raportti on lähetetty tiedoksi. Ko. järjestöt voivat tehdä haluamansa huomautukset ratifioitujen sopimusten soveltamisesta.

Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen esittämät huomautukset

40. Hallitukset voivat saada suoraan järjestöiltä huomautuksia, jotka koskevat ratifioidun sopimuksen tai relevantin lainsäädännön täytäntöönpanoa. Ne voivat liittyä johonkin erityiseen hallituksen raporttiin tai olla liittymättä sellaiseen. Hallituksen raportissa tulee mainita kaikki yksityiskohdat - ja liittää tavallisesti huomautusten jäljennös mukaan - sekä mahdollinen hallituksen vastaus. Vaihtoehtoisesti toimisto voi vastaanottaa huomautuksia suoraan järjestöltä: tässä tapauksessa toimisto ilmoittaa vastaanottaneensa huomautuksen ja lähettää siitä samanaikaisesti jäljennöksen hallitukselle, jotta tämä voisi vastata siihen.

ILO:n menettelytavat raporttien pyytämässä.⁴³

41. a) Hallituksille lähetetään joka helmikuu kirje, jossa pyydetään raportteja ratifioitujen sopimusten soveltamisesta, sekä luettelo sopimuksista, joista on vastaavasti annettava *yksityiskohtaiset* tai *yksinkertaistetut* raportit sekä

- hallintoneuvoston hyväksymät raportointikaavakkeet *yksityiskohtaisia* raportteja varten, lyhyemmät kyselylomakkeet *yksinkertaistettuja* raportteja varten
- jäljennökset asiantuntijakomitean huomautuksista ja selvityspyynnöistä, joihin edellytetään vastausta
- jäljennökset kaikesta kirjeenvaihdosta sellaisissa yksittäistapauksissa, jotka edellyttävät raporttia normien soveltamista käsittelevään konferenssikomiteaan
- sekä ohjeet siitä, mitä seikkoja raporttien valmistelussa on otettava huomioon.

Jäljennökset asiantuntijakomitean lähettämistä raporttipyyntöistä ja niihin liittyvistä huomautuksista lähetetään myös kansallisille työnantaja- ja työntekijäjärjestöille.

b) Hallintoneuvoston päätöksen mukaisesti raportit pyydetään lähettämään toimistoon viimeistään 1. kesäkuuta ja 1. syyskuuta välisenä aikana kunakin vuonna.⁴⁴ Niille hallituksille, jotka eivät ole toimittaneet raporttiaan ajoissa, lähetetään muistutus, ja asia voidaan ottaa käsittelyyn hallitusten edustajien kanssa konferenssin kesäkuun istunnossa. ILO:n aluetoimistoja ja normiasiantuntijoita voidaan myös pyytää avustamaan ao. hallituksiin yhteyttä otettaessa.

c) Vastauksena asiantuntijakomitean pyyntöön toimisto voi hallitusten raportit saatuaan tarkastaa, sisältyykö niihin tarvittavat tiedot ja asiakirjat vastaukseksi asiantuntijakomitean huomautuksiin tai selvityspyyntöihin tai konferenssikomitean huomautuksiin. Jos näin ei ole, toimisto voi asian sisältöön puuttumatta kiinnittää kyseisen hallituksen huomiota siihen, että vastaus tarvitaan. Toimistoa pyydetään myös kirjoittamaan niille hallituksille, joiden raportteihin ei ole liitetty jäljennöksiä asiaan liittyvästä lainsäädännöstä, tilastoista tai muista sellaisista asiaan liittyvistä asiakirjoista, joita ei muuten ole saatavilla, ja pyytämään niitä lähettämään nämä asiakirjat. Asiasta vastaavat valvontaviranomaiset tarkastavat toimitettujen tietojen asiasisällön.

Yhteenveto

42. Perussäännön artiklan 23 kohdassa 1 määrätään, että ratifioitujen sopimusten soveltamista koskevista raporteista on esitettävä yhteenveto konferenssin seuraavassa istunnossa. Tällainen yhteenveto esitetään lyhennettynä taulukon muodossa *Raportti III:na (osa IA)*. Lisäksi toimisto järjestää pyydettyä (normien soveltamista käsittelevän komitean sihteeristön kautta) ratifioitujen sopimusten jäljennöksiä saataville konferenssissa käytäviä neuvotteluja varten.

⁴³ Raporttien *tutkimamenettelyjä* kuvataan jäljempänä kohdassa 56.

⁴⁴ Hallitukset voivat lähettää raporttinsa kaikki kerrallaan tai erissä. Raporttien on katettava koko ajanjakso niiden lähetyshetken asti.

Sopimukset ryhmiteltyinä⁴⁵ kahden vuoden ja viiden vuoden raportointijaksoihin (maat englanninkielisen aakkosjärjestyksen mukaan)

1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi	4. vuosi	5. vuosi
2003	2004	2005	2006	2007
KAHDEN VUODEN JAKSO				
<i>Yhdistymisvapaus ja kollektiivinen neuvotteluoikeus (A-J)</i>	<i>Yhdistymisvapaus ja kollektiivinen neuvotteluoikeus (K-Z)</i>	<i>Yhdistymisvapaus ja kollektiivinen neuvotteluoikeus (A-J)</i>	<i>Yhdistymisvapaus ja kollektiivinen neuvotteluoikeus (K-Z)</i>	<i>Yhdistymisvapaus ja kollektiivinen neuvotteluoikeus (A-J)</i>
87	87	87	87	87
98	98	98	98	98
<i>Pakkotyö (K-Z)</i>	<i>Pakkotyö (A-J)</i>	<i>Pakkotyö (K-Z)</i>	<i>Pakkotyö (A-J)</i>	<i>Pakkotyö (K-Z)</i>
29	29	29	29	29
105	105	105	105	105
<i>Yhdenvertaisuus (A-J)</i>	<i>Yhdenvertaisuus (K-Z)</i>	<i>Yhdenvertaisuus (A-J)</i>	<i>Yhdenvertaisuus (K-Z)</i>	<i>Yhdenvertaisuus (A-J)</i>
100	100	100	100	100
111	111	111	111	111
<i>Lapsityö (K-Z)</i>	<i>Lapsityö (A-J)</i>	<i>Lapsityö (K-Z)</i>	<i>Lapsityö (A-J)</i>	<i>Lapsityö (K-Z)</i>
138	138	138	138	138

⁴⁵ Seuraavat sopimukset eivät sisälly taulukkoon, koska niistä ei pyydetä raporttia peruskirjan 22 artiklan mukaisesti: peruutetut sopimukset – sopimukset nro 31, 46, 51, 61, 66; sopimukset, jotka eivät ole astuneet voimaan – sopimukset nro 54, 57, 70, 72, 75, 76, 93, 109; sopimukset loppuartikloista – sopimukset nro 80, 116. Lisäksi sopimuksen nro 83 valvonta tapahtuu osana sopimuksen liitteessä lueteltujen sopimusten valvontaprosessia. Seuraavat hyllytetyt sopimukset on ilmoitettu tulokossa hakasuluissa: sopimukset nro 4, 15, 20, 21, 28, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 48, 49, 50, 60, 64, 65, 67, 86, 91, 104. Raportteja hyllytettyjen sopimusten soveltamisesta ei vaadita säännöllisesti. Kuitenkin yksityiskohtaisia raportteja näistä sopimuksista voidaan vaatia mm. työmarkkinajärjestöjen esittämien huomioiden perusteella.

1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi	4. vuosi	5. vuosi
2003	2004	2005	2006	2007
182	182	182	182	182
<i>Työllisyyspolitiikka (A-J)</i>	<i>Työllisyyspolitiikka (K-Z)</i>	<i>Työllisyyspolitiikka (A-J)</i>	<i>Työllisyyspolitiikka (K-Z)</i>	<i>Työllisyyspolitiikka (A-J)</i>
122	122	122	122	122
<i>Ammattientarkastus (K-Z)</i>	<i>Ammattientarkastus (A-J)</i>	<i>Ammattientarkastus (K-Z)</i>	<i>Ammattientarkastus (A-J)</i>	<i>Ammattientarkastus (K-Z)</i>
81	81	81	81	81
129	129	129	129	129
<i>Kolmikantaneuvottelut (A-J)</i>	<i>Kolmikantaneuvottelut (K-Z)</i>	<i>Kolmikantaneuvottelut (A-J)</i>	<i>Kolmikantaneuvottelut (K-Z)</i>	<i>Kolmikantaneuvottelut (A-J)</i>
144	144	144	144	144
VIIDEN VUODEN JAKSO				
<i>Työaika</i>	<i>Työturvallisuus ja -terveys (K-Z)</i>	<i>Työturvallisuus ja -terveys (A-J)</i>	<i>Sosiaaliturva (K-Z)⁴⁶</i>	<i>Sosiaaliturva (A-J)</i>
1	13	13	12	12
[4]	45	45	17	17
14	62	62	18	18
[20]	115	115	19	19
30	119	119	24	24

⁴⁶ Maita, jotka kuuluvat ryhmään A-J (englanninkielisen aakkosjärjestyksen mukaan) ja jotka ovat ratifioineet Euroopan sosiaaliturvan peruskirjan, pyydetään jättämään raporttinsa samaan aikaan kuin K-Z – ryhmään kuuluvat maat.

1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi	4. vuosi	5. vuosi
2003	2004	2005	2006	2007
[41]	120	120	25	25
[43]	127	127	[35]	[35]
47	136	136	[36]	[36]
[49]	139	139	[37]	[37]
52	148	148	[38]	[38]
[67]	155	155	[39]	[39]
89	161	161	[40]	[40]
101	162	162	42	42
106	167	167	[44]	[44]
132	170	170	[48]	[48]
153	174	174	102	102
171	176	176	118	118
175	184	184	121	121
<i>Sosiaalipolitiikka</i>	<i>Merenkulkijat (A-J)</i>	<i>Merenkulkijat (K-Z)</i>	128	128
82	7	7	130	130
117	8	8	157	157
<i>Äitiyssuojelu</i>	9	9	168	168

1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi	4. vuosi	5. vuosi
2003	2004	2005	2006	2007
3	[15]	[15]	<i>Lasten ja nuorten suojelu (A-J)</i>	<i>Lasten ja nuorten suojelu (K-Z)</i>
103	16	16	5	5
183	22	22	6	6
<i>Erityisryhmien työntekijät</i>	23	23	10	10
110	53	53	33	33
149	55	55	59	59
172	56	56	[60]	[60]
177	58	58	77	77
<i>Alkuperäiskansat</i>	68	68	78	78
[50]	69	69	79	79
[64]	71	71	90	90
[65]	73	73	123	123
[86]	74	74	124	124
[104]	[91]	[91]		
107	92	92	<i>Palkat (A-J)</i>	<i>Palkat (K-Z)</i>
169	108	108	26	26
<i>Ammatinvalinnanohjaus ja</i>	133	133	94	94

1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi	4. vuosi	5. vuosi
2003	2004	2005	2006	2007
<i>ammattillinen koulutus</i>				
140	134	134	95	95
142	145	145	99	99
	146	146	131	131
	147	147	173	173
	163	163	<i>Kalastajat</i>	<i>Telakkatyöntekijät</i>
	164	164	112	27
	165	165	113	[28]
	166	166	114	32
	178	178	125	137
	179	179	126	152
	180	180	<i>Perheenhuoltovelvollisuuksia omaavat työntekijät</i>	<i>Muuttavat työntekijät</i>
	<i>Työllisyyden edistäminen (K-Z)</i>	<i>Työllisyyden edistäminen (A-J)</i>	156	[21]
	2	2	<i>Työllisyysturva</i>	97
	[34]	[34]	158	143
	88	88	<i>Yhdistymisvapaus (maatalous, merentakaiset alueet)</i>	

1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi	4. vuosi	5. vuosi
2003	2004	2005	2006	2007
	96	96	11	
	159	159	84	
	181	181	141	
	<i>Työhallinto (A-J)</i>	<i>Työhallinto (K-Z)</i>		
	63	63		
	85	85		
	150	150		
	160	160		
	<i>Neuvottelumenettely</i>			
	135			
	151			
	154			

V RATIFIOIMATTOMIA SOPIMUKSIA JA SUOSITUKSIA KOSKEVAT RAPORTIT – VUODEN 1998 JULISTUS

Velvoite raportoida ratifioimattomista sopimuksista

43. Perussäännön artiklan 19 kohdan 5 e) mukaan jäsenvaltio sitoutuu ratifioimattoman sopimuksen osalta:

...ilmoittamaan Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle sopivin määräajoin, sen mukaan kuin hallintoneuvosto tulee päättämään, maansa lainsäädännöllisestä tilasta ja käytännöstä sopimuksessa käsitellyn kysymyksen suhteen, antaen tarkemman selvityksen siitä, missä määrin on noudatettu tai aiotaan noudattaa kutakin sopimuksen määräystä lainsäädännöllistä tai hallinnollista tietä, työehtosopimuksilla tai muilla keinoin ja esittäen, mitkä vaikeudet estävät tai viivyttävät tällaisen sopimuksen ratifiointia.

Velvoite raportoida suosituksista

44. Perussäännön artiklan 19 kohdan 6 d) mukaan jäsenvaltio sitoutuu:

...ilmoittamaan Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle sopivin määräajoin, sen mukaan kuin hallintoneuvosto tulee päättämään, maansa lainsäädännöllisestä tilasta ja käytännöstä suosituksessa käsitellyn kysymyksen suhteen, antaen tarkemman selvityksen siitä, missä määrin on noudatettu tai aiotaan noudattaa suosituksen määräyksiä, ja ilmoittaen, mitkä muutokset näyttävät tai voivat näyttää tarpeellisilta näiden määräysten suhteen, jotta ne voitaisiin hyväksyä tai jotta niitä voitaisiin soveltaa.

Liittovaltiot

45. Velvoitteesta raportoida ratifioimattomista sopimuksista ja suosituksista liittovaltioiden osalta on erityisesti määrätty perussäännön artiklan 19 kohdassa 7 b),(iv) ja (v).

Raportoitavien asiakirjojen valinta.⁴⁷

46. Raportit ja niiden jatkotutkinta valvontaelimissä on avuksi käsiteltäessä järjestön työohjelmaa ja siihen mahdollisesti sisältyvää uusien tai muutettujen normien hyväksymistä ja arvioitaessa tarkasteltavana olevien asiakirjojen vaikutusta ja niistä saatua jatkuvaa hyötyä ja annettaessa hallituksille ja työmarkkinajärjestöille tilaisuus harkita menettelytapojaan ja täytäntöönpanotoimenpiteitään tärkeimmillä alueilla sekä tarvittaessa uusia ratifiointeja. Hallintoneuvosto valitsee vuosittain seuraavin perustein ne asiakirjat, joista pyydetään raportit:

- a) sopimukset ja suositukset ryhmitellään aiheittain
- b) jottei raportteja valmistelevia kansallisia hallintoviranomaisia eikä ILO:n valvontaelimiä ylikuormitettaisi, valitaan vain pieni määrä asiakirjoja
- c) valitut aiheet ovat yleistä mielenkiintoa herättäviä.

⁴⁷ Käytännössä hallintoneuvosto on käyttänyt mieluummin tässä kuvattua artiklan 19 mukaista raportointimenettelyä kuin kaikkien sopimusten loppuartiklaan sisällytetyn erillisen lausekkeen mukaista menettelyä, jolloin hallintoneuvosto voi milloin tahansa esittää konferenssille raportin sopimuksen toiminnasta ja tutkia, olisiko toivottavaa ottaa konferenssin esityslistalle kysymys sopimuksen muuttamisesta kokonaan tai osittain.

Vuoden 1998 julistuksen seuranta

47. ILO:n työelämän peruseriaatteita ja –oikeuksia koskevan julistuksen, jonka kesätyökonferenssi hyväksyi 19. kesäkuuta 1998, seuranta perustuu jäsenmailta pyydettyihin raportteihin peruskirjan 19 artiklan kohdan 5(e) mukaisesti. Näiden raporttien muoto on sellainen, että niistä saadaan tietoa kaikista lainsäädännön ja käytännön muutoksista niiltä hallituksilta, jotka eivät ole ratifioineet yhtä tai useampaa ydinsopimusta.⁴⁸ Työntekijä- ja työnantajajärjestöt voivat lausua mielipiteensä raporteista. Nämä työtoimiston keräämät raportit tutkii hallintoneuvosto. Johdannon kerättyihin raportteihin tekee asiantuntijaryhmä, jonka hallintoneuvosto on tehtävää varten asettanut.

48. Lisäksi pääjohtajan johdolla laaditaan *globaaliraportti*, joka annetaan konferenssille ja joka perustuu virallisiin tietoihin tai tietoihin, jotka on kerätty ja todennettu vakiintuneiden menettelytapojen mukaan. Niiden jäsenmaiden ollessa kyseessä, jotka eivät ole ratifioineet ydinsopimuksia, globaaliraportti perustuu erityisesti vuosittaisen seurannan havaintoihin. Niiden jäsenmaiden kohdalla, jotka ovat ratifioineet ko. sopimukset, se perustuu pääasiassa raporteihin, joita on tutkittu peruskirjan 22 artiklan mukaisesti.

Raportin muoto

49. Hallintoneuvosto on hyväksynyt kyselykaavakkeen standardin ratifioimattomia sopimuksia ja suosituksia koskevia raportteja varten. Viime vuosina se on hyväksynyt sen sijaan enemmän erityiskaavakkeita, joissa esitetään kyseessä olevia asiakirjoja koskevia tarkkoja kysymyksiä.

ILO:n raporttienpyyntökäytäntö.⁴⁹

50. Hallituksille lähetetään joka vuoden syyskuussa kirje, jossa pyydetään raportteja ratifioimattomista sopimuksista ja suosituksista, samoin kuin raportointikaavakkeet ja jäljennökset ko. asiakirjoista. Jäljennökset pyynnöistä lähetetään kansallisille työnantaja- ja työntekijäjärjestöille. Hallintoneuvoston päätöksen mukaisesti raportit pyydetään toimittamaan huhtikuun 30. päivään mennessä. Niille hallituksille lähetetään muistutus, jotka eivät ole lähettäneet raporttejaan määräaikaan.

Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kuuleminen

51. Suositusten nro 152 kohdassa 5 e) kehoitetaan kuulemaan työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä kysymyksissä, joita tulee esiin ratifioimattomia sopimuksia tai suosituksia koskevissa raporteissa. Lisäksi sopimuksen nro 144 artiklassa 5 kohta 1c) ja suositusten nro 152 kohdassa 5 d) määrätään sopivin väliajoin pidettävistä kolmikantaneuvotteluista, joissa harkitaan, mihin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä täytäntöönpanon ja ratifioinnin edistämiseksi niiden sopimusten osalta, joita ei ole ratifioitu, sekä niiden suositusten osalta, joita ei ole saatettu voimaan.

⁴⁸ Kahdeksan ydinsopimusta koskevat yhdistymisvapautta (sopimukset nro 87 ja 98), pakkotyön poistamista (sopimukset nro 29 ja 105), yhdenvertaisuutta (sopimukset nro 100 ja 111) ja lapsityötä (sopimukset nro 138 ja 182). Jäsenvaltioiden, jotka ovat ratifioineet ydinsopimukset, tulee raportoida niiden soveltamisesta joka toinen vuosi peruskirjan 22 artiklan mukaan (ks. kohta 35 edellä).

⁴⁹ Menettelytapa raporttien *tutkintaa ja yleiskatsausten* valmistelua varten kuvataan jäljempänä kohdissa 56 ja 60.

Raporttien toimittaminen työnantaja- ja työntekijäjärjestöille

52. Perussäännön artiklan 23 kohdassa 2 määrätään, että hallitusten on toimitettava jäljennökset ratifioimattomia sopimuksia ja suosituksia koskevista raporteista työnantaja- ja työntekijäjärjestöille ja ilmoitettava, mille järjestöille raporteista on tiedotettu, kun raportit lähetetään ILOon. Nämä tai mitkä tahansa muut työnantaja- ja työntekijäjärjestöt voivat tehdä haluamiaan huomautuksia kyseisistä aiheista.

Yhteenvedo

53. Perussäännön artiklan 23 kohdan 1 mukaan seuraavassa konferenssin kokouksessa on esitettävä yhteenvedo ratifioimattomia sopimuksia ja suosituksia koskevista raporteista. Lyhennelmä tästä yhteenvedosta on *Raportti III:ssa (osa IA)* luettelona vastaanotetuista raporteista. Pyydettyä toimisto järjestää lisäksi raporttien jäljennöksiä saataville konferenssin neuvotteluihin (normien soveltamista käsittelevän komitean sihteeristön kautta).

VI SOPIMUKSIIN JA SUOSITUKSIIN SISÄLTYVIEN VELVOITTEIDEN NOUDATTAMISEN PYSYVÄ VALVONTAJÄRJESTELMÄ

Valvonnasta vastaavat pysyvät toimielimet

54. Kansainvälisen työkonferenssin kahdeksannessa istunnossa vuonna 1926 hyväksytyyn päätöslauselman perusteella sopimusten ja suositusten soveltamista käsittelevälle asiantuntijakomitealle ja normien soveltamista käsittelevälle konferenssikomitealle annettiin pysyvä vastuu valvoa, että jäsenvaltiot noudattavat normeihin liittyviä velvoitteitaan.

A. Asiantuntijakomitea

Kokoonpano, toimiala ja toimintaperiaatteet⁵⁰

55. Hallintoneuvosto nimittää henkilöt komitean jäseniksi pääjohtajan esityksestä uusittavissa oleviksi kolmivuotiskausiksi. Jäsenet valitaan henkilökohtaisen pätevyyden perusteella täysin puolueettomien, muodollisesti pätevien ja riippumattomien henkilöiden joukosta. Heitä valitaan kaikkialta maailmasta, jotta komiteaan saadaan ensi käden kokemuksia erilaisista oikeus-, talous- ja sosiaalijärjestelmistä. Komitean toimintaperiaatteena on riippumattomasti, puolueettomasti ja objektiivisesti selvittää, missä laajuudessa tilanne näyttää kussakin valtiossa vastaavan ILO:n sopimusten ehtoja ja perussäännön mukaisesti hyväksytyjä velvoitteita. Tässä hengessä komitean tehtävänä on tutkia⁵¹:

- (i) perussäännön 22 artiklan mukaisia vuosiraportteja niistä toimenpiteistä, joihin jäsenvaltiot ovat ryhtyneet saattaakseen voimaan ne sopimusten määräykset, joihin ne ovat osallisina, sekä jäsenvaltioiden antamia tietoja tarkastustuloksista;
- (ii) jäsenvaltioiden lähettämiä perussäännön 19 artiklan mukaisia sopimuksia ja suosituksia koskevia tietoja ja raportteja;
- (iii) tietoja ja raportteja niistä toimenpiteistä, joihin jäsenvaltiot ovat ryhtyneet perussäännön 35 artiklan mukaisesti.

Komitean työskentelyjärjestys

56. a) Komitea kokoontuu hallintoneuvoston määrääminä ajankohtina.⁵²

b) Jokaisen kokouksen avausistunnossa komitea valitsee puheenjohtajan ja raportoijan.

⁵⁰ Komitean perusperiaatteet, toimiala ja työmenetelmät mainitaan uudelleen komitean 73. työkonferenssille (1987) antamassa raportissa, Raportti III (osa 4A), kohdat 37-49. Vuodesta 1999 asiantuntijakomitea on tutkinut huolellisesti työmenetelmiään. Se on kiinnittänyt erityistä huomiota raporttien kirjoittamiseen niin, että ne olisivat helppolukuisia ja kiinnittäisivät laajemman lukijakunnan huomiota sopimusten määräysten ja niiden käytäntöön soveltamisen tärkeyteen. Vuonna 2002 asiantuntijakomitea asetti alakomitean, jonka tehtävänä on tutkia, ei vain komitean työskentelytapoja tarkasti määriteltynä, vaan myös kaikkia komitean työhön liittyviä asioita. Vuodesta 2003 tietoa alakomitean työstä on sisällytetty asiantuntijakomitean yleisraportin ensimmäiseen osaan (ILC, 91. istunto (2003), Raportti III (Osa 1 A), Yleisraportti, kohdat 7-10).

⁵¹ Toimiala on sellainen, joksi hallintoneuvosto on sen muuttanut 103. istunnossaan (1947).

⁵² Kokoukset pidetään joka vuosi marraskuun lopussa tai joulukuun alussa.

- c) Komitean istunnot pidetään suljettujen ovien takana. Sen asiakirjat ja neuvottelut ovat luottamuksellisia.
- d) YK:n edustaja kutsutaan tarvittaessa komitean istuntoihin. Kun komitea käsittelee asiakirjoja tai asioita, jotka liittyvät muiden YK-järjestelmän alaisten erityisjärjestöjen pätevyteen, niiden edustajat voidaan kutsua osallistumaan istuntoon.
- e) Komitea määrää kunkin jäsenen vastuulliseksi tietystä sopimus- tai aiheryhmästä. Toimistoon riittävän ajoissa tulleet raportit ja tiedot toimitetaan asianomaisille jäsenille ennen istunnon alkua. Kukin jostakin sopimusryhmästä tai aiheesta vastaava jäsen voi tehdä aloitteen kuullakseen muita jäseniä - ja kuka tahansa muu jäsen voi pyytää tulla kuulluksi - ennen kuin alustavat havainnot esitetään komitealle kokonaisuudessaan huomautusehdotusten tai selvityspyyntöjen muodossa. Sanamuoto on tässä vaiheessa täysin asiasta vastaavan jäsenen varassa. Kaikki alustavat havainnot käsitellään sen jälkeen hyväksymistä varten koko komiteassa.
- f) Komitea asettaa työryhmiä käsittelemään periaatteellisia ja erityisen vaikeita kysymyksiä kuten perussäännön artiklojen 19 ja 22 edellyttämien raporttien yleiskatsauksia.⁵³ Työryhmien jäsenillä on erilaisten oikeus-, talous- ja sosiaalijärjestelmien tuntemusta. Ryhmien alustavat havainnot esitetään koko komitealle.
- g) Komitean käytettävissä oleviin asiakirjoihin sisältyvät hallitusten raporteissaan⁵⁴ tai normien soveltamista käsittelevässä konferenssikomiteassa antamat tiedot; asiaan liittyvät lainsäädäntötekstit, työehtosopimukset ja tuomioistuinten päätökset; jäsenvaltioiden antamat tiedot tarkastusten tuloksista; työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen huomautukset; muiden ILO:n toimielinten raportit (esim. tutkimuskomissioiden ja hallintoneuvoston yhdistymisvapauskomitean) sekä raportit teknisestä yhteistyöstä.
- h) Komitea on tarvittaessa pyytänyt toimistoa tekemään vertailevan analyysin ratifioivan valtion kansallisesta lainsäädännöstä ja käytännöstä kunkin sopimuksen osalta, ja asiasta vastaava jäsen käsittelee sen. Se on myös pyytänyt toimistoa tarvittaessa antamaan asiasta vastaavalle jäsenelle sellaisia oikeudellisia kysymyksiä koskevia tietoja, joita tarvitaan hankitun informaation tutkinnassa.
- i) Vaikka komitean johtopäätökset ovat perinteisesti olleet yksimielisiä, enemmistön tekemät päätökset ovat myös mahdollisia. Sellaisessa tapauksessa komitean vakiintuneena käytäntönä on liittää raporttiinsa eriävät mielipiteet, jos niitä esittäneet jäsenet niin haluavat, sekä komitean kokonaisuudessaan mahdollisesti esittämät vastaukset.
- j) ILO:n pääjohtaja asettaa komitean käyttöön ammattitaitoisen sihteeristön, joka on välttämätön komitean työssä.
- k) Komitean raportti annetaan ensimmäiseksi hallintoneuvostolle (sen maaliskuun istunnossa) toimitettavaksi konferenssille (joka tavallisesti kokoontuu joka vuosi kesäkuussa).⁵⁵ Lopulliset havainnot esitetään seuraavassa muodossa:

⁵³ Ks. edellä kohdat 43-52

⁵⁴ Ks. myös edellä oleva kohta 46 c).

⁵⁵ Toimisto panee ILO:n internet-sivulle asiantuntijakomitean yleisraportin ja sen huomautukset (observations) sopimusten soveltamisesta. Asiantuntijakomitean kaikki havainnot, selvityspyynnöt (direct requests) mukaan lukien

*Ensimmäinen osa:*⁵⁶ yleisraportti (jossa luodaan yleiskatsaus komitean työhön ja kiinnitetään hallintoneuvoston, konferenssin ja jäsenvaltioiden huomiota yleisesti kiinnostaviin asioihin tai erityisongelmiin).

Toinen osa: yksittäisiä huomautuksia (*observations*)⁵⁷ (i) ratifioitujen sopimusten soveltamisesta jäsenvaltioissa; (ii) sopimusten soveltamisesta emämaahan kuulumattomilla alueilla, joiden kansainvälisistä suhteista jäsenvaltiot ovat vastuussa; ja (iii) sopimusten ja suositusten saattamisesta asianomaisten kansallisten valtioelinten käsiteltäväksi;

- sarja *selvityspyyntöjä (direct requests)*:⁵⁸ yksittäisiä lisähuomautuksia, jotka ILO:n pääjohtaja on osoittanut hallituksille komitean puolesta;

- sarja *vastaanottoilmoituksia (acknowledgements)*:⁵⁹ Kun hallitus on vastannut moitteettomasti selvityspyyntöön eikä muiltakaan osin ole aihetta lisähuomautuksiin.

*Kolmas osa:*⁶⁰ yleiskatsaus kansalliseen lainsäädäntöön ja käytäntöön niiden asiakirjojen osalta, joista on toimitettu perussäännön artiklan 19 edellyttämät ratifioimattomia sopimuksia ja suosituksia koskevat raportit.

Asiantuntijakomitean huomautusten esittäminen hallituksille

57. a) Hallituksille vuosittain helmikuussa lähetettäviin ratifioituja sopimuksia koskeviin raporttipyyntöihin liitetään jäljennökset kaikista asiantuntijakomitean asiaa koskevista

ovat saatavissa internetissä sen jälkeen, kun ne on toimitettu hallituksille. Ks. sopimuksiin ja suosituksiin liittyvistä perusasiakirjoista liite II jäljempänä .

⁵⁶ Ensimmäinen ja toinen osa julkaistaan yhtenä nidoksena, Raportti III:na (osa 1A), seuraavaa Kansainvälisen työkonferenssin istuntoa varten.

⁵⁷ (i) *Huomautuksia (observations)* käytetään yleensä vakavahkoissa tai pitkäkestoisissa tapauksissa, joissa ei ole noudatettu velvoitteita. Erityisen tärkeissä tapauksissa komitea voi lisätä *alaviitteen*, jossa hallitusta pyydetään lähettämään *yksityiskohtainen* raportti jo ennen sitä ajankohtaa, jolloin raportti muutoin olisi lähetettävä edellä olevan kohdassa 36 esitetyn raportointijärjestelmän mukaisesti. Se voi myös lisätä *alaviitteen*, jossa pyydetään lähettämään tarkat tiedot konferenssille. (ii) *Myönteisiä huomautuksia (observations expressing satisfaction)* käytetään tapauksissa, joissa on edistytty, kun hallitus on ryhtynyt komitean aikaisemmissa huomautuksissa edellytettyihin toimenpiteisiin. Luettelo tapauksista, joiden suhteen komitea on ilmaissut tyytyväisyytensä tai kiinnostuksensa, laaditaan vuosittain ja sisällytetään komitean yleisraporttiin.

⁵⁸ Selvityspyyntöjen tekstejä ei kokonaisuudessaan sisällytetä konferenssille laadittavaan raporttiin, mutta ne luetteloidaan kuhunkin sopimusryhmään liittyvien yksittäisten huomautusten jälkeen. Ne voivat liittyä vähemmän tärkeisiin asioihin tai teknisiin kysymyksiin tai niiden avulla pyritään saamaan selvyyttä velvoitteiden vaikutuksen arviointiin. *Huomautusten* tapaan niihin voi sisältyä *alaviitteitä*, joissa pyydetään *yksityiskohtaista* raporttia jo ennen sitä ajankohtaa, jolloin raportti muutoin olisi jätettävä.

⁵⁹ Nämäkin on luetteloitu kutakin sopimusryhmää koskevien huomautusten jälkeen.

⁶⁰ Tämä on omana nidoksenaan, Raportti III:na (osa 1B). *Yleiskatsaukseen* sisältyy myös perussäännön artiklan 22 mukaisesti niiltä mailta saadut tiedot, jotka ovat ratifioineet ko. sopimukset. *Yleiskatsaukset* antavat komitealle paitsi mahdollisuuden tarkastella jäsenvaltioiden kansallista lainsäädäntöä ja käytäntöä myös tilaisuuden tutkia niitä vaikeuksia, joiden hallitukset ovat ilmoittaneet haittaavan asiakirjojen soveltamista, selvittää näiden vaikeuksien laajuutta ja mahdollisesti ilmoittaa keinoja asiakirjojen täytäntöönpanon esteiden voittamiseksi.

huomautuksista, mukaan lukien ne, jotka komitea on hyväksynyt istunnossaan viimeksi kuluneen vuoden joulukuussa.

b) Asiantuntijakomitean raportti julkaistaan maaliskuussa ja lähetetään välittömästi hallituksille.

c) Selvityspyynnöt, jotka koskevat sopimusten ja suositusten saattamista asianomaisten valtioelinten käsiteltäviksi (samoin kuin komitean raportissa jo aiemmin julkaistut huomautukset), lähetetään yhdessä hallintoneuvoston hyväksymän, käsiteltäväksi saattamista koskevan muistion kanssa.⁶¹

B. Normien soveltamista käsittelevä konferenssikomitea

Kokoonpano ja toimihenkilöt

58. Komiteasta määrätään ohjesäännön artiklassa 7. Se on kolmikantainen ja siihen kuuluu hallitusten, työnantajien ja työntekijöiden edustajia.⁶² Komitea valitsee näistä kolmesta ryhmästä puheenjohtajan, kaksi varapuheenjohtajaa ja raportoijan.⁶³

Toimiala⁶⁴

59. (i) Komitean on arvioitava:

- a) jäsenvaltioiden toimenpiteitä niiden sopimusmääräysten voimaan saattamiseksi, joihin valtiot ovat osallisina, sekä jäsenvaltioiden antamia tietoja tarkastusten tuloksista;
- b) jäsenvaltioiden perussäännön artiklan 19 mukaisesti lähettämiä sopimuksia ja suosituksia koskevia raportteja;
- c) jäsenvaltioiden tekemiä perussäännön artiklan 35 mukaisia toimenpiteitä.

(ii) Komitean on annettava konferenssille raportti.

Komitean työskentely

60. Asiantuntijakomitean suorittaman asiakirjojen riippumattoman teknisen tutkinnan jälkeen konferenssikomitea tarjoaa hallitusten, työnantajien ja työntekijöiden edustajille tilaisuuden tavata ja tarkastella uudelleen sitä tapaa, jolla valtiot täyttävät sopimuksissa ja suosituksissa asetettuja ja niihin liittyviä velvoitteitaan. Hallitukset voivat täsmentää aiemmin toimitettuja tietoja; ilmoittaa ehdotetuista lisätoimenpiteistä; kiinnittää huomiota niihin vaikeuksiin, joita velvoitteiden täyttämisenä on ilmennyt; sekä pyytää neuvoja tällaisten vaikeuksien voittamiseksi.

a) *Konferenssikomitealle esitetyt asiakirjat.* Komitean on käsiteltävä asiantuntijakomitean Raportti III:n⁶⁵ osia 1A ja 1B. Se kiinnittää huomiota myös niihin asiakirjoihin, jotka sisältävät kirjalliset

⁶¹ Ks. edellä oleva kohta 13.

⁶² Kaikkia äänestyksiä painotetaan niin, että jokainen ryhmä on yhtä vahva (ohjesäännön artikla 65 ja konferenssin pysyvä käytäntö).

⁶³ Ohjesäännön artikla 57.

⁶⁴ Ohjesäännön artikla 7.

⁶⁵ Ks. edellä oleva kohta 56(k).

vastaukset asiantuntijakomitean huomautuksiin ja niihin lisätietoihin, joita toimisto on saanut asiantuntijakomitean istunnon jälkeen.⁶⁶

b) *Yleiskeskustelu.* Yleisessä alkukeskustelussa komitea voi tarkastella uudelleen niitä asioita, joita on käsitelty asiantuntijakomitean Raportti III:n osa 1A:n yleisessä osassa. Sitten se voi keskustella *yleiskatsauksesta* Raportti III:n osassa 1B.⁶⁷

c) *Yksittäistapausten käsittely.*

(i) Komitean toimihenkilöt laativat luettelon niistä asiantuntijakomitean raportissa olevista huomautuksista, joista he katsovat tarpeelliseksi pyytää hallituksia lähettämään tietoja komitealle. Luettelo annetaan komitealle hyväksyttäväksi.

(ii) Niillä hallituksilla, joille hyväksytyssä luettelossa on osoitettu huomautuksia, on vielä tilaisuus antaa kirjalliset vastaukset, joiden sisältö ilmenee komitealle tiedoksi annettavasta asiakirjasta. Sen jälkeen komitea voi päättää, haluaako se lisätietoja suullisesti asianomaisen hallituksen edustajalta.

(iii) Komitea pyytää asianomaisten hallitusten edustajia osallistumaan yhteen istuntoonsa keskustellakseen ko. huomautuksista. Niille hallituksille, jotka eivät ole komitean jäseniä, tiedotetaan konferenssin *päivittäisen tiedotteen (Daily Bulletin)* avulla esityslistasta ja siitä päivästä, jolloin komitea toivoo kuulevansa hallitusten edustajien lausunnot.

(iv) Hallitusten edustajien lausuntojen jälkeen komitean jäsenet voivat esittää kysymyksiä tai huomautuksia, ja komitea voi tehdä asiasta johtopäätöksensä.

(v) Hallitusten lausuntojen yhteenveto ja lausuntoja seurannut keskustelu julkaistaan liitteenä komitean konferenssille antamassa raportissa. Lisäksi komitea sisällyttää raporttiinsa tietoja käymistään keskusteluista, jotka ovat koskeneet tiettyjen velvoitteiden noudattamista eri valtioissa: asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi saattamista; raportointivelvoitteiden noudattamatta jättämistä; mainintoja edistymisestä tapauksissa, joissa komitea on huomannut lainsäädännön ja käytännön muutoksia, joiden avulla aiemmin käsiteltävänä olleita vaikeuksia on voitettu; kohtia, joissa kiinnitetään konferenssin huomiota tiettyjä erityistapauksia koskeviin keskusteluihin; muita kohtia, joissa kiinnitetään huomiota komitean käsiteltävänä aiemmin olleisiin tapauksiin, joissa ratifioitujen sopimusten soveltamiseen liittyvien vakavien puutteiden poistamisessa on ollut vaikeuksia jo useiden vuosien ajan; raporttijäljennösten toimittamista työnantaja- ja työntekijäjärjestöille; sekä osallistumista komitean työhön.

d) *Komitean raportti* esitetään konferenssille ja käsitellään täysistunnossa, jolloin valtuutetuilla on vielä tilaisuus kiinnittää huomiota erityisiin kohtiin komitean työssä. Raportti julkaistaan konferenssin pöytäkirjan (Record of Proceedings) liitteenä ja lähetetään erillisenä julkaisuna myös hallituksille. Hallitusten huomiota kiinnitetään kaikkiin komitean esille tuomiin erityiskohtiin sekä sen

⁶⁶ Lisäksi hallintoneuvoston ja konferenssin päätöksestä riippuen komitea saa käsiteltäväkseen *ILO:n ja UNESCO:n asiantuntijoiden yhteistyökomitean raportin, joka koskee opettajien asemaa koskevan suosituksen soveltamista* (Joint ILO-UNESCO Committee of Experts on the Application of the Recommendation concerning the Status of Teachers).

⁶⁷ Sekä mahdollisesti *ILO:n ja UNESCO:n yhteistyökomitean* raportista.

käsitteliin yksittäistapauksiin, jotta hallitukset voivat harkita niitä asianmukaisella tavalla myöhempiä raportteja laatiessaan.

VII TYÖNANTAJA- JA TYÖNTEKIJÄJÄRJESTÖJEN ROOLI ⁶⁸

Raporttien ja tietojen lähettäminen työnantaja- ja työntekijäjärjestöille

61. Kaikkia jäsenvaltioita koskevien perussäännön velvoitteiden nojalla⁶⁹ työnantajia ja työntekijöitä edustavien järjestöjen on saatava jäljennökset seuraavista asiakirjoista:

- a) toimistolle annetut tiedot toimenpiteistä sopimusten ja suositusten saattamiseksi asianomaisten kansallisten valtioelinten käsiteltäväksi,
- b) ratifioitujen sopimusten soveltamista koskevat raportit,
- c) ratifioimattomia sopimuksia ja suosituksia koskevat raportit.

Lisäksi näihin velvoitteisiin⁷⁰ liittyvillä toimiston menettelytavoilla pyritään varmistamaan, että kansalliset järjestöt saavat jäljennökset valvontaelinten asiaan kuuluvista huomautuksista ja raporttipyyntöistä.

Edustavien järjestöjen kuuleminen

62. Sopimuksessa nro 144 ja suosituksessa nro 152 on määräys kolmenkeskisistä neuvotteluista, jotka koskevat:

- a) hallituksen vastauksia kyselyihin ja huomautuksiin, jotka koskevat konferenssissa käsiteltäviä ehdotuksia uusiksi asiakirjoiksi,
- b) asianomaisille valtioelimille tehtäviä ehdotuksia, kun sopimuksia ja suosituksia saatetaan niiden käsiteltäväksi,
- c) ratifioituja sopimuksia koskevien raporttien herättämiä kysymyksiä,⁷¹
- d) ratifioimattomiin sopimuksiin ja suosituksiin liittyviä toimenpiteitä,⁷²
- e) sopimusten irtisanomista.

Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen huomautusten lähettäminen

63. Mikä tahansa työnantaja- tai työntekijäjärjestö - riippumatta siitä onko se saanut jäljennökset hallituksen raportista vai ei - voi milloin tahansa lähettää huomautuksensa mistä tahansa asiasta, joka on tullut esille edellä mainittujen kohtien 61 ja 62 yhteydessä. Asiantuntijakomitea ja konferenssikomitea ovat korostaneet, miten suurta apua sellaisista huomautuksista on komiteoille erityisesti arvioitaessa ratifioitujen sopimusten tehokasta soveltamista.

⁶⁸ Ks. myös toimiston *huomautuksia työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen roolista ILO:n sopimusten ja suositusten täytäntöönpanossa* (Note on the Role of Employers' and Workers' Organizations in the Implementation of ILO Conventions and Recommendations, asiapaperi D.40.1987). Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen roolia erityismenettelyissä esitellään jäljempänä kohdissa 76 - 84.

⁶⁹ Ks. edellä olevat kohdat 16, 39 ja 52.

⁷⁰ Ks. edellä olevat kohdat 14, 41 ja 50.

⁷¹ Suosituksessa nro 152 määrätään kuulemisesta myös artiklan 19 mukaisissa raporteissa esiin tulevissa kysymyksissä (jotka koskevat asian saattamista asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi ja ratifioimattomia sopimuksia ja suosituksia); sekä kansallisesta käytännöstä riippuen sellaiseen lainsäädäntöön liittyvissä kysymyksissä, jolla sopimukset (varsinkin ratifioidut) ja suositukset saatetaan voimaan.

⁷² Tätä kysymystä tulee harkita uudelleen sopivin väliajoin.

Osallistuminen konferenssiin.

64. Lähettämällä edustajansa Kansainväliseen työkonferenssiin ja ennen kaikkea osallistumalla normeja käsittelevän komitean työhön työnantaja- ja työntekijäjärjestöt voivat tuoda esiin asioita, jotka koskevat normeihin liittyvien velvoitteiden täyttämistä.

VIII SOPIMUSTEN JA SUOSITUSTEN TULKINTA

Kansainvälisen tuomioistuimen tulkinta

65. Alla olevan perussäännön artiklan 37 kohdan 1 mukaisesti Kansainvälinen tuomioistuin on ainoa virallisesti pätevä elin tulkitsemaan ILO:n sopimuksia ja suosituksia.⁷³

Kaikki kysymykset ja erimielisyydet, jotka koskevat tämän perussäännön nojalla vastedes tehtävien sopimusten tulkintaa, on siirrettävä Kansainvälisen tuomioistuimen ratkaistaviksi.

Kansainvälisen työtoimiston epävirallinen lausunto

66. Hallitukset, jotka ovat epätietoisia joidenkin määräysten merkityksestä ILO:n sopimuksissa tai suosituksissa, voivat pyytää toimistolta lausunnon asiasta. Toimisto on auttanut hallituksia sen mielipidettä kysyttäessä, mutta aina sillä varauksella, että sillä ei ole erityisiä valtuuksia sopimusten ja suositusten tulkitsemiseen.⁷⁴ Kun pyydetään muodollista tai virallista lausuntoa tai esiin tulleella asialla on todennäköisesti yleistä merkitystä, *virallisessa tiedotteessa (Official Bulletin)* julkaistaan *Kansainvälisen työtoimiston muistio*, joka sisältää toimiston lausunnon. Sellaisissa tapauksissa, joissa ei erityisesti pyydetä muodollista tai virallista lausuntoa, toimisto lähettää normaalisti vain vastauskirjeen.

Valvontaelinten antamat selvitykset

67. Sopimusmääräysten laajuutta ja merkitystä koskevia selvityksiä on asiantuntijakomitean ja normeja käsittelevän konferenssikomitean raporteissa sekä perussäännön artiklan 26 perusteella muodostettujen tutkimuskomissioiden, hallintoneuvoston yhdistymisvapauskomitean ja yhdistymisvapautta käsittelevän tutkimus- ja sovittelukomission raporteissa.⁷⁵

⁷³ Tämän käsikirjan painamisajankohtaan mennessä on annettu vain yksi muodollinen tulkinta: ks. *virallinen tiedote (Official Bulletin)*, osa XVII (1932), s. 179.

⁷⁴ Käytännössä toimisto pyrkii avustamaan työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä yhtä lailla.

⁷⁵ Koska on olemassa erityismenettelyjä sellaisten valitusten varalta, jotka koskevat väitettyjä yhdistymisvapauden loukkauksia, toimisto on yleensä pitänyt sopimattomana ilmaista mielipidettä normien tulkinnasta siltä alueelta (*hallintoneuvoston pöytäkirja*, 122. istunto (1953), s. 110).

IX SOPIMUSTEN JA SUOSITUSTEN MUUTTAMINEN ⁷⁶

Sopimusmuutosten luonne

68. Muodollinen muuttaminen (myös "*osittainen*" muuttaminen) saattaa merkitä uuden, itsenäisen sopimuksen hyväksymistä. Konferenssi voi myös muuttaa sopimusta osittain hyväksymällä pöytäkirjan tai uuden sopimuksen määräykset, joiden hyväksyminen lopettaa aikaisemman sopimuksen vastaavien määräysten velvoitteet.⁷⁷ Tietyissä sopimuksissa on myös erityismenettelyjä liitteiden muuttamiseksi.⁷⁸ Lopuksi, ilman muodollista muuttamista tiettyjen teknisten tai tieteellisten tietojen päivittäminen on mahdollista tietyissä sopimuksissa viittaamalla asiasta julkaistuihin viimeisimpiin tietoihin.⁷⁹

Sopimusmuutosten metodit ja vaikutus

69. Sopimusta ei katsota aiempaa muuttavaksi, ellei muutostarkoituksesta selvästi mainita myöhemmän sopimuksen otsikossa, johdannossa tai määräyksissä.

- a) *Sopimukset nro 1 - 26.* Näissä sopimuksissa ei ole määräyksiä muuttavan sopimuksen hyväksymisen tai ratifioinnin seurauksista. Siksi muuttavan sopimuksen hyväksyminen konferenssissa ei itsessään estä aikaisemman sopimuksen ratifiointia eikä tarkoita sen automaattista irtisanomista.⁸⁰
- b) *Sopimukset numerosta 27 alkaen.* Näihin sisältyy loppuartikla, jossa eritellään seuraavat myöhemmän muuttavan sopimuksen ratifioinnin ja voimaantulon seuraukset, *jollei uudessa, muuttavassa sopimuksessa toisin määrätä:*
 - 1) kun jäsenvaltio ratifioi muuttavan sopimuksen, se irtisanoutuu automaattisesti aikaisemmasta sopimuksesta sinä päivänä, jona muuttava sopimus tulee voimaan;
 - 2) siitä päivästä lähtien, jona muuttava sopimus tulee voimaan, aikaisempaa sopimusta ei enää voida ratifioida;
 - 3) kun aikaisempi sopimus on tullut voimaan, se pysyy voimassa sellaisenaan niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat ratifioineet sen, mutta eivät myöhempää muuttavaa sopimusta.

⁷⁶ Edellä kohdassa 5 käsitellään muutosmenettelyä.

⁷⁷ Ks. sopimus nro 173, joka osittain muuttaa sopimusta nro 95. Samoin sen jälkeen kun sopimukset nro 121, 128 ja 130 on ratifioitu ja, milloin se on paikallaan, tietyt osat näistä sopimuksista hyväksytyt, sopimuksen nro 102 vastaavat määräykset lakkaavat olemasta voimassa; kuitenkin termiä "muuttaminen" ei tarkkaan ottaen käytetä tässä yhteydessä. Loppuartikloiden muuttamista koskevat sopimukset (nro 80 ja 116) ovat myös esimerkkejä osittaisesta muuttamisesta.

⁷⁸ Ks. sopimukset nro 83, 97, 121 ja 185. Sopimuksen nro 185 menettely poikkeaa muiden sopimusten menettelystä.

⁷⁹ Ks. esimerkiksi sopimukset nro 102, 121, 128 ja 130, joissa viitataan kaikkien elinkeinoelämän alojen toimialoittain laadittuun kansainväliseen tyyppiluokitteluun (International Standard Industrial Classification of all Economic Activities), jonka ECOSOC on hyväksynyt sellaisena miksi se kulloinkin on muutettu, ja sopimus nro 139, jossa viitataan Kansainvälisen työtoimiston mahdollisesti laatimiin ohjeisiin ja oppaisiin sisältyviin tuoreimpiin tietoihin.

⁸⁰ Muuttavassa sopimuksessa voidaan määrätä, että sen ratifiointi merkitsee tietyillä ehdoilla aiemman sopimuksen irtisanomista (esim. sopimus nro 138, artikla 10(5), koskien sopimuksia nro 5, 7, 10 ja 15 ja sopimus nro 179, artikla 9 koskien sopimusta 9). Irtisanomista käsitellään jäljempänä kohdissa 71-75.

c) *Vaihtoehtoiset määräykset.* Kunkin sopimuksen loppuartiklaan on viitattava sen ratkaisemiseksi, sovelletaanko edellä mainittuja määräyksiä.

Suosituksen muuttaminen

70. Suositusten tai joskus useiden suositusten muuttaminen tai korvaaminen (termejä on käytetty synonyymeinä) on melkein aina johtanut uuden suosituksen hyväksymiseen. Edelleen, joihinkin suosituksiin on sisällytetty erityisiä menettelyjä liitteiden muuttamiseksi. Koska suositukset eivät ole sopimusten tapaan velvoittavia, niiden muutoksilla on vähemmän seurauksia. Joka tapauksessa suositus, joka muuttaa tai korvaa yhden tai useamman suosituksen, korvaa aikaisemmat asiakirjat. Näissä tapauksissa tulee viitata vain uuteen suositukseen.

X SOPIMUSTEN IRTISANOMINEN

Irtisanomisehdot

71. Jokaisessa sopimuksessa⁸¹ on artikla, jossa määritellään, millä ehdoilla sen ratifioineet jäsenvaltiot voivat sanoutua siitä irti (ts. lopettaa velvoitteensa).⁸² On otettava huomioon kunkin sopimuksen tarkat ehdot, mutta yleisesti voidaan todeta seuraavaa:

a) *Sopimukset nro 1 - 25.* Irtisanominen on mahdollista *milloin tahansa* sopimuksen ensimmäistä voimaantuloa seuraavan viiden tai kymmenen vuoden alkujakson jälkeen (ilmoitetun mukaisesti).

b) *Sopimukset nro:sta 26 alkaen.* Irtisanominen on mahdollista milloin tahansa sopimuksen ensimmäistä voimaantuloa seuraavan viiden tai (useimmiten) kymmenen vuoden alkujakson jälkeen (ilmoitetun mukaisesti), mutta vain *yhden vuoden kestäväenä määräaikana*. Irtisanominen tulee samalla tavoin mahdolliseksi taas seuraavien viiden tai kymmenen vuoden jakson jälkeen, ilmoitetun mukaisesti.

Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kuuleminen

72. a) Hallintoneuvosto on asettanut yleisperiaatteeksi, että aina kun ratifioidun sopimuksen irtisanomista harkitaan, on toivottavaa, että hallitus kuulee ennen päätöksentekoaan työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä havaituista ongelmista ja toimenpiteistä niiden ratkaisemiseksi.⁸³

b) Sopimuksen nro 144 artiklassa 5 kohta 1 e) määrätään työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kuulemisesta aina, kun ehdotetaan ratifioitujen sopimusten irtisanomista.⁸⁴

Irtisanomisesta ilmoittamisen muoto

73. Kunkin sopimuksen asiaa koskevan artiklan mukaan irtisanominen saatetaan voimaan *ilmoittamalla siitä Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajalle rekisteröintiä varten*. Irtisanomisasiakirjan on:⁸⁵

a) selvästi ilmoitettava, mikä sopimus irtisanotaan;

b) oltava alkuperäisasiakirja (paperilla, ei telekopio eikä valokopio) ja sellaisen henkilön allekirjoittama, jolla on valtuudet toimia ko. valtion puolesta (kuten valtion päämies, pääministeri, ulko- tai työministeri);

⁸¹ Paitsi loppuartikloiden muutossopimukset (nro 80 ja 116).

⁸² Sellainen artikla lisätään artiklaan, jossa määrätään automaattisesta irtisanomisesta muuttavan sopimuksen ratifioinnin nojalla - mitä on käsitelty edellä kohdassa 69. Kolmessa tapauksessa (sopimukset nro 102, 128 ja 148) on myös mahdollista irtisanoa vain erillisiä osia.

⁸³ Hallintoneuvoston pöytäkirja, 184. istunto (marraskuu 1971), s. 95 ja 210.

⁸⁴ Niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka eivät ole ratifioineet sopimusta nro 144, ks. kohta 5 suosituksessa nro 152, 1976, joka koskee kolmikantaneuvotteluja, joiden tarkoituksena on edistää työtä koskevien kansainvälisten normien noudattamista, ja Kansainvälisen työjärjestön toimintoihin liittyviä kansallisen tason toimenpiteitä.

⁸⁵ Vrt. ratifiointiasiakirjoja koskevat vaatimukset edellä kohdassa 20.

c) selvästi ilmoitettava, että asiakirja sisältää kyseisen sopimuksen muodollisen irtisanomisen.

Toimiston menettelytavat

74. a) Saatuaan tietää tapauksesta, jossa suunnitellaan sopimuksen irtisanomista, toimisto kiinnittää asianomaisen hallituksen huomiota edellä kohdassa 72 a) mainittuun kuulemista koskevaan yleisperiaatteeseen.

b) Aina, kun hallitus tiedottaa sopimuksen irtisanomisesta selvittämättä mitenkään niitä syitä, jotka ovat johtaneet sen päätökseen, toimisto pyytää asianomaista hallitusta antamaan asiasta selvityksen hallintoneuvoston tiedoksi. Jäsenvaltioiden, jotka ovat ratifioineet sopimuksen nro 144 tulee peruskirjan artiklan 22 mukaisesti sisällyttää raporttiinsa tieto kolmikantaneuvotteluista ennen sopimuksen irtisanomista

c) *Irtisanomisten rekisteröinti.* Jokaisesta pääjohtajan rekisteröimästä irtisanomisesta ilmoitetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille ja raportoidaan hallintoneuvostolle ja jokainen irtisanominen julkaistaan *virallisessa tiedotteessa (Official Bulletin)*.

Irtisanomisen vaikutus

75. Irtisanomiset tulevat voimaan kunkin sopimuksen loppuartikloiden mukaan (tavallisesti yksi vuosi sen jälkeen, kun pääjohtaja on rekisteröinyt ne).

XI ERITYISMENETTELYT

A. Ratifioitujen sopimusten noudattamista koskevat kantelut

Perussäännön määräykset

76. Perussäännön artikkelat 24 ja 25 kuuluvat seuraavasti:

Artikla 24

Työnantaja- ja työntekijäjärjestön Kansainväliselle työtoimistolle osoittaman kantelun, jonka mukaan jokin jäsenvaltio ei ole ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin täyttääkseen sopimuksen, missä se on osallisena, voi hallintoneuvosto lähettää asianomaiselle hallitukselle ja kehottaa tätä antamaan asiasta sellaisen selityksen, kuin se katsoo sopivaksi.

Artikla 25

Jos asianomainen hallitus ei anna kohtuullisessa ajassa selitystä taikka jos annettu selitys ei näytä hallintoneuvostosta tyydyttävältä, on hallintoneuvostolla oikeus saattaa julkisuuteen esitetty kantelu sekä myöskin vastaus, jos sellainen on saatu.

Menettely kanteluiden tutkimiseksi

77. Hyväksyessään uudet muutokset marraskuussa 2004 hallintoneuvosto päätti, että ohjesääntöä tulee edeltää johdanto, joka tiivistää menettelyn eri vaiheet ja ilmoittaa hallintoneuvoston käytettävissä olevat vaihtoehdot kussakin vaiheessa:⁸⁶

- a) toimisto vahvistaa kantelun vastaanottamisen ja ilmoittaa asiasta asianomaiselle hallitukselle,
- b) asia esitellään hallintoneuvoston toimihenkilöille,
- c) toimihenkilöt antavat hallintoneuvostolle raportin kantelun *vastaanottokelpoisuudesta*, jota tarkoitusta varten
 - (i) se on lähetettävä ILOlle kirjallisena,
 - (ii) sen on tultava työnantaja- tai työntekijäjärjestöltä,
 - (iii) siinä on erityisesti viitattava perussäännön 24 artiklaan,
 - (iv) sen on koskettava ILO:n jäsenvaltiota,⁸⁷
 - (v) siinä on viitattava sellaiseen sopimukseen, jossa kyseinen jäsenvaltio on osallisena,
 - (vi) siinä on mainittava, millä tavoin jäsenvaltion väitetään lainkäytössään jättäneen noudattamatta kyseistä sopimusta tehokkaasti,
- d) hallintoneuvosto päättää vastaanottokelpoisuudesta käsittelemättä asiasisältöä,
- e) jos kantelu on vastaanottokelpoinen, hallintoneuvosto joko asettaa kolmikantaisen komitean tutkimaan asiaa ohjesäännössä annettujen sääntöjen mukaan; tai jos asia liittyy ammattiyhdistysoi-keuksia koskevaan sopimukseen, hallintoneuvosto voi siirtää asian yhdistymisvapautta käsittelevään komiteaan,

⁸⁶ Asiakirja GB.291/9(Rev) sisältää ohjesäännön tekstin, joka koskee kanteluiden tutkimismenettelyä ILO:n peruskirjan artikloiden 24 ja 25 mukaan, ja johdannon, johon edellä on viitattu. Ohjesääntö ja johdanto ovat saatavilla ILO:n internet-sivulla. Ne ovat saatavana myös eripainoksena.

⁸⁷ Tai entistä jäsenvaltiota, jota kyseinen sopimus edelleen sitoo.

f) komitea antaa hallintoneuvostolle raportin, jossa selostetaan mihin toimiin on ryhdytty kantelun tutkimiseksi ja esitetään komitean johtopäätökset ja suositukset hallintoneuvoston päätöksiä varten,

g) asianomaisen hallituksen edustaja kutsutaan asiaa koskevaan hallintoneuvoston käsittelyyn,

h) hallintoneuvosto päättää, julkaistaanko kantelu ja hallituksen vastaukset sekä ilmoittaa siitä asianomaiselle järjestölle ja hallitukselle.

B. Ratifioitujen sopimusten noudattamista koskevat valitukset

Tärkeimmät perussäännön määräykset

78. Perussäännön artikla 26 kuuluu seuraavasti:

1. Kukin jäsenvaltio voi Kansainväliselle työtoimistolle tehdä valituksen toista jäsenvaltiota vastaan, joka ei sen mielestä tyydyttävällä tavalla täytä sopimusta, minkä molemmat ovat ratifioineet edellä olevien artiklain mukaisesti.
2. Jos hallintoneuvosto katsoo olevan syytä, se voi, ennenkuin turvautuaan alempana säädetyllä tavalla tutkimuskomissioon, ottaa yhteyden asianomaiseen hallitukseen, sillä tavoin kuin 24 artiklassa sanotaan.
3. Ellei hallintoneuvosto katso olevan tarpeellista lähettää valitusta asianomaiselle hallitukselle, tahi ellei hallintoneuvosto, lähetettyään valituksen, kohtuullisen ajan kuluessa saa tyydyttävää vastausta, voi hallintoneuvosto asettaa tutkimuskomission, jonka tehtävänä on tutkia esitettyä kysymystä sekä antaa siitä lausunto.
4. Hallintoneuvosto voi myös ryhtyä tähän menettelyyn joko omasta aloitteestaan tahi konferenssiin osallistuvan edustajan valituksen johdosta.
5. Jos 25 tahi 26 artiklan nojalla esitettyä kysymystä käsitellään hallintoneuvostossa, on sillä hallituksella, jota valitus koskee ja joka ei muuten ole hallintoneuvostossa edustettuna, oikeus lähettää edustaja ottamaan osaa hallintoneuvoston tätä asiaa koskeviin neuvotteluihin. Asianomaiselle hallitukselle on hyvissä ajoin ilmoitettava aika, jona neuvottelut pidetään.

Muut perussäännön määräykset

79. Seuraavat perussäännön artikkelit koskevat muita valitusmenettelyyn liittyviä seikkoja:

artikla 27: jäsenvaltioiden yhteistyö tutkimuskomission kanssa;

artikla 28: tutkimuskomission raportti, jossa ilmoitetaan komission päätökset ja suositukset;

artikla 29: tutkimuskomission raportista tiedottaminen ja sen julkaiseminen, asianomaisten hallitusten ilmoitus, hyväksyvätkö ne komission suositukset, ja asian mahdollinen alistaminen Kansainvälisen tuomioistuimen käsiteltäväksi;

artikla 31: Kansainvälisen tuomioistuimen päätöksen lopullisuus;

artikla 32: Kansainvälisen tuomioistuimen tutkimuskomission päätöksiä ja suosituksia koskevat valtuudet;

artikla 33: hallintoneuvoston suositus konferenssin toimenpiteiksi, kun tutkimuskomission tai Kansainvälisen tuomioistuimen suosituksia ei ole noudatettu;

artikla 34: tutkimuskomission tai Kansainvälisen tuomioistuimen suositusten noudattamisen todentaminen ja sitä seuraava hallintoneuvoston suositus konferenssin toimenpiteiden peruuttamisesta.

Tutkimuskomission menettely

80. Tutkimuskomission menettelystä ei ole ohjesääntöä: hallintoneuvosto on jokaisessa tapauksessa jättänyt asian komission itsensä ratkaistavaksi vain perussäännön ja sen omien yleisohjeiden perusteella. Kunkin tutkimuskomission raportissa kuvataan noudatettua valitusten tutkintamenettelyä, johon sisältyy menettely osapuolten ja muiden asiasta kiinnostuneiden henkilöiden tai järjestöjen tiedotusten vastaanottamista sekä kuulustelujen pitämistä varten.⁸⁸

C. Yhdistymisvapauden loukkausta koskevat valitukset

1. Hallintoneuvoston yhdistymisvapauskomitea (Governing Body Committee on Freedom of Association)⁸⁹

Kokoonpano ja toimiala

81. Komitea on kolmikantainen hallintoneuvoston elin, johon kuuluu yhdeksän hallintoneuvoston jäsentä ja yhdeksän varajäsentä, jotka on valittu henkilökohtaisen pätevyyden perusteella, sekä riippumaton puheenjohtaja. Sen istunnot ovat salaisia, sen työskentelyasiakirjat ovat luottamuksellisia ja sen päätökset tehdään käytännössä konsensus-periaatteella. Se tutkii yhdistymisvapauden loukkausta koskevia valituksia ja esittää johtopäätöksensä ja suosituksensa hallintoneuvostolle. Valituksia voidaan harkita siitä riippumatta, onko asianomainen valtio sitoutunut mihinkään yhdistymisvapautta koskevaan sopimukseen.⁹⁰

Valitusten vastaanottokelpoisuus

82. a) Valitusten on oltava kirjallisia, allekirjoitettuja ja erityisiin yhdistymisvapauden loukkauksiin liittyvien todistettujen väitteiden tukemia.

b) Valitusten on tultava työnantaja- tai työntekijäjärjestöiltä tai hallituksilta. Järjestö voi olla⁹¹

- (i) kansallinen järjestö, joka on suoraan kiinnostunut asiasta;
- (ii) kansainvälinen työnantaja- tai työntekijäjärjestö, jolla on ILO:n kanssa neuvotteluasema;⁹²
- (iii) jokin muu kansainvälinen työnantaja- tai työntekijäjärjestö, jos väitteet liittyvät sellaisiin asioihin, jotka vaikuttavat suoraan jäsenjärjestöihin.

⁸⁸ Ks. esimerkiksi virallinen tiedote, osa LXXIV (1991), sarja B, lisäykset 2 ja 3.

⁸⁹ Yhdistymisvapauskomitean menettelytavat on kuvattu hallintoneuvoston 117. (marraskuu 1951) ja 209. (touko-kesäkuu 1979) istuntojen välillä tekemissä päätöksissä sekä erillisissä ILO:n esitteissä ja julkaisuissa. Maaliskuun 2002 istunnossaan komitea hyväksyi tiettyjä sen menettelytapoja koskevia päätöksiä (ks. 327. raportti, kohdat 17-26).

⁹⁰ Tämä johtuu kaikkia jäsenvaltioita ILO:n perussääntöön sitoutumisen nojalla koskevasta velvoitteesta tunnustaa yhdistymisvapauden periaate.

⁹¹ Komitea päättää itse, voidaanko valituksen tekijää pitää tässä yhteydessä järjestönä. Toimisto on valtuutettu pyytämään valituksen tehneeltä järjestöltä lisätietoja sen tarkan luonteen varmistamiseksi.

⁹² Tämän julkaisun painatusajankohtana: the International Organization of Employers; the International Confederation of Free Trade Unions; the Organization of African Trade Union Unity; the World Confederation of Labour; ja the World Federation of Trade Unions.

Komitean työn organisointi

83.

- a) Komitea kokoontuu kolmesti vuodessa.
- b) Toimisto voi milloin tahansa pyytää valituksen tekijää erittelemään, mitä loukkauksia valitus koskee, jos valitusta ei ole riittävästi yksilöity.
- c) Toimisto tiedottaa valitusten tekijöille, että heidän tulee toimittaa kaikki valituksen toteennäyttämiseksi tarkoitetut lisätiedot yhden kuukauden kuluessa.⁹³
- d) Toimisto välittää väitteet asianomaiselle hallitukselle vastattavaksi tietyn ajan kuluessa.
- e) Komitea ratkaisee, tekeekö se päätöksen vai pyytääkö se asianomaiselta hallitukselta lisätietoja.
- f) Komitea voi suositella hallintoneuvostolle päätöksestä tiedottamista asianomaiselle hallitukselle ja huomion kiinnittämistä poikkeavuuksiin, toimenpiteiden esittelemistä näiden korjaamiseksi sekä lisätiedon välittämistä sellaisista toimenpiteistä. Se voi myös suositella viittaamista tutkimus- ja sovittelukomissioon (Fact-Finding and Conciliation Commission).⁹⁴
- g) Komitean raportti julkaistaan virallisessa tiedotteessa (Official Bulletin).
- h) Komitea hyväksyi kokeilumielessä menettelyn, joka sallisi pyytää tapauksen niin vaatiessa kommentit kaikilta osapuolilta niin, että hallitus voisi toimittaa komitealle mahdollisimman tyhjentävän vastauksen. Tämän uuden menettelytapasäännön soveltaminen käytännössä ei saisi johtaa viivytyksiin kiireellisten valitusten suhteen tai tapausten tutkimisen suhteen.⁹⁵
- i) ILO:n toimisto pyytää systemaattisesti hallituksia varmistamaan, että ne saavat tiedot kaikilta osapuolilta, joita asia koskee.
- j) Komitea voi pyytää puheenjohtajaansa neuvottelemaan hallituksen työkonferenssidelegaation kanssa, kiinnittämään heidän huomionsa joidenkin ongelmien vakavuuteen ja keskustelemaan erilaisista keinoista niiden ratkaisemiseksi.
- k) Jos jäsenmaa on ratifioinut yhdistymisvapautta koskevat sopimukset, komitea voi kiinnittää sopimusten ja suositusten soveltamista käsittelevän asiantuntijakomitean huomiota tapauksen lainsäädännöllisiin puoliin.
- l) Menettelyn kuluessa on mahdollista ryhtyä erilaisiin toimiin (suorat kontaktit, tekninen apu jne.) hallituksen suostumuksella.

2. Yhdistymisvapautta käsittelevä tutkimus- ja sovittelukomissio (Fact-Finding and Conciliation Commission on Freedom of Association)

⁹³ Vain sellaista uutta todistusaineistoa, jota ei olisi voitu tuoda esiin tämän yhden kuukauden aikana, voidaan ottaa vastaan myöhemmin.

⁹⁴ Ks. jäljempänä oleva kohta 84.

⁹⁵ Ks. 327. raportti, kohdat 17-26.

Kokoonpano, toimiala ja menettelytavat

84. Komissiossa on yhdeksän hallintoneuvoston nimittämää riippumatonta henkilöä, jotka työskentelevät yleensä kolmen hengen ryhmissä. Se tutkii hallintoneuvoston sille siirtämiä valituksia, jotka koskevat yhdistymisvapauden loukkauksia - myös sellaisen hallituksen pyynnöstä, jota vastaan on esitetty syytöksiä.⁹⁶ Tämän komission menettelytavat ovat verrattavissa tutkimuskomission (Commission of Inquiry) menettelytapoihin,⁹⁷ ja sen raportit julkaistaan.

D. Sopimusten ja suositusten asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi saattamisen laiminlyönti

Perussäännön määräys

85. Perussäännön artiklassa 30 määrätään:

Jos jokin jäsenvaltio ei ryhtyisi 19 artiklassa 5 b), 6 b) tai 7 b)i kohdissa määrättyihin toimenpiteisiin sopimuksen tai suosituksen suhteen, on millä tahansa muulla jäsenvaltiolla oikeus vedota hallintoneuvostoon. Mikäli hallintoneuvosto havaitsee, että jäsenvaltio ei ole ryhtynyt määrättyihin toimenpiteisiin, ilmoittaa se siitä konferenssille.

⁹⁶ Nämä voivat koskea sellaisia (i) jäsenvaltioita, jotka ovat ratifioineet yhdistymisvapautta koskevia sopimuksia; (ii) jäsenvaltioita, jotka eivät ole ratifioineet asiaa koskevia sopimuksia ja jotka suostuvat siirtämiseen; (iii) valtioita, jotka eivät ole ILO:n jäseniä, mutta jotka ovat Yhdistyneiden Kansakuntien jäseniä, jos YK:n talous- ja sosiaalineuvosto on siirtänyt asian ja asianomainen valtio on suostunut siirtoon.

⁹⁷ Ks. edellä oleva kohta 80.

XII KANSAINVÄLISELTÄ TYÖTOIMISTOLTA SAATAVA APU KANSAINVÄLISIIN TYÖNORMEIHIN LIITTYVISSÄ ASIOISSA

Kansainväliset työnormit ja tekninen yhteistyö

86. Kansainvälinen työtoimisto tarjoaa monipuolista apua hallituksille ja työnantaja- ja työntekijäjärjestöille niiden täyttäessä tehtäviään normien asettamisessa ja valvonnassa. Tämä apu tulisi nähdä yhteydessä Kansainvälisen työjärjestön perustarkoituksiin ja pääperiaatteisiin, jotka on sisällytetty perussääntöön ja kansainvälisiin työnormeihin, sekä järjestön yleiseen yhteistyöhön perustuvaan toimintatapaan, johon kuuluu läheinen yhteistyö jokaisen valtion kaikkien kolmen osapuolen kanssa sen varmistamiseksi, että kunkin valtion tavoitteet yksilöidään ja niihin pyritään sekä työnormien että teknisen yhteistyön osalta.

Epäviralliset neuvontapalvelut

87. Kansainvälisen työtoimiston kansainvälisten työnormien osasto Genevessä toimii yhteistyössä alueellisten ja paikallisten toimistojen ja erityisesti niiden kansainvälisiin työnormeihin perehtyneiden asiantuntijoiden kanssa antaakseen kaikenlaista koulutusta, kaikenlaisia selvityksiä, neuvoja ja kaikenlaista apua tässä käsikirjassa käsiteltyihin seikkoihin liittyvissä asioissa. Näitä palveluja annetaan sekä vastauksena hallituksilta tai työnantaja- ja työntekijäjärjestöiltä tulleisiin erityisiin pyyntöihin että tavanomaisilla neuvontakierroksilla ja toimiston aloittamissa epävirallisissa keskusteluissa. Voidaan käsitellä esimerkiksi kyselyjä, jotka koskevat konferenssin esityslistalla olevia ehdotuksia mahdollisiksi uusiksi normeiksi; valvontaelinten huomautuksia ja niiden mahdollisesti pyytämiä toimenpiteitä; ehdotettua uutta lainsäädäntöä; luonnosteltavia hallitusten raportteja; asiakirjoja, jotka on valmisteltu normien saattamiseksi asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi; hallitusten ja työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen välisten, työnormeja ja ILO:n toimintaa koskevien neuvottelujen järjestelyjä; keinoja antaa työnantaja- ja työntekijäjärjestöille täydet osallistumismahdollisuudet normien asettamiseen ja valvontamenettelyihin.

Välitön yhteydenpito (direct contacts)

88. Välittömän yhteydenpidon ansiosta ILO:n pääjohtajan edustaja voi tutkia yhdessä asianomaisten maan edustajien kanssa niitä ongelmia, jotka vaikuttavat sopimusten ratifiointiin tai täytäntöönpanoon tai sopimuksiin ja suosituksiin liittyvien velvoitteiden täyttämiseen taikka yhdistymisvapautta käsittelevän komitean käsittelyssä olevaan tapaukseen. Asiasta vastaavien valvontaelinten laatimien periaatteiden mukaan havaittujen käytäntöön tai lainsäädäntöön liittyvien ongelmien tulee olla riittävän tärkeitä oikeuttaakseen *välittömän yhteydenpidon*. *Menettely* on seuraava:

- a) Sopimusten ja suositusten soveltamista käsittelevä asiantuntijakomitea, normien soveltamista käsittelevä konferenssikomitea tai yhdistymisvapautta käsittelevä hallintoneuvoston komitea voivat ehdottaa *välitöntä yhteydenpitoa*, tai asianomainen hallitus voi pyytää sitä.
- b) Pääjohtaja tutkii asian asianomaisten hallituksen kanssa, jolta on saatava täysi suostumus.
- c) Käsiteltävät asiat tulee täsmentää selvästi etukäteen.

- d) Välittömän yhteydenpidon ajaksi valvontaelimet keskeyttävät kyseisten asioiden tutkimisen yleensä enintään yhden vuoden ajaksi, jotta ne voivat ottaa huomioon yhteydenpidon tulokset.
- e) Välittömän yhteydenpidon muotojen tulee määräytyä tarkoituksenmukaisiksi, niin että asianomaisella hallituksella on mahdollisuus esittää selvitys kaikista asiaan vaikuttavista tekijöistä ja niin että valvontaelimet puolestaan pystyvät arvioimaan kaikkia asiaan vaikuttavia seikkoja.
- f) Välittömään yhteydenpitoon tulisi osallistua kaikkien niiden, jotka ovat perusteellisesti perehtyneet asian kaikkiin puoliin, mukaan lukien sellaiset riittävän vastuullisessa asemassa olevat ja kokeneet hallitusten edustajat, joilla on vaikutusvaltaa maansa kansalliseen tilanteeseen ja hallituksensa asenteisiin ja aikomuksiin.
- g) ILO:n pääjohtaja määrää edustajan, joka on joko puolueeton henkilö tai tapaukseen perehtynyt ILO:n toimihenkilö.
- h) Asianomaisen hallituksen suostumuksella pääjohtajan edustaja voi vierailta maassa neuvotellakseen hallituksen edustajien kanssa, selvittääkseen valvontaelinten huomautuksia, perehtyäkseen hallituksen näkemyksiin ja havaittujen ongelmien luonteeseen yksityiskohtaisesti sekä välittääkseen valvontaelimille kaikki hallituksen antamat asiaan liittyvät tiedot.
- i) Tehtävää hoitaessaan pääjohtajan edustajan tulee olla yhteydessä työnantaja- ja työntekijäjärjestöihin pitääkseen ne ajan tasalla käsiteltävistä asioista ja antaakseen niille mahdollisuuden ilmaista omat näkemyksensä.
- j) Välittömän yhteydenpidon järjestelmä ja pääjohtajan edustajan toimiala eivät millään tavoin saa rajoittaa valvontaelinten toimintaa ja vastuuta.

Kansainvälisiä työnormeja koskeva toimintakalenteri

Ajankohta	ILO:n toimenpiteet	Hallitusten toimenpiteet
Sopimusten ja suositusten hyväksyminen¹		
Marraskuu (1. vuosi) ja maaliskuu (2. vuosi)	ILO:n hallintoneuvosto käsittelee ja päättää 4. vuonna pidettävän ILO:n työkonferenssin esityslistan	
Marras- joulukuu (2. vuosi)	ILO lähettää lainsäädäntöä ja käytäntöä koskevan selvityksen ja kyselyn jäsenvaltioille.	Vastauksia laadittaessa kuullaan työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä (konferenssin ohjesäännön artiklojen 38 ja 39 ja -ratifioineiden valtioiden osalta -sopimuksen nro 144 mukaan). Valmistellaan vastaukset kyselyyn ja lähetetään ne ILOlle 30. kesäkuuta mennessä (3. vuosi).
Tammi- helmikuu (4. vuosi)	ILO lähettää vastausten perusteella laaditun raportin ja ehdotukset johtopäätöksiksi.	Valmistaudutaan konferenssissa käytävään keskusteluun.
Kesäkuu (4. vuosi)	Kansainvälinen työkonferenssi - <i>ensimmäinen keskustelu</i> asiasta.	Osallistutaan tarvittaessa teknisen komitean työhön.
Elo- syyskuu (4. vuosi)	ILO lähettää <i>ensimmäisen keskustelun</i> perusteella laaditut tekstiluonnokset.	Vastauksia valmisteltaessa kuullaan työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä (konferenssin ohjesäännön artiklojen 38 ja 39 ja -ratifioineiden valtioiden osalta -sopimuksen nro 144 mukaan). Teksteihin perehdytään ja lähetetään tarvittaessa ILOlle huomautukset 30. marraskuuta mennessä (4. vuosi).
Helmi- maaliskuu (5. vuosi)	ILO lähettää huomautusten mukaisesti muutetut tekstit.	Valmistaudutaan keskusteluun konferenssissa.

¹ Tässä kuvataan *kaksinkertaisen käsittelyn* menettelyä, jota yksinkertaistetaan *yksinkertaisessa käsittelyssä*.

Kesäkuu Kansainvälinen työkonferenssi - Tarvittaessa osallistutaan teknisen komi-
(5. vuosi) *toinen keskustelu* ja hyväksyminen tean työhön.

Ajankohta ILO:n toimenpiteet Hallitusten toimenpiteet

Sopimusten ja suositusten saattaminen asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi²

Elokuu³ ILO lähettää jäsenvaltioille uudet hyväksytyt sopimukset ja suositukset sekä asianomaisten valtioelinten käsiteltäväksi saattamista koskevan hallintoneuvoston muistion.

Asiakirjoja tutkitaan ja vertaillaan kansalliseen lainsäädäntöön ja käytäntöön. Valtiot, joita sopimus nro 144 koskee: kuullaan työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä ehdotuksia laadittaessa. Laaditaan yhteenveto tilanteesta ja ehdotuksista kansallisia jatkotoimenpiteitä varten (tarvittaessa) sekä mahdollisesta sopimusten ratifioimisesta. Asiakirjat saatetaan asianomaisten lainsäädäntöviranomaisten käsiteltäviksi seuraavan vuoden *kesäkuuhun* mennessä. (tai poikkeustapauksissa *joulukuuhun* mennessä). ILOlle lähetetään hallintoneuvoston muistiossa olevan kyselyn mukainen ilmoitus toimenpiteistä asiakirjojen saattamiseksi asianomaisten viranomaisien käsiteltäväksi. Jäljennökset ilmoituksesta lähetetään työnantaja- ja työntekijäjärjestöille.

Ratifioituja sopimuksia koskevat raportit

Helmikuu ILO pyytää kyseisenä vuonna annettavia (*yksityiskohtaisia/yksinkertaistettuja*) raportteja ja lähettää samalla kutakin sopimusta koskevan raportointilomakkeen sekä ILO:n valvontaelinten mahdollisesti tekemät huomautukset.

Valtiot, joita sopimus nro 144 koskee: Kuullaan työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä raportteja laadittaessa. Raportit laaditaan ja toimitetaan ILOon (tarvittaessa erinä) *kesäkuun 1. ja syyskuun 1. päivän* välisenä aikana. Raporteista lähetetään jäljennökset työnantaja- ja työntekijäjärjestöille.

Maaliskuu ILO lähettää kuluvan vuoden raporttipyyntöjä sekä ILO:n valvontaelinten mahdollisesti tekemät huomautukset työnantaja- ja työntekijäjärjestöille.

² Termi ”sopimus” viittaa myöskin pöytäkirjaan, jonka konferenssi on hyväksynyt ILO:n peruskirjan 19 artiklan mukaisesti.

³ Kun sopimuksia ja suosituksia hyväksytään merenkulkua käsittelevässä työkonferenssin istunnossa muuna ajankohtana kuin kesäkuussa, toimisto lähettää ne vastaavasti hyväksymistä seuraavassa kuussa; kansalliset hallintoelimet toimivat samoin ja asia on saatettava käsiteltäväksi 12 (tai poikkeustapauksissa 18) kuukautta sen konferenssin istunnon jälkeen, jossa asiakirjat hyväksyttiin.

Huhtikuu	ILO toimittaa valvontaelinten huomautukset sellaisten sopimusten soveltamisesta, joista jäsenvaltiot ovat velvollisia	Huomautusten tarkastelu tarvittavien toimenpiteiden varalta. Sopimukseen nro 144 sitoutuneet valtiot: järjestöjä
----------	---	--

Ajankohta	ILO:n toimenpiteet	Hallitusten toimenpiteet
------------------	---------------------------	---------------------------------

	raportoimaan seuraavina vuosina.	kuullaan edellä mainittuun tapaan.
Heinäkuu	ILO toimittaa jäsenvaltioille kesäkuun työkonferenssi-istunnossa sopimusten soveltamista käsitelleen komitean raportin.	Jäsenvaltioissa selvitetään, edellyttääkö raportti mahdollisesti toimenpiteitä, ja otetaan tarvittaessa huomioon komitean huomautukset raporttien valmistelussa.
Kesä- elokuu		Toimitetaan ILOon raportointivuorossa olevat raportit (tarvittaessa erinä).
Marras- joulukuu	Sopimusten ja suositusten soveltamista käsittelevä asiantuntijakomitea kokoontuu.	
Seuraavan vuoden maaliskuu	Asiantuntijakomitean raportin julkaiseminen.	Valmistautuminen yleiskeskusteluun konferenssikomiteassa. Tietojen valmistelu (tarvittaessa) konferenssikomiteaa varten joko kirjallisesti tai suullisesti annettavaksi.
Kesäkuu	Normien soveltamista käsittelevä konferenssikomitea kokoontuu	Osallistuminen käsittelyyn ja tarvittaessa sellaisia asioita koskevaan keskusteluun, jotka koskevat omaa maata.

Ratifioimattomia sopimuksia ja suosituksia koskevat raportit

Syyskuu	ILO lähettää raporttipyyntöjä ja raportointilomakkeet.	Raporttien valmistelu ja lähettäminen ILOon seuraavan vuoden <i>huhtikuun 30. päivään</i> mennessä. ⁴ Jäljennökset lähetetään työnantaja- ja työntekijäjärjestöille.
Marras- joulukuu (raportointi- pyyntöä seur.	Sopimusten ja suositusten soveltamista käsittelevä asiantuntijakomitea tekee yleisen selvityksen raporteista.	

⁴ Suosituksessa nro 152 (joka liittyy sopimukseen nro 144) edellytetään työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kuulemistä kysymyksissä, joita raporteja laadittaessa tulee esiin.

vuonna)

Maaliskuu (seuraavana vuonna)	Asiantuntijakomitean yleisselvityksen julkaiseminen.	Selvitetään ja harkitaan yleisiä päätöksiä ja huomautuksia valmistauduttaessa kes- keskusteluun konferenssikomiteassa.
Kesäkuu	Normien soveltamista käsittelevä konfe- renssikomitea käsittelee yleisselvitystä.	Osallistuminen menettelyyn.

Huom. Viittaus tietojen ja raporttijäljennösten lähettämisestä työnantaja- ja työntekijäjärjestöille johtuu ILO:n perussäännön artiklassa 23(2) asetetusta veloitteesta. Maininnat valtioista, joita koskee sopimus nro 144, viittaavat niiden valtioiden velvoitteisiin, jotka ovat ratifioineet kolmikantaneuvotteluja koskevan sopimuksen (työtä koskevien kansainvälisten normien noudattaminen) vuodelta 1976 (nro 144). Vastaavia määräyksiä on kolmikantaneuvotteluja koskevassa suosituksessa (Kansainvälisen työjärjestön toiminnot) vuodelta 1976 (nro 152).

ILO:n sopimuksiin ja suosituksiin liittyvät englanninkieliset perusasiakirjat

Constitution of the International Labour Organization and Standing Orders of the International Labour Conference (ILO, 2004).

International labour Conventions and Recommendations (ILO, 1996). Three bound volumes cover instruments from 1919-95; subsequent instruments are published as offprints.

Report of the Committee of Experts on the Application of Conventions and Recommendations. The annual report of the Committee is composed of:

General Report (Report III (Part 1A));

Observations (Report III (Part 1A));

General Survey (Report III (Part 1B)).

Information document on ratifications and standards-related activities (Report III (Part 2)).

Report of the Committee on the Application of Standards. Available in the Provisional Record and Record of Proceedings of the annual International Labour Conference.

Report of the Committee on Freedom of Association. Published three times a year as a Governing Body document and in the ILO's Official Bulletin (Series B).

Official Bulletin of the International Labour Office (1919-). Series A contains texts of adopted instruments, information on ratifications and denunciations of Conventions, summaries of the decisions of the Governing Body, resolutions and decisions of the International Labour Conference and regional meetings, interpretations of Conventions adopted by the Conference, and conclusions of tripartite and experts' meetings. Series B contains the reports of the Committee on Freedom of Association.

Selected ILO publications

Guide to international labour standards (ILO, first edition, 2003, forthcoming edition 2006).

Fundamental rights at work and international labour standards (ILO, 2003).

International labour standards: A global approach (ILO, first edition, 2001).

Freedom of association: Digest of decisions and principles of the Freedom of Association Committee of the Governing Body of the ILO (ILO, fourth edition, 1996). Annex I contains the Procedures of the Fact-Finding and Conciliation Commission and the Committee on Freedom of Association for the examination of complaints alleging violations of freedom of association.

ILO law on freedom of association: Standards and procedures (ILO, 1995).

Principles, standards and procedures concerning freedom of association (ILO, 1989).

CD-ROMs

International Labour Standards Electronic Library (ILSE CD-ROM). Contains Conventions, Recommendations and other basic documents in English, French and Spanish, and a selection of documents in other languages. Published annually.

Application of International Labour Standards (ANITA CD-ROM). Contains the general report and comments of the Committee of Experts of its latest report, pending comments, and discussions of observations that were selected for examination by the Conference Committee on the Application of Standards at the International Labour Conference. Published annually.

Freedom of Association and Collective Bargaining Electronic Library. Published annually.

Internet resources

APPLIS: database containing information on ratifications, comments of the Committee of Experts and reporting obligations.

ILOLEX: full-text database of ILO Conventions and Recommendations, ratification information, comments of the Committee of Experts and the Committee on Freedom of Association, discussions of the Conference Committee, representations, complaints, General Surveys, and numerous related documents.

LIBSYND: database of freedom of association cases.

NATLEX: bibliographic database of national laws on labour, social security, and related human rights. Includes numerous laws in full text.

The above databases are available at the International Labour Standards website at:

www.ilo.org/normes

Julkaisujen tilausosoite:

ILO Publications
International Labour Office
CH-1211 Geneva 22 (Switzerland)

ILO:n sopimuksiin ja suosituksiin liittyviä suomenkielisiä asiakirjoja ja selvityksiä

Sopimusten ja suositusten tekstit

ILO:n sopimuksia koskevien hallitusten esitysten liitteinä ovat kaikkien sopimusten ja suositusten englannin- ja ranskankieliset alkuperäistekstit sekä suomen- ja ruotsinkieliset käännökset. Nämä ovat saatavissa työministeriöstä. Lisäksi Suomen ratifioimien sopimusten alkuperäistekstit ja suomenkieliset käännökset (myös Finlex-tietokannassa) on julkaistu Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa ja vastaavasti ruotsinkieliset käännökset sopimussarjan ruotsinkielisessä painoksessa.

Sopimus- ja suositusraportit

Työministeriöstä ovat saatavissa myös Suomen hallituksen Kansainväliselle työtoimistolle antamat raportit Suomen ratifioimien sopimusten soveltamisesta sekä ratifioimattomia sopimuksia sekä suosituksia koskevat ILOlle annetut selvitykset.

Raportit Kansainvälisen työkonferenssin istunnoista

Raportit ilmestyvät ILO-asiakirjoja -sarjassa ja niissä käsitellään muun muassa kussakin työkonferenssissa esillä olleiden sopimusten ja suositusten valmistelua ja sopimusten soveltamista valvovan komitean työskentelyä. ILO-asiakirjoja -sarjan julkaisija on työministeriö.

ILO:n perussääntö

Saatavissa työministeriöstä.

Lisätietoja

Työministeriö / Kansainvälisten asiain tiimi
Eteläesplanadi 4
PL 34, 00023 Valtioneuvosto
Puh. 010 60 4001, faksi 010 60 48957

Kansainvälisen työkonferenssin vuosina 1919 - 1996 hyväksymät sopimukset

Sopimus **Sopimuksen nimi**
nro

Ensimmäinen istunto (Washington) 1919

- 1 Työajan rajoittaminen teollisuusyrityksissä kahdeksaksi tunniksi päivässä ja neljäksikymmeneksikahdeksaksi tunniksi viikossa
- 2 Työttömyys
- 3¹ Naisten pitämistä työssä ennen lapsen synnyttämistä ja sen jälkeen
- 4¹ Naisten käyttämistä yötyössä
- 5¹ Alin ikäraja lapsille teollisuustyössä
- 6¹ Lasten ja nuorten henkilöiden yötyö teollisuusammateissa

Toinen istunto (Geneve) 1920

- 7¹ Alin ikäraja meripalveluksessa työskenteleville lapsille
- 8 Korvaus aluksen haaksirikon aiheuttamasta työttömyydestä
- 9 Merimiesten työnvälitys

Kolmas istunto (Geneve) 1921

- 10¹ Lasten käyttäminen maataloustöissä
- 11 Maataloustyöntekijäin yhdistymis- ja kokoontumisvapaus
- 12¹ Korvauksen suorittaminen maataloustyössä sattuneiden tapaturmien johdosta
- 13 Lyijyvalkoisen käyttäminen maataloustöissä
- 14 Viikkolevon soveltaminen teollisuusyrityksissä
- 15¹ Alin ikäraja lämmittäjinä tai hiilenkantajina käytettäville nuorille henkilöille
- 16 Meripalveluksessa olevien lasten ja nuorten henkilöiden pakollinen lääkärintarkastus

Seitsemäs istunto (Geneve) 1925

- 17¹ Työssä sattuneiden tapaturmain korvaus
- 18¹ Ammattitautien johdosta annettava korvaukset
- 19 Tasa-arvoisuuden noudattaminen oman ja vieraan maan työntekijöiden suhteen, mitä tulee työssä sattuneiden tapaturmien johdosta annettavaan korvaukseen
- 20 Yötyö (leipomot)

Kahdeksas istunto (Geneve) 1926

- 21 Siirtolaistarkastuksen yksinkertaistuttaminen laivoilla

Yhdeksäs istunto (Geneve) 1926

- 22 Merimiesten työsopimus
- 23¹ Merimiesten kotiinlähettäminen

Kymmenes istunto (Geneve) 1927

- 24¹ Teollisuus-, kauppa- ja kotitaloustyöntekijäin sairausvakuutus
- 25¹ Maataloustyöntekijäin sairausvakuutus

Ks. alaviitteet luettelon lopussa.

Yhdestoista istunto (Geneve) 1928

26 Minimipalkkojen määräämismenettelyn aikaansaaminen

Kahdestoista istunto (Geneve) 1929

27 Aluksilla kuljetettavien raskaiden koolien painon merkitseminen

28² Alusten lastauksessa tai purkamisessa työskentelevien työntekijäin suojeleminen tapaturmilta

Neljästoista istunto (Geneve) 1930

29 Pakollinen työ

30 Liikkeiden ja toimistojen työajan säännöstely

Viidestoista istunto (Geneve) 1931

31^{1,3} Työaika hiilikaivoksessa

Kuudestoista istunto (Geneve) 1932

32² Alusten lastauksessa tai purkamisessa työskentelevien työntekijäin suojeleminen tapaturmilta (muutettu)

33² Lasten alin ikä pääsyä varten muihin kuin teollisiin töihin

Seitsemästoista istunto (Geneve) 1933

34² Maksulliset työnvälitystoimistot

35² Teollisten ja kaupallisten yritysten, vapaiden ammattien sekä kotityöntekijäin ja palvelusväen pakollinen vanhuusvakuutus

36² Maatalousyritysten työntekijäin pakollinen vanhuusvakuutus

37² Teollisten ja kaupallisten yritysten, vapaiden ammattien sekä kotityöntekijäin ja palvelusväen pakollinen työkyvyttömyysvakuutus

38² Maatalousyritysten työntekijäin pakollinen työkyvyttömyysvakuutus

39² Teollisten ja kaupallisten yritysten, vapaiden ammattien sekä kotityöntekijäin ja palvelusväen pakollinen jälkeenjääneiden vakuutus

40² Maatalousyritysten työntekijäin pakollinen jälkeenjääneiden vakuutus

Kahdeksastoista istunto (Geneve) 1934

41² Naisten yötyö (muutettu)

42¹ Korvaus ammattitaudeista (muutettu)

43 Työaika automaattisissa ikkunalasitehtaissa

44^{1,2} Korvauksen tai avustuksen takaaminen henkilöille, jotka ilman omaa syytään ovat outuneet työttömiksi

Yhdeksästoista istunto (Geneve) 1935

45 Naisten pitäminen maanpinnanalaisissa töissä kaikenlaatuisissa kaivoksissa

46³ Työajan rajoittaminen hiilikaivoksissa (muutettu)

47 Työajan lyhentäminen neljäänkymmeneen tuntiin viikossa

48² Kansainvälisen järjestelmän perustaminen oikeuksien säilyttämiseksi työkyvyttömyys-, vanhuus- ja kuolemantapausvakuutuksessa

49 Työajan lyhentäminen pullolasitehtaissa

Kahdeskymmenes istunto (Geneve) 1936

- 50 Työnoikeiden peittäminen tarkoitettujen eräiden erikoisjärjestelmien säännösteleminen
- 51⁴ Työajan lyhentäminen yleisissä töissä
- 52² Vuosiloma

Kahdeskymmenesensimmäinen istunto (Geneve) 1936

- 53 Kauppa-alusten päällystön ammattipätevyyden minimivaatimus
- 54^{1,2,3} Merimiesten vuosiloma
- 55 Laivanisännän vastuu siinä tapauksessa, että merimies sairastuu, joutuu tapaturman uhriksi tai kuolee
- 56^{1,2} Merimiesten sairausvakuutus
- 57^{1,3} Aluksessa noudatettava työaika ja aluksen miehitys

Kahdeskymmenestoinen istunto (Geneve) 1936

- 58¹ Merityöhön käytettävien lasten minimi-ikä vahvistaminen (muutettu)

Kahdeskymmeneskolmas istunto (Geneve) 1937

- 59¹ Lasten minimi-ikä pääsyä varten teollisuustyöhön (muutettu)
- 60¹ Lasten minimi-ikä pääsyä varten muuhun kuin teollisuustyöhön (muutettu)
- 61⁴ Työajan lyhentäminen tekstiiliteollisuudessa
- 62^{1,2} Turvallisuusmääräykset rakennusteollisuudessa

Kahdeskymmenesneljäs istunto (Geneve) 1938

- 63^{1,2} Työpalkka- ja työaika-tilasto tärkeimmässä kaivos- ja tehdasteollisuudessa, rakennusteollisuus mukaanluettuna, sekä maataloudessa

Kahdeskymmenesviides istunto (Geneve) 1939

- 64 Alkuasukastyöntekijäin kirjallisten työehtojen säännösteleminen
- 65 Rangaistusseuraamukset työehtojen rikkomisesta alkuasukastyöntekijäin puolelta
- 66^{2,4} Muuttavien työntekijäin työhönottaminen, työnvälitys ja työehdot
- 67² Työ- ja lepoaikojen säännösteleminen maantiekuljetuksessa

Kahdeskymmeneskahdeksas istunto (Geneve) 1946

- 68 Laivaväen ruoanpito aluksessa
- 69 Laivakokkien pätevyystodistus
- 70^{1,2,3} Merenkulkijain sosiaalinen turvallisuus
- 71 Merenkulkijain eläkkeet
- 72^{2,3} Merenkulkijain palkallinen loma
- 73 Merenkulkijain lääkärintarkastus
- 74 Matruusien pätevyystodistus
- 75^{2,3} Laivaväen asunnot aluksessa
- 76^{1,3} Palkat, työaika aluksessa ja miehitys

Kahdeskymmenesyhdeksäs istunto (Geneve) 1946

- 77 Lääkärintarkastus, millä todetaan lasten ja nuorten henkilöiden soveltuvaisuus teollisuustyöhön
- 78 Lääkärintarkastus, jolla todetaan lasten ja nuorten henkilöiden soveltuvaisuus ei-teollisilla aloilla
- 79 Lasten ja nuorten henkilöiden yötyön rajoittaminen ei-teollisissa töissä
- 80 Niiden sopimusten osittainen muuttaminen, jotka Kansainvälisen työjärjestön yleinen konferenssi on hyväksynyt 28:lla siihen asti pidetyllä istuntokaudellaan, ja jonka tarkoituksena on määrätä eräiden kansliatehtävien vastaisesta hoitamisesta, joista mainittujen sopimusten mukaan on huolehtinut Kansainliiton pääsihteeri, ja tehdä niihin täydentävät muutokset, jotka Kansainliiton purkaminen ja Kansainvälisen työjärjestön perussäännön muuttaminen ovat tehneet tarpeelliseksi

Kolmaskymmenes istunto (Geneve) 1947

- 81 Ammattientarkastus teollisuudessa ja kaupassa (ja Pöytäkirja, 1995)
- 82 Sosiaalipolitiikka emämaahan kuulumattomilla alueilla
- 83 Kansainvälisten työnormien soveltaminen emämaahan kuulumattomilla alueilla
- 84 Yhdistymisvapaus ja työriitojen sovittelu emämaahan kuulumattomilla alueilla
- 85 Ammattientarkastus emämaahan kuulumattomilla alueilla
- 86 Alkuasukastyöntekijöiden työsopimusten pituuden enimmäismäärä

Kolmaskymmenesensimmäinen istunto (Geneve) 1948

- 87 Ammatillinen järjestäytymisvapaus ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojeleminen
- 88 Työnvälityksen järjestely
- 89 Teollisuudessa työskentelevien naisten yötyö (muutettu)
- 90 Lasten ja nuorten henkilöiden yötyö teollisuudessa (muutettu)

Kolmaskymmenestoinen istunto (Geneve) 1949

- 91² Merenkulkijoiden palkallinen loma (muutettu)
- 92 Laivaväen asunnot aluksessa (muutettu)
- 93^{1,3} Palkat, työaika aluksessa ja miehitys (muutettu)
- 94 Työlausekkeet välikirjoissa, joissa julkinen viranomainen on sopimuspuolena
- 95 Palkansuojelu
- 96 Maksulliset työnvälitystoimistot (muutettu)
- 97 Muuttavat työntekijät (muutettu)
- 98 Järjestäytymisoikeuden ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden periaatteiden soveltaminen

Kolmaskymmenesneljäs istunto (Geneve) 1951

- 99 Maatalouden minimipalkkojen määräämismenetelmä
- 100 Samanarvoisesta työstä miehille ja naisille maksettava sama palkka

Kolmaskymmenesviides istunto (Geneve) 1952

- 101¹ Maatalouden palkalliset lomat
- 102 Sosiaaliturvan vähimmäistaso
- 103 Äitiyssuojelu (muutettu)

Kolmaskymmeneskahdeksas istunto (Geneve) 1955

- 104 Niiden rangaistusseuraamusten kumoaminen, joita on käytetty alkuasukastyöntekijöiden rikkoessa työsopimuksen

Neljäskymmenes istunto (Geneve) 1957

- 105 Pakkotyön poistaminen
106 Viikkolepo kauppaliikkeissä ja toimistoissa
107^{1,2} Itsenäisissä maissa alkuasukkaina ja muiden heimoasteella tai vastaavissa oloissa elävien väestöryhmien suojeleminen ja sulauttaminen

Neljäskymmenesensimmäinen istunto (Geneve) 1958

- 108 Merenkulkijain kansalliset henkilöllisyystodistukset
109³ Palkat, työaika aluksessa ja miehitys (muutettu)

Neljäskymmenestoinen istunto (Geneve) 1958

- 110 Plantaasityöntekijäin työolot (ja Pöytäkirja, 1982)
111 Työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä tapahtuva syrjintä

Neljäskymmeneskolmas istunto (Geneve) 1959

- 112¹ Kalastajien alin työhönpääsyikä
113 Kalastajien lääkärintarkastus
114 Kalastajien työsopimukset

Neljäskymmenesneljäs istunto (Geneve) 1960

- 115 Työntekijäin suojaaminen ionisoivalta säteilyltä

Neljäskymmenesviides istunto (Geneve) 1961

- 116 Kansainvälisen työjärjestön yleisen konferenssin ensimmäisillä kolmellakymmenelläkädellä istuntokaudellaan hyväksymien sopimusten osittainen muuttaminen niiden määräysten yhdenmukaistamiseksi, jotka koskevat sopimusten soveltamisesta Kansainvälisen työtoimiston hallintoneuvoston annettavien selostusten laatimista

Neljäskymmeneskuudes istunto (Geneve) 1962

- 117 Sosiaalipolitiikan perustavoitteet ja -vaatimukset
118 Samanlaisen sosiaaliturvan myöntäminen ulkomaalaisille kuin oman maan kansalaisille

Neljäskymmenesseitsemäs istunto (Geneve) 1962

- 119 Koneiden varustaminen suojalaitteilla

Neljäskymmeneskahdeksas istunto (Geneve) 1964

- 120 Kauppa- ja toimistotyön terveysolot
121 Työvammatapauksissa myönnettävät edut
122 Työllisyyspolitiikka

Neljäskymmenesyhdeksäs istunto (Geneve) 1965

- 123¹ Maanpinnanalaisten töihin kaivoksiin pääsemiseksi vaadittu vähimmäisikä

- 124 Lääkärintarkastus, jolla todetaan nuorten henkilöiden soveltuvuus maanpinnanalaisiin töihin kaivoksissa

Viideskymmenes istunto (Geneve) 1966

- 125 Kalastajien pätevyyskirjat
126 Laivaväen asunnot kalastusaluksessa

Viideskymmenesensimmäinen istunto (Geneve) 1967

- 127 Työntekijäin kannettavaksi tarkoitetun taakan enimmäispaino
128 Työkyvyttömyys-, vanhuus- ja jälkeenjääneiden etuudet

Viideskymmeneskolmas istunto (Geneve) 1969

- 129 Maatalouden ammattientarkastus
130 Lääkintähuolto ja päiväraha

Viideskymmenesneljäs istunto (Geneve) 1970

- 131 Vähimmäispalkkojen määrääminen erityisesti kehitysmaat huomioon ottaen
132 Palkalliset vuosilomat (muutettu)

Viideskymmenesviides istunto (Geneve) 1970

- 133 Laivaväen asunnot aluksessa (täydentävät määräykset)
134 Merenkulkijain työtaturmien torjunta

Viideskymmeneskuudes istunto (Geneve) 1971

- 135 Työntekijäin edustajien suojelu yrityksessä ja heidän toimintansa helpottaminen
136 Suojelu bentseenimyrkytysvaaroilta

Viideskymmeneskahdeksas istunto (Geneve) 1973

- 137 Satamissa käytettyjen uusien lastinkäsittelymenetelmien sosiaaliset vaikutukset
138 Työhön pääsemiseksi vaadittava vähimmäisikä

Viideskymmenesyhdeksäs istunto (Geneve) 1974

- 139 Työnteon yhteydessä syöpää synnyttävistä aineista ja tekijöistä aiheutuvien vaarojen torjunta ja valvonta
140 Taloudellisesti tuettu opintovapaa

Kuudeskymmenes istunto (Geneve) 1975

- 141 Maaseudun työntekijäjärjestöt ja niiden osuus taloudellisessa ja sosiaalisessa kehityksessä
142 Ammatinvalinnanohjauksen ja ammattikoulutuksen osuus kehitettäessä inhimillisiä voimavaroja
143 Siirtolaisuuteen liittyvät väärinkäytökset sekä ulkomaalaisten työntekijöiden yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhtäläisen kohtelun edistäminen (täydentävät määräykset)

Kuudeskymmenesensimmäinen istunto (Geneve) 1976

- 144 Kolmikantaneuvottelut, joiden tarkoituksena on edistää työtä koskevien kansainvälisten normien noudattamista

Kuudeskymmenestoinen istunto (Geneve) 1976

- 145 Merenkulkijain jatkuva työllistäminen
- 146 Merenkulkijain palkallinen vuosiloma
- 147 Kauppa-aluksissa noudatettava vähimmäistaso (ja Pöytäkirja, 1996)

Kuudeskymmeneskolmas istunto (Geneve) 1977

- 148 Työntekijöiden suojaaminen työympäristössä esiintyvien ilman epäpuhtauksien, melun ja värinän aiheuttamilta vaaroilta
- 149 Sairaanhoidohenkilöstön työ sekä työ- ja elinolot

Kuudeskymmenesneljäs istunto (Geneve) 1978

- 150 Työasiainhallinnon rooli, tehtävät ja organisaatio
- 151 Julkisen sektorin järjestäytymisoikeuden suojeleminen ja palvelusuhteen ehtojen määräämismenettely

Kuudeskymmenesviides istunto (Geneve) 1979

- 152 Työturvallisuus ja -terveys satamatyössä
- 153 Työ- ja lepoajat maantiekuljetuksissa

Kuudeskymmenesseitsemäs istunto (Geneve) 1981

- 154 Kollektiivisen neuvottelumenettelyn edistäminen
- 155 Työturvallisuus ja -terveys sekä työympäristö
- 156 Perheenhuoltovelvollisuuksia omaavien mies- ja naistyöntekijöiden samanlaiset mahdollisuudet ja yhdenvertainen kohtelu

Kuudeskymmeneskahdeksas istunto (Geneve) 1982

- 157 Sosiaaliturvaoikeuksien säilyttämistä koskevan kansainvälisen järjestelmän perustaminen
- 158 Työnantajan aloitteesta tapahtuva palvelusuhteen päättäminen

Kuudeskymmenesyhdeksäs istunto (Geneve) 1983

- 159 Ammatillinen kuntoutus ja työllistäminen (vajaakuntoiset henkilöt)

Seitsemäskymmenesensimmäinen istunto (Geneve) 1985

- 160 Työtilastot
- 161 Työterveyshuolto

Seitsemäskymmenestoinen istunto (Geneve) 1986

- 162 Turvallisuus asbestin käytössä

Seitsemäskymmenesneljäs istunto (Geneve) 1987

- 163 Merenkulkijoiden viihtyvyys ja hyvinvointi merellä ja satamissa
- 164 Merenkulkijoiden terveyden- ja sairaanhoito
- 165 Merenkulkijoiden sosiaaliturva (muutettu)
- 166 Merenkulkijoiden kotimatka-oikeus (muutettu)

Seitsemäskymmenesviides istunto (Geneve) 1988

- 167 Turvallisuus ja terveys rakentamisessa
- 168 Työllisyyden edistäminen ja työttömyysturva

Seitsemäskymmeneskuudes (Geneve) 1989

169 Itsenäisten maiden alkuperäis- ja heimokansat

Seitsemäskymmenesseitsemäs istunto (Geneve) 1990

170 Työturvallisuus kemikaaleja käytettäessä

171 Yötyö

Seitsemäskymmeneskahdeksas istunto (Geneve) 1991

172 Hotellien, ravintoloiden ja vastaavien yritysten työolot

Seitsemäskymmenesyhdeksäs istunto (Geneve) 1992

173 Työntekijöiden saatavien turvaaminen työnantajan maksukyvyttömyystapauksessa

Kahdeksäskymmenes istunto (Geneve) 1993

174 Suuronnettomuuksien torjunta teollisuudessa

Kahdeksäskymmenesensimmäinen istunto (Geneve) 1994

175 Osa-aikatyö

Kahdeksäskymmenestoinen istunto (Geneve) 1995

0176⁴ Terveys ja turvallisuus kaivoksissa

Kahdeksäskymmeneskolmas istunto (Geneve) 1996 (lisätty suomennokseen)

177⁴ Kotityö 1996

Kahdeksäskymmenesneljäs istunto (Geneve) 1996

178⁴ Merenkulkijoiden työ- ja elinolosuhteiden tarkastukset

179⁴ Merenkulkijoiden työväilytys

180⁴ Merenkulkijoiden työaika ja alusten miehitys

Kahdeksäskymmenesviides istunto (Geneve) 1997

181 Yksityiset työväilytoimistot

Kahdeksäskymmenesseitsemäs istunto (Geneve) 1999

182 Lapsityön pahimpien muotojen kieltäminen ja välittömät toimet niiden poistamiseksi

Kahdeksäskymmeneskahdeksas istunto (Geneve) 2000

183 Äitiyssuojelusopimuksen uudistaminen

Kahdeksäskymmenesyhdeksäs istunto (Geneve) 2001

184 Maatalousalan työturvallisuus ja -terveys

Yhdeksäskymmenesensimmäinen istunto (Geneve) 2003

185 Merenkulkijoiden henkilöllisyystodistukset

¹ Sopimus korvattu myöhemmällä sopimuksella.

² Sopimus ei ole enää ratifioitavissa korvaavan sopimuksen tultua voimaan.

³ Sopimusta ei ole vielä ratifioitu riittävää määrää, jotta se olisi tullut voimaan.

⁴ Sopimusta ei ole vielä lainkaan ratifioitu.

N:o 851.

A s e t u s

Suomen ILO-neuvottelukunnasta.

Annettu Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 1977.

Muutettu 1017/83, 989/86, 1221/89, 1162/91, 155/93 ja 157/2001.

1 §

Kansainvälisen työjärjestön, jäljempänä ILO, toimialaan kuuluvien asioiden käsittelyssä avustaa työministeriötä Suomen ILO-neuvottelukunta. Se toimii ILO:n perussäännön sekä 21 päivänä kesäkuuta 1976 Kansainvälisessä työkonferenssissa hyväksytyin kolmikantaneuvotteluja koskevan yleissopimuksen ja sitä täydentävän suosituksen mukaisena asiantuntijaelimenä. (1221/89)

2 §

Neuvottelukunta toimii neuvottelu- ja lausunnonantoelimenä asioissa, jotka koskevat:

- 1) vastauksia, joita hallitus antaa Kansainvälisen työkonferenssin työjärjestykseen otettuja asioita koskeviin kysymyssarjoihin, ja lausuntoja, joita se antaa konferenssin käsiteltäviksi tulevista tekstiluonnoksista;
- 2) ILO:n hyväksymien uusien sopimusten ja suositusten saattamista eduskunnan käsiteltäviksi sekä sopimusten ratifioimista ILO:n perussäännön 19 artiklan mukaisesti;
- 3) ratifioimattomien yleissopimusten ja toistaiseksi toteuttamatta jääneiden suositusten ottamista uudelleen tarkastettaviksi sopivin väliajoin silmällä pitäen yleissopimusten ratifioinnin ja suositusten toteuttamisen edistämistä;
- 4) kysymyksiä, joita saattaa ilmentyä Kansainväliselle työtoimistolle ILO:n perussäännön 22 artiklan mukaisesti annettavien selostusten yhteydessä; sekä
- 5) ratifioitujen yleissopimusten irtisanomista koskevia ehdotuksia.

Neuvottelukunnan tulee antaa valtioneuvostolle sekä työministeriölle lausuntoja ja tehdä aloitteita asioista, jotka koskevat:

- 1) Suomen edustusta ILO:n työkonferensseissa ja hallintoelimissä sekä sen järjestämissä kokouksissa ja neuvotteluissa;
- 2) ILO:n päämäärien ja toiminnan tunnetuksi tekemistä kotimaassa;
- 3) ILO:n toimintaan liittyviä muita laajakantoisia tai periaatteellisia kysymyksiä; sekä
- 4) muita ILO:n toimialaan kuuluvia kysymyksiä, jotka työministeriö määrää neuvottelukunnan käsiteltäviksi. (1221/89)

3 §

Neuvottelukunnan tulee vuosittain:

- 1) laatia toimintasuunnitelma;
- 2) tehdä ehdotus 2 §:ssä mainittuja tarkoituksia varten valtion tulo- ja menoarvioon otettavasta määrärahasta; sekä
- 3) antaa työministeriölle kertomus edellisen vuoden toiminnasta. (1221/89)

4 §

Valtioneuvosto nimeää neuvottelukunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja 12 muuta jäsentä. Neuvottelukunnassa tulee olla asianomaisten viranomaisten sekä työmarkkinajärjestöjen edustus.

Neuvottelukunnan viranomaisjäsenistä neljän tulee edustaa työasiain-, sosiaali- ja terveys- sekä ulkoasiainhallintoa samoin kuin kahden työmarkkina-asiainhallintoa. Työmarkkinajärjestöjen edustajat nimetään merkittävänä pidettävien työnantajien ja työntekijöiden keskusjärjestöjen esityksistä siten, että sekä työnantaja- että työntekijäpuolella on neljä jäsentä. (1221/89, 155/93)

Jos neuvottelukunnan puheenjohtaja tai muu jäsen taikka varajäsen eroaa tai kuolee kesken toimikauden, työministeriö määrää hänen tilalleen jäljellä olevaksi toimikaudeksi samaa viranomaista tai järjestöä edustavan uuden jäsenen tai varajäsenen. (1162/91)

5 §

Neuvottelukunnan toimikausi on kolme kalenterivuotta kerrallaan. Jos puheenjohtaja, jäsen tai varajäsen eroaa tai kuolee kesken toimikauden, nimetään hänen tilalleen uusi puheenjohtaja, jäsen tai varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

6 §

Neuvottelukunta kokoontuu puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan kutsusta ja on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan lisäksi vähintään viisi jäsentä on saapuvilla edellyttäen kuitenkin, että vähintään yksi työnantajajärjestöä ja yksi työntekijäjärjestöä edustava jäsen on läsnä.

Asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni. (989/86 ja 1221/89, jolloin 6§ 2 momentti kumottu)

7 §

Neuvottelukunnalla voi olla päätoiminen pääsihteeri, joka on sosiaali- ja terveysministeriön tilapäinen toimihenkilö. (1017/83 ja 1221/89, jolloin 7 § kumottu)

8 §

Asioiden valmistelua varten neuvottelukunta voi asettaa jaostoja. Jaostossa tulee työnantajia ja työntekijöitä edustavia jäseniä olla yhtä monta. (1017/83)

9 §

Neuvottelukunnalla ja sen jaostoilla on oikeus kuulla asiantuntijoita. (1017/83)

10 §

ILO:n toimialaan kuuluvien, valtiota ja kuntia erityisesti koskevien asioiden valmistelua varten neuvottelukunnan tulee asettaa erityinen julkisten toimialojen jaosto, jossa valtion ja kuntien virka- ja työehtosopimusosapuolet ovat edustettuina. (1017/83 ja 989/86, jolloin 10 § 1 momentti kumottu)

Työministeriö voi, asian oltua valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsiteltävänä, antaa neuvottelukunnalle luvan kutsua neuvottelukunnan jaostoihin jäseniksi neuvottelukuntaan kuulumattomia henkilöitä. Näillä jaostojäsenillä on jaoston kokouksissa sama asema kuin neuvottelukunnan jäsenillä. (1221/89, 157/2001)

Jaostojäsenille suoritettavasta palkkiosta sekä matkakustannusten korvauksesta ja päivärahasta on voimassa mitä valtion komitean jäsenille suoritettavista palkkioista ja korvauksista on määrätty. (1017/83)

11 §

Neuvottelukunnasta on muutoin voimassa, mitä valtion komiteoista on määrätty. (1017/83)

12 §

Tarkemmat määräykset tämän asetuksen soveltamisesta antaa tarvittaessa työministeriö. (1221/89)